

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών
Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Ο Ρόλος των Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων στην Προώθηση της
Επιχειρηματικότητας: Υφιστάμενη Κατάσταση και Προοπτικές στον
Ελληνικό Χώρο**

Σταύρος Ζάχος

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής &
Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την
απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια
Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, 2022

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών
Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Ο Ρόλος των Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων στην Προώθηση της
Επιχειρηματικότητας: Υφιστάμενη Κατάσταση και Προοπτικές στον
Ελληνικό Χώρο**

Σταύρος Ζάχος
A.M. 19012

**Επιβλέπων Καθηγητής: Ανδρέας Αλεξόπουλος Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Τμήμα Λογιστικής &
Χρηματοοικονομικής**

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής &
Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την
απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια
Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, 2022

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social
Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

**The role of Business Incubators in Promoting Entrepreneurship:
Current Situation and Prospects in Greece**

Stavros Zachos

R.N. 19012

**Supervisor: Andreas Alexopoulos, Assistant Professor University of
West Attica, Dept. In Accounting & Finance**

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the
University of West Attica in partial fulfilment of the requirements for the
degree of M.Sc. in Public Economics and Policy

Egaleo, Greece, 2022

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών
Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Ο Ρόλος των Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων στην Προώθηση της Επιχειρηματικότητας: Υφιστάμενη Κατάσταση και Προοπτικές στον Ελληνικό Χώρο

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 7/4/2022

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1)	Ανδρέας Αλεξόπουλος	Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
2)	Ιωάννης Βαβούρας	Ομότιμος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου	
3)	Νικόλαος Στρόμπλος	Διευθυντής ΕΛ.ΣΤΑΤ.	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος **Σταύρος Ζάχος** του **Ιωάννη** με αριθμό μητρώου **19012** φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών **Δημόσια Οικονομική και Πολιτική** του Τμήματος **Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής** της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

Σταύρος Ζάχος

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την ψυχολογική υποστήριξη σε μια δύσκολη για εμένα περίοδο και τον κύριο Αλεξόπουλο για την καθοδήγηση και τις οδηγίες για την εκπόνηση αυτής της διπλωματικής εργασίας

Ο Ρόλος των Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων στην Προώθηση της Επιχειρηματικότητας: Υφιστάμενη Κατάσταση και Προοπτικές στον Ελληνικό Χώρο

Περίληψη

Η οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη της δεκαετίας του 2000 έφερε στη ζωή μας νέες συνήθειες, νέους τρόπους επικοινωνίας, μας δημιούργησε νέες ανάγκες. Νέες λέξεις όπως «γκούγκλαρε το», «κάνε με add» έχουν εισέλθει στην καθημερινότητα μας. Ταυτόχρονα τα τελευταία έτη βιώνουμε μια οικονομική ύφεση η οποία αρχίζει να επιδεινώνεται εξαιτίας της πανδημίας του νέου κορονοϊού. Λόγω της απαγόρευσης μετακινήσεων, το οικονομικό μας οικοδόμημα δέχθηκε ένα σοβαρό πλήγμα και ειδικά η ήδη πληγωμένη οικονομία της Ελλάδας. Όμως ο άνθρωπος μέσα στο πέρασμα των χρόνων βρήκε τρόπους να εξελίσσεται και να αναπτύσσει την οικονομία μέσω της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Υπάρχουν πάρα πολύ ορισμοί οι οποίοι επιχειρούν να εξηγήσουν την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία αλλά πρέπει να δούμε πως συνδέονται αυτές μεταξύ τους. Ένας επιχειρηματίας συνδυάζει τους διαθέσιμους του πόρους, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του. Εμάς σε αυτή τη προσπάθεια μιας ενδιαφέρει η επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων μέσα από το πρίσμα της καινοτομίας. Σημαντικό ρολό στην ανάπτυξη μιας επιχειρηματικής ιδέας παίζει το εξωτερικό περιβάλλον. Όπως ο άνθρωπος, έτσι και η επιχείρηση έχει ανάγκη να λάβει βοήθεια στα πρώτα της βήματα. Μέσα από διάφορα προγράμματα, μια επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να γίνει πιο αποτελεσματική. Μια νεοϊδρυόμενη επιχείρηση έχει ανάγκη από άλλους οργανισμούς όπως οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες προκειμένου να αναπτυχθεί. Κατά τη διαδικασία της επώασης η νέα επιχείρηση υποστηρίζεται για να εξελιχθεί σε ώριμο επιχειρηματικό οργανισμό. Ένας σημαντικός παράγοντας είναι η χρηματοδότηση. Οι ξεπερασμένες μέθοδοι χρηματοδότησης έχουν οδηγήσει μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού στην ουσιαστική εξάρτηση τους από το τραπεζικό σύστημα και έχουν αναπτυχθεί με τη βοήθεια της τεχνολογίας νέες καινοτόμες λύσεις όπως το Crowdfunding. Οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες, με την τεχνογνωσία που διαθέτουν, παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες σε νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, όπως πρόσβαση σε χρηματοδότηση αρχικού σταδίου, κεφάλαια σποράς, δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων ή πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις διεθνών, κρατικών και τοπικών φορέων. Στην παρούσα εργασία θα εξεταστεί η προσφορά των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας και η βιωσιμότητα των ιδιωτικών επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων στην Ελλάδα.

Σημαντικοί Όροι: εξέλιξη, επιχειρηματικότητα, αρχικά στάδια, υψηλές δυνατότητες, μετουσίωση, καινοτομία, ενηλικίωση, μακροπεριβάλλον, νεογέννητα, επώαση, θερμοκοιτίδες, νεοφυής, χρηματοδότηση, κεφάλαια σποράς, έρευνα, ανάπτυξη, οικοσύστημα

The role of Business Incubators in Promoting Entrepreneurship: Current Situation and Prospects in Greece

Abstract

The economic and technological development of the 2000s brought to our lives new habits, new ways of communication, created new needs for us. New words like "google it", "add me" have entered in our daily lives. At the same time in recent years, we have been experiencing an economic depression which is beginning to deteriorate due to the pandemic of the new coronavirus. Due to travel ban, our economic structure has sustained a serious shock, especially the already damaged economy of Greece. Humans, over the years, have found ways to evolve and develop the economy through innovation and entrepreneurship. There are too many definitions that attempt to describe entrepreneurship and innovation, but we need to see how they relate to each other. An entrepreneur combines his available resources to achieve his goals. In this effort we are interested in early-stage entrepreneurship through the prism of innovation. Important role to the development of a business idea also plays the external environment. Like man, corporations need to acquire assistance in their first steps. Through various programs, businesses have the potential to become more efficient. A start-up needs other organizations, such as business incubators to grow. During the incubation process the new company is reinforced to grow into a developed business organization. An important factor is funding. Outdated financing methods have led a large portion of the population to their substantial dependence on the banking system and new innovative solutions such as Crowdfunding have been developed with the assistance of technology. Business incubators, with their know-how, provide specialized services to start-ups, such as access to early-stage funding, seed-capital funds, business angels networks, or access to funding of international, state, and local authorities. This research will evaluate the offering of business incubators in the growth of the Greek Economy and the viability of private business incubators in Greece.

Keywords: evolution, entrepreneurship, early stages, high capacity, denaturing, innovation, adulthood, macroenvironment, newborns, incubation, incubators, start-up, financing, seeding funds, research, development, ecosystem

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	xiii
Abstract	xv
Κατάλογος Εικόνων.....	xix
Κατάλογος Πινάκων.....	xxi
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	xxiii
Κατάλογος Σχημάτων	xxv
Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 1 Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	5
1.1 Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας.....	5
1.1.1 Μορφές Επιχειρηματικότητας.....	6
1.1.2 Η Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων.....	8
1.1.3 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Αρχικών Σταδίων.....	9
1.2 Καινοτομία.....	10
1.2.1 Η Διάχυση της Καινοτομίας στην Κοινωνία.....	11
1.2.2 Σχέση Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας.....	13
1.3 Οικοσυστήματα Επιχειρήσεων και ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος.....	14
1.3.1 Μακροπεριβάλλον P. E. S. T. L. E. και Ανάλυση S. W. O. T.....	14
Κεφάλαιο 2 Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στην Ελλάδα	17
2.1 Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.....	17
2.2 Εξωτερικό Περιβάλλον Επιχειρήσεων στην Ελλάδα.....	18
2.3 Το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων.....	20
2.3.1 Η Start-up Agritrack.....	21
2.3.2 Η Εταιρεία Ferryhopper.....	22
2.3.3 Ελληνικές Νεοφυείς Επιχειρήσεις και Προγράμματα Επώασης.....	25
Κεφάλαιο 3 Επιχειρηματική Επώαση και Πηγές Χρηματοδοτήσεων.....	27
3.1 Στάδια Επιχειρηματικής Επώασης.....	28
3.1.1 Η προ-επώαση.....	28
3.1.2 Η Επώαση.....	28
3.1.3 Η Μετά-Επώαση.....	29
3.2 Πηγές Χρηματοδότησης.....	31
3.2.1 Στήριξη σε ίδιες δυνάμεις (Bootstrapping).....	31
3.2.2 Φίλοι, Οικογένεια και Αφελείς (3F – Friends, Family and Fools).....	32
3.2.3 Χρηματοδότηση από το κοινό (Crowdfunding).....	33
3.2.4 Πηγές Χρηματοδότησης και Θερμοκοιτίδες.....	34
Κεφάλαιο 4 Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων	37

4.1 Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες.....	37
4.2 Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες στην Ελλάδα.....	39
4.3 Τα Τεχνολογικά Πάρκα.....	41
4.3.1 Το παράδειγμα της PARC XEROX.....	42
4.4 Πανεπιστημιακά ιδρύματα και Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες.....	42
4.4.1 Η ROUTE 128 της Βοστώνης.....	43
4.5 Ο Ρόλος των Πανεπιστημιακών Θερμοκοιτίδων.....	44
4.6 Οι Επιχειρηματικοί Συνεργατικοί Σχηματισμοί (Clusters).....	44
Κεφάλαιο 5 Χρηματοδοτικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες.....	47
5.1 Ο Ευρωπαϊκός Ορίζοντας 2014-2020 και 2021-2027.....	48
5.2 Το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμέτοχων Equifund.....	50
5.3 Η Καινοτόμα Επιχειρηματικότητα ως Μέσο Αντιμετώπισης του Αποκλεισμού.....	52
5.4 Πρωτοβουλίες Χρηματοδότησης από Φορείς Αυτοδιοίκησης.....	53
5.5 Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια Επιχειρούν.....	56
Κεφάλαιο 6 Ερευνητική Μεθοδολογία.....	61
Κεφάλαιο 7 Ανάλυση Μελετών Περίπτωσης Ελληνικών Ιδιωτικών	
Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων.....	63
7.1 Η Θερμοκοιτίδα i4G.....	63
7.2 Η Θερμοκοιτίδα Thermi.....	66
7.3 Η Θερμοκοιτίδα Τεχνόπολη Α.Ε.....	71
7.4 Η Θερμοκοιτίδα FOUND.ATION.....	75
7.5 Η Θερμοκοιτίδα Starttech.....	78
7.6 Η Θερμοκοιτίδα IQbility.....	82
Κεφάλαιο 8 Συμπεράσματα και Προτάσεις.....	87
8.1 Συμπεράσματα.....	87
8.2 Προτάσεις περαιτέρω έρευνας.....	89
8.3 Περιορισμοί της Έρευνας.....	89
Βιβλιογραφία.....	91

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1.1 Εικόνα επιχειρηματικότητάς.....	6
Εικόνα 1.2 Η ανάλυση S.W.O.T.	15
Εικόνα 2.1 Agritrack.....	22
Εικόνα 3.1 Εικόνα εγκαταστάσεων θερμοκοιτίδας	30
Εικόνα 3.2 Εικόνα Crowdfunding.....	33

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1 Κύκλος Εργασιών της Εταιρείας Ferryhopper από το 2016 έως το 2020.....	24
Πίνακας 3.1 Επιταχυντές Επιχειρήσεων.....	30
Πίνακας 4.1 Επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες.....	39
Πίνακας 4.2 Υπηρεσίες Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων.....	40
Πίνακας 5.1 Εγκεκριμένα έργα προγράμματος «Ελευθώ»	47
Πίνακας 5.2 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Ρομάντσο 2014 - 2019.....	59
Πίνακας 7.1 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης i4G 2003 – 2020.....	65
Πίνακας 7.2 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Thermi 2004 – 2020....	70
Πίνακας 7.3 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Τεχνόπολη Α.Ε. 2005 - 2020.....	73
Πίνακας 7.4 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Found.ation M.P. 2014 – 2019.....	76
Πίνακας 7.5 Κεφάλαια και Αποθεματικά Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.....	80
Πίνακας 7.6 Κύκλος Εργασιών και Αποτέλεσμα προ Φόρων Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.	81
Πίνακας 7.7 Κεφάλαιο της Εταιρείας IQbility Μ.Ε.Π.Ε.	84
Πίνακας 7.8 Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης IQbility Μ.Ε.Π.Ε. 2014 – 2020.....	85

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 Η καμπύλη καμπάνας του Ρότζερς.....	12
Διάγραμμα 2.1 Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Ferryhopper	23
Διάγραμμα 2.2 Κύκλος Εργασιών της Εταιρείας Ferryhopper από το 2016 έως το 2020.....	25
Διάγραμμα 5.1 Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Επιστημονική Αριστεία	49
Διάγραμμα 5.2 Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Βιομηχανική Υπεροχή	49
Διάγραμμα 5.3 Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Κοινωνικές Προκλήσεις	50
Διάγραμμα 7.1 Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας i4G	64
Διάγραμμα 7.2 Επιχορηγήσεις Εταιρείας i4G	66
Διάγραμμα 7.3 Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Thermi.....	67
Διάγραμμα 7.4 Επιχορηγήσεις Εταιρείας Thermi.....	68
Διάγραμμα 7.5 Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Τεχνόπολη Α.Ε.	72
Διάγραμμα 7.6 Επιχορηγήσεις Εταιρείας Τεχνόπολη Α.Ε.....	73
Διάγραμμα 7.7 Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Foundation M.P.....	76
Διάγραμμα 7.8 Κεφάλαια και Αποθεματικά Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.	81
Διάγραμμα 7.9 Κύκλος Εργασιών και Αποτέλεσμα προ Φόρων Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.	82
Διάγραμμα 7.10 Κεφάλαιο της Εταιρείας IQbility Μ.Ε.Π.Ε.	84

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1.1 Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων	8
Σχήμα 1.2 Παράγοντες καθορισμού του ρόλου της θερμοκοιτίδας.....	10
Σχήμα 3.1 Η διαδικασία της επώασης.....	27

Εισαγωγή

«Δεν είναι τα πιο δυνατά είδη που επιβιώνουν ή τα πιο έξυπνα, αλλά αυτά που ανταποκρίνονται καλύτερα στις αλλαγές» Δαρβίνος.

Ο Δαρβίνος ήταν Άγγλος φυσιοδίφης και βιολόγος, τον οποίο γνωρίζουμε όλοι ως τον πατέρα της θεωρίας της εξέλιξης, μίας ίσως από τις σημαντικότερες θεωρίες της επιστήμης της βιολογίας. Με τον όρο εξέλιξη στη βιολογία αποτυπώνονται οι μεταμορφώσεις οι οποίες επιφέρονται στα χαρακτηριστικά ενός είδους ζωντανού οργανισμού από γενιά σε γενιά.

Επιχειρώντας έναν παραλληλισμό της παραπάνω προσέγγισης στο επιχειρηματικό πεδίο, επιχείρηση θεωρείται ένας οργανισμός που αποτελείται από φυσικά πρόσωπα (ορισμένες φορές και νομικά), τα οποία συνεργάζονται προκειμένου μέσα από την κατάλληλη διαχείριση των συντελεστών παραγωγής, να καταφέρουν να δημιουργήσουν αξία. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι και οι επιχειρήσεις μπορούν να θεωρηθούν οργανισμοί οι οποίοι με το πέρασμα των χρόνων εξελίσσονται από γενιά σε γενιά.

Ο σκοπός όμως της δημιουργίας συνενώσεων ανθρώπων παραμένει ο ίδιος από αρχαιοτάτων χρόνων, και δεν είναι άλλος από την επίτευξη κέρδους. Βασίζόμενοι σε αυτή την εξέλιξη των ανθρώπων αλλά και των επιχειρήσεων, παρατηρούμε πως η οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη της δεκαετίας του 2000 έφερε στη ζωή μας νέες συνήθειες, νέους τρόπους επικοινωνίας και μας δημιούργησε νέες ανάγκες. Η εξέλιξη στην τεχνολογία μας έκανε να έρθουμε σε επαφή για πρώτη φορά με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και την κινητή τηλεφωνία. Οι αλλαγές αυτές στην καθημερινότητα των ανθρώπων, στον επιχειρηματικό και επιστημονικό κλάδο και με το συνδυασμό τεχνολογικών ανακαλύψεων είχαν ως αποτέλεσμα μια έκρηξη στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και μέσα σε μια δεκαετία να έχουν αλλάξει τελείως οι συνήθειες μας, ακόμα και οι γλωσσικές, καθώς νέες λέξεις όπως «γκουγκλαρε το», «κάνε με add» και άλλες έχουν εισέλθει στην καθημερινότητα μας. Εταιρείες όπως η Google, η Amazon, η Apple και άλλες έχουν καταφέρει τα τελευταία χρόνια να αναπτυχθούν με τρομερούς ρυθμούς. Ταυτόχρονα η καθιέρωση νέων μορφών οικονομικών, και όχι μόνο, συναλλαγών, η απελευθέρωση του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών αλλά και η διευκόλυνση στη μεταφορά κεφαλαίων έχουν σαν αποτέλεσμα την παγκόσμια κυριαρχία αυτών των εταιρειών κολοσσών, στις οποίες έχει αποδοθεί ο τίτλος big tech και των οποίων η κεφαλαιοποίηση υπερβαίνει τα Α.Ε.Π. πολλών χωρών με παράδειγμα την apple η οποία προσφάτως υπερέβη τα 3 τρις δολάρια. Από την άλλη μεριά, η δημιουργία νέων ψηφιακών πλατφορμών όπως η uber, η airbnb, η wolt και άλλες, καταστρατηγούν τα εργασιακά δικαιώματα και δημιουργούν μια νέα στρατιά «ελεύθερων επαγγελματιών» και όχι μισθωτών.

Από τις αρχές όμως της δεκαετίας του 2010 και μετά την κρίση του 2007 στην αγορά των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ και την κατάρρευση τραπεζικών κολοσσών όπως η Lehman Brothers, έχουμε μπει σε νέα μονοπάτια. Μονοπάτια τα οποία οδήγησαν την παγκόσμια οικονομία αλλά και την ελληνική σε μια εκτεταμένη οικονομική ύφεση, με αποτέλεσμα την εκρηκτική αύξηση της ανεργίας, την άνοδο της ακροδεξιάς αλλά το

σημαντικότερο όλων την έλλειψη της πίστης, δομικό συστατικό της οικονομικής ανάπτυξης και του τραπεζικού συστήματος.

Όταν η παγκόσμια οικονομία ξεκίνησε να αναρρώνει, ήρθε να προστεθεί και μια νέα παγκόσμια οικονομική κρίση, συνέπεια της πανδημίας του νέου κορονοϊού (covid-19). Αποτέλεσμα ήταν τα κράτη να προσπαθήσουν να προστατέψουν τη δημοσιά υγεία και να περιορίσουν τη μετάδοση του, απαγορεύοντας τις μετακινήσεις, κλείνοντας μαγαζιά όπως εστιατόρια, καφετέριες αλλά ακόμα και εμπορικά καταστήματα, πλήττοντας έτσι τις συναλλαγές. Γεγονός που είχε σαν επακόλουθο να μειωθεί σε σημαντικό βαθμό η παραγωγή αλλά και η κατανάλωση. Μην έχοντας τη δυνατότητα συναλλαγών το οικονομικό μας οικοδόμημα δέχθηκε ένα σοβαρό χτύπημα.

Η οικονομία της Ελλάδας έχει πληγεί ιδιαίτερα από την επιδημική κρίση, καθώς ήταν ένα κράτος εξασθενημένο οικονομικά, έχοντας πρόσφατα ολοκληρώσει το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής εξυγίανσης. Από την έναρξη της πανδημίας έως και σήμερα ολόκληρες κοινωνίες μπαίνουν σε καραντίνα με αποτέλεσμα η όλη ανάκαμψη των εθνικών οικονομιών κατά τα τελευταία έτη να βρίσκεται σε κίνδυνο. Γεγονός που τραυμάτισε ιδιαίτερα τις μεγάλες ναυτιλιακές, αεροπορικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Το πλήγμα στον παγκόσμιο τουρισμό έχει σοβαρές συνέπειες για την ελληνική οικονομία και θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας και τη μείωση του ήδη πληγωμένου Α.Ε.Π. της χώρας.

Παράλληλα όμως η πανδημία αποτέλεσε μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους και δημιούργησε τις βάσεις για τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών προτύπων. Στην περίοδο της καραντίνας και εξαιτίας της υποχρεωτικής αποχής των ανθρώπων από την παραδοσιακή μορφή αγοράς προϊόντων, αρχίσαν να αναπτύσσονται σε πολύ μεγάλο βαθμό οι ηλεκτρονικές επιχειρήσεις. Γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των πωλήσεων μέσω διαδικτύου και οδήγησε στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας προς όφελος του καταναλωτή.

Με άλλα λόγια η πανδημία αποτέλεσε μια αφορμή ανάπτυξης των Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) και στην δημιουργία νέων λογισμικών, καθώς η ανάγκη του ανθρώπου για επικοινωνία δεν έπαψε να υφίσταται. Τηλεργασία και Τηλεκπαίδευση ήταν οι νέοι όροι που εισχώρησαν βιαίως στην καθημερινότητα μας. Μέσα όμως από τις δυσκολίες καταφέραμε να βγούμε πιο δυνατοί, αναπτύσσοντας νέες μορφές επικοινωνίας και δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο νέου είδους αγορές. Πλέον αντιλαμβανόμαστε πόσο αναγκαία είναι η ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών. Δυστυχώς όμως ως χώρα έχουμε αρκετό δρόμο μπροστά μας για να προσεγγίσουμε τα επίπεδα του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Κοντόλαιμου, Κόρρα, Σκίντζη. 2021)

Επίσης, νέες καινοτόμες μορφές επιχειρήσεων αρχίζουν να δημιουργούνται, όπως οι νεοφυείς επιχειρήσεις και οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Υπάρχει έτσι η ευκαιρία να αναπτυχθούν νέες επιχειρηματικές ιδέες που θα μετουσιωθούν σε μικρό χρονικό διάστημα σε νέες υποσχόμενες επιχειρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να επιτευχθεί ταχύτερη αύξηση οικονομικής αξίας που θα ενισχύσει την μεγέθυνση του Α.Ε.Π. της χώρας. Μία ανάπτυξη όχι υπερβολική αλλά μια ευφυή «smart» και βιώσιμη ανάπτυξη, όρος ο οποίος χρησιμοποιείται ευρέως (smart tv, smart τηλέφωνο κ.α.) και μέσω μίας «έξυπνης» φορολόγησης το κράτος να καταφέρει να την εκμεταλλευτεί και να αυξήσει τα έσοδα του πετυχαίνοντας με αυτόν τον τρόπο και τους όρους της

ολοκλήρωσης του 3^{ου} μνημονίου αναφορικά με τα πλεονάσματα των επόμενων οικονομικών ετών (που πλέον όμως έχουν παγώσει μέχρι την λήξη της πανδημίας).

Ας επανέλθουμε όμως στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις είναι ένας οργανισμός που έχει ζωή. Η επιχείρηση όπως και ο άνθρωπος φαίνεται να ακολουθεί έναν κύκλο ζωής. Κατά τη διάρκεια αυτού του κύκλου ζωής, η επιχείρηση γεννιέται, αναπτύσσεται, ωριμάζει και στο τέλος πεθαίνει. Ορισμένες όμως επιχειρήσεις (κυρίως οι μεγάλες πολυεθνικές) καταφέρνουν ως εξαιρέσεις να παρατείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα την ακμή τους και να καθυστερήσουν να φτάσουν στο τελικό στάδιο του κύκλου, τον θάνατο. (Βασιλειάδης 2017)

Σε αυτή την εργασία το βασικό ενδιαφέρον εστιάζεται όχι στον θάνατο και στην παρακμή, αλλά στην αρχή του κύκλου ζωής δηλαδή τη γέννηση, και περισσότερο το εμβρυικό στάδιο αυτού του οργανισμού.

Επειδή ακριβώς αναφέρθηκε προηγουμένως ο όρος της εξέλιξης, ένα είδος εξέλιξης ορισμένων επιχειρήσεων ήταν προς την κατεύθυνση της προώθησης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας και θα συμβάλουν έτσι στην δημιουργία νέων επιτυχημένων επιχειρήσεων σε διάφορους τομείς της οικονομίας.

Όπως ο άνθρωπος μέσα στο πέρασμα των χρόνων βρήκε τρόπους να μειώσει την παιδική θνησιμότητα, έτσι ο ίδιος άνθρωπος αντιλαμβάνεται την ανάγκη σχηματισμού οργανισμών, οι οποίοι θα παρεμβαίνουν στο αρχικό στάδιο της δημιουργίας επιχειρήσεων και θα τους δίνουν τα καταλληλά εφόδια προκειμένου να εισέρχονται στο στίβο της αγοράς.

Ο σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι να εξετάσει την βιωσιμότητα των Ελληνικών ιδιωτικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και ποια είναι η προσφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Βασική υπόθεση είναι πως οι ιδιωτικές επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες δεν είναι βιώσιμες επιχειρήσεις αλλά έχουν σημαντική προσφορά στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Για να εξεταστεί η βιωσιμότητα των ιδιωτικών εκκολαπτηρίων αποφασίστηκε η αναζήτηση των οικονομικών τους στοιχείων από την ιστοσελίδα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου και της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζεται η θεωρία της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για την κατάσταση στην Ελλάδα. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια πρώτη προσέγγιση στον όρο της επιχειρηματικής επώασης και πως αυτή συνδέεται με τις πηγές χρηματοδοτήσεων. Έπειτα στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της θεωρίας γύρω από τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι πρωτοβουλίες Φορέων της Αυτοδιοίκησης και Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων για την ενίσχυση των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στην Ελλάδα και ποια είναι τα χρηματοδοτικά προγράμματα που μπορεί να εκμεταλλευτεί το Ελληνικό κράτος. Τέλος, το έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την μεθοδολογική προσέγγιση, τον σκοπό της εργασίας και παρατίθεται τα ερευνητικά ερωτήματα και οι ερευνητικές υποθέσεις, στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται η αναλυτική παρουσίαση των Ελληνικών ιδιωτικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και το όγδοο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Κεφάλαιο 1

Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία

Υπάρχουν πάρα πολύ ορισμοί οι οποίοι επιχειρούν να εξηγήσουν έννοιες όπως επιχειρηματικότητα και καινοτομία. Είναι σημαντικό να δούμε πως συνδέονται αυτές οι έννοιες και πως η μία συμπληρώνει και ενισχύει την άλλη προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της μεγιστοποίησης του κέρδους.

1.1 Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα είναι η βάση του καπιταλιστικού συστήματος και ήδη οι πρώτοι κλασικοί οικονομολόγοι, όπως οι Adam Smith, Thomas Robert Malthus και David Ricardo, προσπάθησαν να αναπτύξουν θεωρίες γύρω από την έννοια της επιχειρηματικότητας και με ποιους τρόπους θα οδηγούσε τελικά στην ευμάρεια της κοινωνίας και του ατόμου.

Μια πρώτη προσέγγιση στον ορό επιχειρηματικότητα θα μπορούσε να είναι η εξής: «η συμπεριφορά ενός επιχειρηματία αντανακλά ένα άτομο πρόθυμο να παραμερίσει την προσωπική του σταδιοδρομία και την οικονομική του ασφάλεια προκειμένου να αναλάβει κινδύνους στο όνομα μιας ιδέας, ξοδεύοντας πολύ χρόνο και χρήμα (κεφάλαια) σε κάτι που είναι αβέβαιο, ανταμειβόμενος όμως από την απόδοση (κέρδος) για την αβεβαιότητα που επωμίζεται» (Βασιλειάδης 2017)

Σύμφωνα λοιπόν με τον ορισμό της επιχειρηματικότητας, ο άνθρωπος προκειμένου να κινήσει το όνειρο της ευημερίας, προσπαθεί να βρει τους τρόπους με τους οποίους θα μεγιστοποιήσει τις απολαβές του από οποιαδήποτε ενέργεια του και αναλαμβάνει ορισμένους κινδύνους προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του. Στόχους τους οποίους για να τους επιτύχει θα πρέπει να συνδυάσει αποτελεσματικά τους συντελεστές παραγωγής που έχει στην διάθεση του τη δεδομένη στιγμή. Ο κατάλληλος συνδυασμός, όμως, απαιτεί και σωφροσύνη και ευλάβεια καθώς οι φυσικοί πόροι είναι πεπερασμένοι και όχι ατέλειωτοι.

Κάθε επιχειρηματίας έχει ξεχωριστές εμπειρίες και διαφορετικά προσόντα, με αποτέλεσμα να έχει τον δικό του τρόπο σκέψης και την δική του συμπεριφορά. Επίσης, τα πολιτισμικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά ενός κράτους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Αύτη η διαφορετικότητα ανθρώπων και κοινωνιών οδηγεί στη διαμόρφωση διαφορετικών μορφών επιχειρηματικότητας.

Πηγή: Πανεπιστήμιο Πατρών <https://openup.upatras.gr>

Εικόνα 1.1
Εικόνα επιχειρηματικότητας

1.1.1 Μορφές Επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα στο σύγχρονο καπιταλιστικό σύστημα μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Μια από τις διακρίσεις της έχει να κάνει με τους λόγους για τους οποίους ένας άνθρωπος αποφασίζει να γίνει επιχειρηματίας.

Αρχικά διακρίνουμε δυο μορφές επιχειρηματικότητας (Βασιλειάδης 2017):

- την επιχειρηματικότητα ανάγκης
- την επιχειρηματικότητα ευκαιρίας

Όταν αναφερόμαστε στην επιχειρηματικότητα ανάγκης θεωρούμε πως η εναρκτήριος δύναμη που οδηγεί έναν άνθρωπο στο να δημιουργήσει μια επιχείρηση είναι καθαρά βιοποριστική και εξαιτίας αυτής της ανάγκης ο επιχειρηματίας συνήθως είναι λιγότερο ανταγωνιστικός. Αντίθετα η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας είναι σχετική με την αξιοποίηση μίας ευνοϊκής συγκυρίας και επειδή δεν οφείλεται στην έλλειψη άλλης ενασχόλησης αλλά στο κίνητρο του ανθρώπου, θεωρείται πως έχει περισσότερες δυνατότητες επιτυχίας. (Ιωαννίδης, Τσακανίκας 2007)

Ο επιχειρηματίας με άλλα λόγια αντιλαμβάνεται μια κατάσταση ως ευκαιρία, προσπαθεί να αξιοποιήσει κατάλληλα τις συνθήκες που επικρατούν προκειμένου να μετουσιώσει την ιδέα του σε πράξη για να αποκομίσει οικονομικό όφελος. Συνήθως τέτοιου είδους επιχειρηματίες έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν καινοτομίες και να

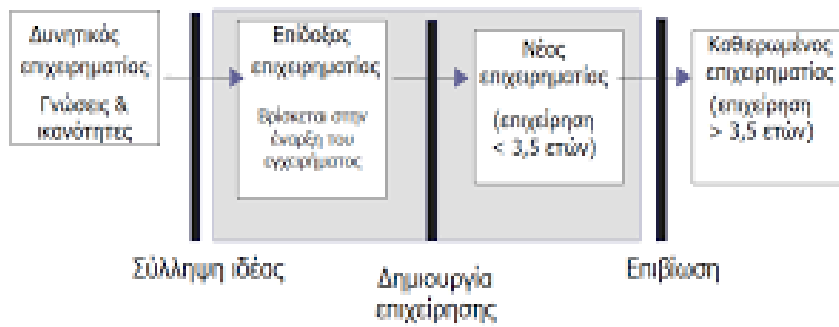
δημιουργούν ανταγωνιστικά προϊόντα στη διεθνή και παγκόσμια αγορά. (Βασιλειάδης 2017)

Συνήθως η επιχειρηματικότητα ανάγκης παρατηρείται σε κράτη με υψηλά ποσοστά ανεργίας και χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Οι πολίτες αυτών των χωρών αναγκάζονται να αυτοαπασχοληθούν αφού δεν έχουν τη δυνατότητα εύρεσης εργασίας ή άλλους τρόπους βιοπορισμού. (Τσακανίκας, Γιωτόπουλος, Βαλαβανιώτη, Σταυράκη 2019)

Άλλα είδη επιχειρηματικότητας είναι τα εξής (Κάσδαγλη, Θεοδωρακάκου, Πολάτογλου 2021, Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, Μεγήρ 2020, Τσακανίκας, Γιωτόπουλος, Βαλαβανιώτη, Σταυράκη 2019) :

- Η Γυναικεία Επιχειρηματικότητα (περίπτωση κατά την οποία μια γυναίκα έχει ενεργό ρόλο σε μια επιχείρηση και της ανήκει τουλάχιστον το 50% της εταιρείας)
- Η Νεανική Επιχειρηματικότητα (αφορά άτομα ηλικίας 18 έως 29 ετών που συμμετέχουν σε μία επιχείρηση)
- Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (είδος επιχειρηματικότητας που στοχεύει στην εξάλειψη κοινωνικών προβλημάτων)
- Η Συνεταιριστική Επιχειρηματικότητα (συνεργασία ανθρώπων που έχουν σκοπό την αύξηση των απολαβών τους π.χ. Συνεταιρισμοί Φαρμακοποιών)
- Η Οικογενειακή Επιχειρηματικότητα (όταν η επιχείρηση ανήκει σε ποσοστό άνω του 50% στα μέλη μιας οικογένειας)
- Η Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα (επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν μέσω διαδικτύου)
- Η Νεοφυής Επιχειρηματικότητα (αναφέρεται σε εταιρείες οι οποίες έχουν ως στόχο σε σύντομο χρονικό διάστημα να επιτύχουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης)
- Η Επιχειρηματικότητα Υψηλών Δυνατοτήτων (εδώ στόχος είναι η δημιουργία εταιρειών με προοπτικές μεγάλης ανάπτυξης και διεύρυνσης της αγοράς που συμμετέχουν)
- Πράσινη Επιχειρηματικότητα (κύριο μέλημα της είναι η προστασία του περιβάλλοντος στοχεύοντας στην κατάλληλη διαχείριση των φυσικών πόρων και την βιώσιμη ανάπτυξη)
- Η Καθιερωμένη Επιχειρηματικότητα (αφορά επιχειρήσεις που λειτουργούν τουλάχιστον 3,5 χρόνια)
- Η Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων (αφορά επιχειρήσεις που βρίσκονται στο στάδιο δημιουργίας ή λειτουργούν για περίοδο έως 42 μήνες)

Η επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων συναντάται σε όλα τα είδη επιχειρηματικότητας καθώς αφορά στην περίοδο της γέννησης μιας εταιρείας είτε αυτή είναι νεοφυής είτε υψηλών δυνατοτήτων είτε δημιουργείται από γυναίκες ή νέους είτε αφορά σε οικογενειακή επιχείρηση. Παρακάτω αναλύεται περαιτέρω αυτού του είδους η επιχειρηματικότητα.

Πηγή ; I.O.B.E. 2015

Σχήμα 1.1
Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων

1.1.2 Η Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων

Με τον όρο επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων αναφερόμαστε στα στάδια που ακολουθεί μια εταιρεία μέχρι να ιδρυθεί, με αλλά λόγια από τη σύλληψη μιας επιχειρηματικής ιδέας, την υλοποίηση της και μέχρι τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της νέας επιχείρησης.

Τα άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία ίδρυσης μιας νέας επιχείρησης χωρίζονται σε 2 κατηγορίες:

- Οι Επίδοξοι Επιχειρηματίες
- Οι Νέοι Επιχειρηματίες

Επίδοξοι θεωρούνται αυτοί που βρίσκονται στο στάδιο της σύλληψης μιας επιχειρηματικής ιδέας και σχεδιάζουν την υλοποίηση της ή βρίσκονται σε διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης. Αντίστοιχα νέοι επιχειρηματίες θεωρούνται αυτοί οι οποίοι ίδρυσαν μια επιχείρηση που λειτουργεί από 3 έως 42 μήνες. (Τσακανίκας, Γιωτόπουλος, Βαλαβανιώτη, Σταυράκη 2019)

Ο κύκλος ζωής μιας επιχείρησης περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια (Μακρής 2005):

- Προ-εναρξιακό στάδιο
- Ξεκίνημα της επιχείρησης
- Αρχική Επέκταση
- Εδραίωση και μεγέθυνση

Η επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων αναφέρεται στα 2 πρώτα στάδια. Στο προ-εναρξιακό στάδιο παρατηρούμε την αρχική σύλληψη μιας επιχειρηματικής ιδέας και την πρώτη προσέγγιση ενός επίδοξου επιχειρηματία γύρω από ένα ζήτημα. Μετά την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου ακολουθεί η έναρξη της επιχείρησης. Εδώ ο επιχειρηματίας προσπαθεί να υλοποιήσει το επιχειρηματικό του σχέδιο δημιουργώντας ένα νέο οικονομικό οργανισμό. Αυτό το στάδιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο κίνδυνο αποτυχίας καθώς αρκετές νέες επιχειρήσεις δεν καταφέρνουν να επιβιώσουν εξαιτίας της αβεβαιότητας που κυριαρχεί στο εξωτερικό της περιβάλλον και την δυσκολία εξεύρεσης κεφαλαίων. (Μακρής 2005)

Οι επίδοξοι και νέοι επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες κατά την ίδρυση μιας νέας επιχείρησης. Η εύρεση χρηματοδότησης αποτελεί το πρώτο εμπόδιο στην υλοποίηση μιας επιχειρηματικής ιδέας. Έπειτα ακολουθεί η γραφειοκρατική και διοικητική διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ένας πολίτης, η οποία αρκετές φορές δεν είναι γνωστή και διαφέρει από κράτος σε κράτος. Τέλος κατά τους πρώτους μήνες λειτουργίας η νέα εταιρεία έχει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό από τις καθιερωμένες επιχειρήσεις στην αγορά ή την αβεβαιότητα στην περίπτωση ενός καινοτόμου προϊόντος ή υπηρεσίας. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως είναι απαραίτητα ορισμένα βοηθήματα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων.

1.1.3 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Αρχικών Σταδίων

Όπως αναλύσαμε παραπάνω μια νέα εταιρεία έχει να αντιμετωπίσει πολλά εμπόδια στο στάδιο της δημιουργίας της. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να καμφθούν με την παροχή ενισχύσεων και την παροχή βοήθειας από άλλους οργανισμούς ή φορείς.

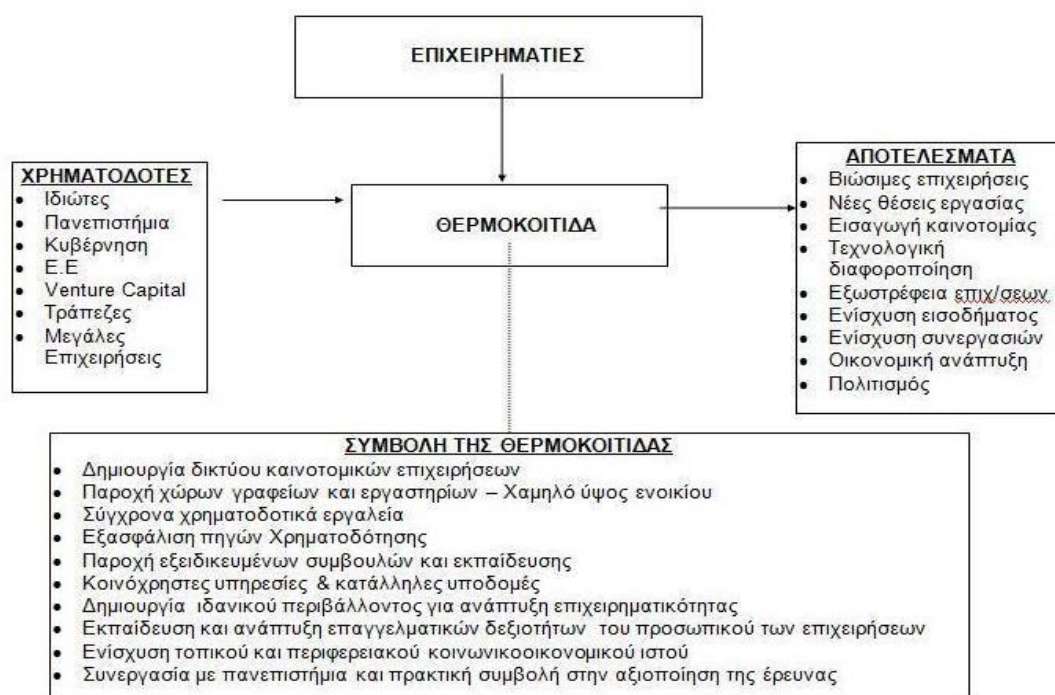
Το κράτος με την παροχή επιδοτήσεων και χρηματοδοτήσεων εξυπηρετεί τους επίδοξους επιχειρηματίες στην εύρεση των απαιτούμενων κεφαλαίων για την ίδρυση μιας εταιρείας. Υπάρχουν όμως και άλλα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν, αρκετές φορές αυτά τα εμπόδια μπαίνουν και από το ίδιο το κράτος, οπότε είναι απαραίτητη μια μορφή καθοδήγησης για την επίλυση τους.

Για τον άνθρωπο είναι σημαντικό στα παιδικά του χρόνια να λάβει συμπαράσταση για να φτάσει στο σημείο της ενηλικίωσης και να αρχίσει να δημιουργεί. Αντίστοιχα μια επιχείρηση έχει ανάγκη στα αρχικά της στάδια να λάβει βοήθεια προκειμένου να ορθοποδήσει και να ξεκινήσει να παράγει αξία.

Ο ενισχυτικός ρόλος των επιχειρήσεων καλύπτεται και από νέου είδους οικονομικούς οργανισμούς, τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες ή αλλιώς επιχειρηματικά εκκολαπτήρια. Με την παροχή υπηρεσιών σε νεοϊδρύμενες εταιρείες στοχεύουν στην στήριξη της επιχειρηματικότητάς και της καινοτομίας. Μια άλλη συμβολή των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων, στο κοινωνικό σύνολο αυτή τη φορά, είναι η μείωση της ανεργίας και η στήριξη αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων.

«Τα τελευταία χρόνια γίνεται από κάθε πλευρά πολύς λόγος για την ανάγκη στήριξης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και ειδικότερα της επιχειρηματικότητας στο χώρο κυρίως των νέων ανθρώπων και των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού (γυναίκες, άτομα με αναπηρία, κλπ). Επίσης προβάλλει, περισσότερο από ποτέ, η ανάγκη της δημιουργίας νέων καινοτομικών επιχειρήσεων με στόχο τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας και ειδικότερα των περιοχών που έχουν υποβαθμιστεί σταδιακά την τελευταία 20ετία και ιδιαίτερα από τις αρνητικές συγκυρίες της οικονομικής κρίσης, που συνέβαλαν στη συρρίκνωση και διατάραξη του τοπικού παραγωγικού και κοινωνικοοικονομικού ιστού. Ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να συμβάλλει στην παρεμπόδιση ή στην αναστροφή αυτής της καθοδικής πορείας είναι (πέραν των όποιων εθνικών και κοινοτικών επενδυτικών κινήτρων) η αξιοποίηση, του σύγχρονου θεσμού των Θερμοκοιτίδων ή Εκκολαπτηρίων (Incubators)» (Γαγλίας 2012).

Τα επιχειρηματικά εκκολαπτήρια, πέρα από την ενίσχυση των νεοϊδρυόμενων εταιρειών, προσφέρουν υπηρεσίες και στο κράτος και στην κοινωνία. Η κυριότερη συμβολή των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στο κοινωνικό σύνολο είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ειδικά αυτής των αρχικών σταδίων, και η στήριξη καινοτόμων και νεοφυών επιχειρήσεων. Με την ίδρυση νέων εταιρειών είναι δυνατή η ανάπτυξη της οικονομίας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και με την ενίσχυση της καινοτομίας είναι δυνατή η δημιουργία νέων αγορών και οικονομικών κλίμακας. Η καινοτομία όμως είναι ένας σύνθετος όρος που πρέπει να αναλύσουμε.

Πηγή : Γαλίας 2012

Σχήμα 1.2
Παράγοντες καθορισμού του ρόλου της θερμοκοιτίδας

1.2 Καινοτομία

Σύμφωνα τον Joseph Shumpeter «καινοτομία νοείται η εισαγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και διαδικασιών, νέων μεθόδων παραγωγής, νέων οργανωτικών προτύπων και η ανακάλυψη νέων αγορών». Μπορούμε δηλαδή να θεωρήσουμε πως η αλλαγή και η εξέλιξη αποτελούν σημαντικό παράγοντα της καινοτομίας. Η καινοτομία όμως μπορεί να λάβει διάφορες μορφές είτε αφορά στο προϊόν, είτε στις διαδικασίες παραγωγής ή διοίκησης είτε στους τρόπους χρηματοδότησης.

Η καινοτομία αποτελεί το μέσο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων. Μέσα από την καινοτομία οι επιχειρηματίες επιδιώκουν τη βελτίωση των οικονομικών τους δραστηριοτήτων

πετυχαίνοντας υψηλές αποδόσεις και έχουν τη δυνατότητα για περαιτέρω ανάπτυξη διευρύνοντας τις αγορές και δημιουργώντας νέες ανάγκες για τους καταναλωτές. Εκτός όμως από τα θετικά αποτελέσματα για τις επιχειρήσεις, η καινοτομία φαίνεται να δίνει λύσεις και σε προβλήματα κοινωνικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα προσφέροντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στο κοινωνικό σύνολο. Στις αναπτυγμένες χώρες, η καινοτομία αποτελεί μέρος ενός σχεδίου που έχει ως στόχο την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. (Seven Sigma P. C. 2020)

Η εισαγωγή της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία αποτελεί βασικό συντελεστή για την ανάπτυξη ενός κράτους, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Αυτή η αναγκαιότητα οδήγησε στην δημιουργία ορισμένων δεικτών για την αξιολόγηση του βαθμού καινοτομίας των χωρών. Οι 3 βασικότεροι δείκτες επίδοσης είναι:

- Ο 12ος πυλώνας του Παγκόσμιου Δείκτη Ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ
- Ο Παγκόσμιος Δείκτης Καινοτομίας που δημοσιεύεται από το 2007 από το Πανεπιστήμιο Cornell, το INSEAD και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας
- Ο Συνοπτικός Δείκτης Καινοτομίας του Ευρωπαϊκού πίνακα επιδόσεων καινοτομίας των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από τους 3 αυτούς δείκτες ο πιο εξειδικευμένος είναι ο Παγκόσμιος Δείκτης Καινοτομίας, εν συνεχεία ακολουθεί αυτός του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ και τελευταίος ακολουθεί ο Συνοπτικός Δείκτης Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και οι 3 αξιολογούν τους συντελεστές που ενθαρρύνουν εταιρείες και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα να καινοτομούν δημιουργώντας αξία. Ορισμένοι από τους συντελεστές αξιολόγησης είναι:

- Οι θεσμοί μιας κοινωνίας
- Οι νόμοι
- Το ανθρώπινο δυναμικό επιχειρήσεων και πανεπιστημίων
- Οι υποδομές μιας χώρας
- Η πρόσβαση σε κεφάλαια
- Οι επενδύσεις για Έρευνα και Ανάπτυξη
- Ο αριθμός των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα
- Ο βαθμός συνεργασίας επιχειρήσεων και πανεπιστημίων

(Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, Μεγίρη 2020)

Η καινοτομία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη μιας χώρας. Συνδέεται άμεσα με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και είναι σημαντικό να διαχέεται μέσα από διάφορους φορείς του κράτους και στην κοινωνία.

1.2.1 Η Διάχυση της Καινοτομίας στην Κοινωνία

Το 1995 ο καθηγητής επικοινωνιακών σπουδών Έβερρετ Ρότζερς ανέπτυξε μια θεωρία για την ανάλυση και τη διάχυση της καινοτομίας. Ο Ρότζερς στην θεωρία του ερμηνεύει τη

διαδικασία διάδοσης μιας καινοτόμου ιδέας από τον εμπνευστή μέχρι και τον τελικό αποδέκτη και περιγράφει τους δίαυλους επικοινωνίας με τους οποίους η καινοτομία διαχέεται σε όλα τα μέλη της κοινωνίας. Παρατηρώντας τη συμπεριφορά των ατόμων και των οργανισμών που δραστηριοποιούνται σε έναν κοινωνικό σχηματισμό κατέληξε στην κατάταξη πέντε κατηγοριών:

- τους καινοτόμους (2,5%) innovators
- τους πρώιμα υιοθετούντες (13,5%) early adopters
- την πρώιμη πλειονότητα (34%) early majority
- την ύστερη πλειονότητα (34%) late majority
- τους υστερούντες (16%) laggards

Πηγή : I-team

Διάγραμμα 1.1
Η καμπύλη καμπάνας του Ρότζερς

Ταυτόχρονα ο Ρότζερς υποστηρίζει ότι η καινοτομία αποτελείται από πέντε δομικά στοιχεία (Κοντόλαιμου, Κόρρα, Σκίντζη 2021):

- Το σχετικό πλεονέκτημα (πόσο βελτιωμένη είναι η καινοτόμος τεχνολογία σε σχέση με εκείνη που στοχεύει να αντικαταστήσει)
- Η συμβατότητα (πόσο συμβατή είναι η νέα τεχνολογία με τις επιθυμίες, τα ήθη και τα βιώματα των πολιτών και των εργαζομένων)
- Η πολυπλοκότητα (πόσο εύκολη ή δύσκολη είναι η αφομοίωση και η χρήση της ένας τεχνολογίας)
- Η δοκιμή (ο πειραματισμός προκειμένου να δημιουργηθεί η νέα τεχνολογία ή η καινοτομία)
- Η παρατηρησιμότητα (πόσο εύκολος είναι ο εντοπισμός των αποτελεσμάτων της καινοτομίας)

Όταν όμως πρόκειται για ομάδες ατόμων που θα εφαρμόσουν τη νέα τεχνολογία η διαδικασία διάχυσης της είναι πιο σύνθετη καθώς υπάρχει το ενδεχόμενο ασυμφωνίας μεταξύ των μελών της ομάδας αναφορικά με την υιοθέτηση της ή όχι. Ορισμένα άτομα της ομάδας μπορεί να είναι υπέρ και άλλα να είναι κατά επιδρώντας με αυτόν τον τρόπο θετικά ή αρνητικά. Σε επίπεδο οργανισμών παρατηρούμε τρεις κατηγορίες παραγόντων που θα επηρεάσουν την καινοτομία:

- Η προσαρμοστικότητα του αρχηγού της ομάδας στην αλλαγή και στην καινοτομία
- Τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις σε επίπεδο ομάδας
- Τον βαθμό επηρεασμού της ομάδας από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται (Κοντόλαιμου, Κόρρα, Σκίντζη 2021)

Υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο η καινοτομία διαχέεται στα μέλη μιας κοινωνίας. Κάθε κοινωνικό σύνολο αντιμετωπίζει διαφορετικά οτιδήποτε καινούριο και προσαρμόζεται δυσκολότερα ή ευκολότερα στις αλλαγές. Ο βαθμός συνεργασίας και οι τρόποι επικοινωνίας, μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας, έχουν άμεσο αντίκτυπο στην απορρόφηση της. Παράλληλα, σύμφωνα με έρευνες, οι επιχειρήσεις που πρωτοπορούν σε επίπεδο καινοτομίας δεν δίνουν τη δυνατότητα στις υπόλοιπες να τις απορροφήσουν, καθώς αρκετές φορές το χάσμα μεταξύ τους είναι αρκετά μεγάλο. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτή η προβληματική, είναι σημαντικό να ακολουθούνται πολιτικές που στοχεύουν στην εξισορρόπηση ανάμεσα σε επιχειρήσεις πρωτοπόρους και επιχειρήσεις ακολούθους. Είναι σημαντικό να αναδεικνύονται νέες τεχνολογίες αλλά ταυτόχρονα θα πρέπει να στηρίζονται θεσμικά και οι εταιρείες που δεν μπορούν να τις αφομοιώσουν. (Seven Sigma P. C. 2020)

Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα και αποφεύγεται η δημιουργία ολιγοπωλίων ή μονοπωλίων. Μέσα από τον υγιή ανταγωνισμό των επιχειρήσεων επιτυγχάνεται μια βιώσιμη ανάπτυξη για την οικονομία και για το κοινωνικό σύνολο.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως η καινοτομία ωφελεί σημαντικά ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο και η ενίσχυση της δεν εξαρτάται μόνο από τις επιχειρήσεις. Παρατηρήσαμε όμως την ύπαρξη μίας ιδιαίτερης σχέσης μεταξύ καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

1.2.2 Σχέση Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας

Κατά κανόνα στην Οικονομική Επιστήμη, οι έννοιες καινοτομία και επιχειρηματικότητα είναι απόλυτα συνδεδεμένες. Αυτό που ωθεί σε καινοτόμες ιδέες είναι το πνεύμα της επιχειρηματικότητας. Ο συνδυασμός της αντίληψης, του ενθουσιασμού και της εργατικότητας είναι αυτός που μας οδηγεί στην υλοποίηση καινοτόμων ιδεών. Η ύπαρξη καινοτόμων επιχειρήσεων ενισχύει με την σειρά της την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας και καθιστά την χώρα περισσότερο ανταγωνιστική σε διεθνές επίπεδο.

«Η καινοτομία και το επιχειρηματικό πνεύμα είναι απολύτως απαραίτητα για την ανάπτυξη και τη μεγέθυνση των αναδυόμενων οικονομιών, όμως παρόλα αυτά, η συνεισφορά τους συναρτάται βάσει της σχετικής εθνικής πολιτικής και θεσμών ή της

κανονιστικής ρύθμισης του διεθνούς εμπορίου. Τα θέματα μακροοικονομικής φύσεως είναι σημαντικά όσο και τα εθνικά συστήματα καινοτομίας που περιλαμβάνουν και την επίσημη πολιτική, τους θεσμούς και τη διακυβέρνηση της χώρας και μπορούν να επηρεάσουν βαθύτατα τον βαθμό και την κατεύθυνση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε μια χώρα ή περιφέρεια.» (Κουλουριώτης 2018)

Εκτός όμως από τις θετικές επιδράσεις σε επίπεδο χωρών, η καινοτομία διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα για την επιβίωση των επιχειρήσεων μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Ο ανταγωνισμός είναι αυτός που οδηγεί τις επιχειρήσεις στη διαφοροποίηση με αποτέλεσμα να ψάχνουν τρόπους να γίνουν πιο καινοτόμες, πιο παραγωγικές και πιο εξωστρεφείς. (Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, Μεγήρ 2020)

Μέσα από την καινοτομία, η επιχείρηση ευελπιστεί στην ενίσχυση της θέσης της στην αγορά και την αύξηση της κερδοφορίας της. Η διαφοροποίηση σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις της αγοράς, καθιστά την επιχείρηση περισσότερο ανταγωνιστική. Η καινοτομία είναι απαραίτητη για μια επιχείρηση επειδή της δίνει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται πιο εύκολα στις συνθήκες που κυριαρχούν στην αγορά, να είναι πιο παραγωγική, πιο ευέλικτη και να παρέχει υπηρεσίες και προϊόντα καλύτερης ποιότητας. Η βελτίωση των διαδικασιών παραγωγής μπορεί να οδηγήσει την επιχείρηση στην κυριαρχία της στην αγορά δημιουργώντας έτσι ένα μονοπώλιο με πολλαπλά οφέλη για την επιχείρηση. (Μπουρλετιδής, Κατελάνου, Μπουρλετιδής)

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι επιχειρηματικότητα και καινοτομία συνδέονται άμεσα μεταξύ τους, διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο στην ανάπτυξη μιας οικονομίας και είναι σημαντικοί παράγοντες στην δημιουργία αξίας. Είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός πολιτικών από τη μεριά του κράτους που θα ενισχύουν την δυνατότητα των επιχειρήσεων να καινοτομούν. Ένα φιλικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της και την ενίσχυση της καινοτομίας σε μια κοινωνία.

1.3 Οικოსύστημα Επιχειρήσεων και ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος

Το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα στην ανάπτυξη τους είτε με θετικό είτε με αρνητικό τρόπο. Η ίδρυση νέων επιχειρήσεων είναι μια επίπονη διαδικασία, η οποία απαιτεί την παροχή στήριξης ειδικά στα αρχικά της στάδια. Επομένως είναι απαραίτητο να παρατηρήσουμε τους εξωτερικούς παράγοντες που μπορεί να ενισχύσουν την όλη διαδικασία ή αντίθετα να της θέσουν εμπόδια.

1.3.1 Μακροπεριβάλλον P. E. S. T. L. E. και Ανάλυση S. W. O. T.

Δυο στρατηγικά εργαλεία για την ανάπτυξη νέων ή υφιστάμενων επιχειρήσεων αποτελούν οι αναλύσεις P. E. S. T. L. E. και S. W. O. T.

Η ανάλυση S. W. O. T. αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο της θεωρίας του στρατηγικού σχεδιασμού. Είναι μια μορφή ανάλυσης του εξωτερικού αλλά και του εσωτερικού

περιβάλλοντος μιας οικονομικής μονάδας. Ένα στρατηγικό εργαλείο της λήψης αποφάσεων προκειμένου η επιχείρηση να θέσει στόχους και να τους επιτύχει στο μέγιστο βαθμό. Το ακρωνύμιο S. W. O. T. προκύπτει από τις λέξεις Strengths (Δυνατά σημεία), Weaknesses (αδυναμίες), Opportunities (ευκαιρίες) και Threats (απειλές). (Βασιλειάδης 2017)

Άρα κατανοούμε πως το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης καθορίζουν σημαντικά το μέλλον της και επηρεάζουν άμεσα το παρόν της. Με την ανάλυση S. W. O. T. μπορεί η επιχείρηση να προετοιμαστεί καλύτερα εντοπίζοντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της, προκειμένου να καταφέρει να υπερκεράσει τα εμπόδια που παρουσιάζονται και να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που δημιουργούνται.

Ειδικά στα πρώτα στάδια δημιουργίας μιας νέας επιχείρησης αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη καθοδήγησης των νέων επιχειρηματιών για να εντοπίσουν τα δυνατά τους σημεία και τις αδυναμίες της επιχείρησης, όπως και να διδαχθούν τις μεθόδους που θα τους βοηθήσουν να αντιλαμβάνονται τις νέες ευκαιρίες και ενδεχόμενες τις απειλές.

Πηγή : businessrev

Εικόνα 1.2
Η ανάλυση S.W.O.T.

Αναφορικά τώρα με την ανάλυση P. E. S. T. L. E. Αρχικά η ανάλυση ονομαζόταν P.E.S.T. και ήταν ένα εργαλείο που μας έδινε τη δυνατότητα να αναλύσουμε το μακροπεριβάλλον μιας επιχείρησης. Με την έννοια περιβάλλον δεν εννοούμε το φυσικό περιβάλλον αλλά τις εξωτερικές δυνάμεις που δημιουργούν ευκαιρίες και/ή απειλές σε

μια επιχείρηση. Τα συστήματα δηλαδή και τις δομές που περιστοιχίζουν μια επιχείρηση. (Βασιλειάδης 2017)

Πλέον η ανάλυση έχει εμπλουτιστεί και το περιβάλλον διακρίνεται σε έξι (6) διαφορετικούς τομείς (businessrev 2018):

- Το Πολιτικό περιβάλλον (Political)
- Το Οικονομικό περιβάλλον (Economic)
- Το Κοινωνικό περιβάλλον (Social)
- Το Τεχνολογικό περιβάλλον (Technological)
- Το Φυσικό περιβάλλον (Environmental)
- Το Νομικό περιβάλλον (Legal)

Το ακρωνύμιο P. E. S. T. L. E. προέρχεται από τα αρχικά των λέξεων Political (πολιτικό), Economic (οικονομικό), Social (κοινωνικό), Technological (τεχνολογικό), Environmental (φυσικό) και Legal (νομικό)

- Πολιτικό περιβάλλον (γενικό πλαίσιο της νομοθεσίας, οργανισμοί και ομάδες που επηρεάζουν ή περιορίζουν την επιχείρηση)
- Οικονομικό Περιβάλλον (δυνάμεις οι οποίες επηρεάζουν την αγοραστική δύναμη και συμπεριφορά του καταναλωτή)
- Κοινωνικό περιβάλλον (δυνάμεις που επηρεάζουν τις αντιλήψεις, τις προτιμήσεις και την συμπεριφορά της κοινωνίας)
- Τεχνολογικό περιβάλλον (τεχνολογικές εξελίξεις οι οποίες δημιουργούν νέα προϊόντα και ευκαιρίες στην αγορά)
- Φυσικό περιβάλλον (οι μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας και της κλιματικής αλλαγής)
- Νομικό περιβάλλον (Εξειδίκευση της νομοθεσίας σε ζητήματα εμπορικού και εργατικού δικαίου)

Με την ανάλυση P. E. S. T. L. E. ένας επιχειρηματίας έχει την δυνατότητα να αναλύσει το εξωτερικό περιβάλλον της εταιρείας του και παρακάτω θα δούμε αναλυτικότερα ποιο είναι το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων και ποιες είναι οι μορφές επιχειρηματικότητας που κυριαρχούν στην Ελλάδα.

Κεφάλαιο 2

Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στην Ελλάδα

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τα χαρακτηριστικά της ελληνικής επιχειρηματικότητας και να παρουσιάσουμε τις διάφορες μορφές της, ποιο είναι το εξωτερικό επιχειρηματικό περιβάλλον που κυριαρχεί στην Ελλάδα και θα παραθέσουμε 2 παραδείγματα Ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων.

2.1 Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Η Ελληνική Οικονομία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ενός αρκετά πολύπλοκου και μη αποτελεσματικού ρυθμιστικού και διοικητικού πλαισίου, που δημιουργεί εμπόδια στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων και αυξάνει το κόστος λειτουργίας για τις ήδη υπάρχουσες. Έτσι δυσχεραίνεται η είσοδος ξένων εταιρειών, οι οποίες θα μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις ήδη υπάρχουσες, δημιουργώντας μια σχετικά κλειστή αγορά. Ως επακόλουθο, οι ελληνικές επιχειρήσεις καθίστανται μη ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο αλλά λόγω της προσαρμογής τους στα ελληνικά δεδομένα καταφέρνουν να αποκομίζουν κέρδη από τη λειτουργία τους. Απαραίτητη λοιπόν κρίνεται η βελτίωση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου που θα ευνοεί την ίδρυση νέων εταιρειών και θα μειώνει το λειτουργικό κόστος των ελληνικών επιχειρήσεων. Έτσι θα αυξηθεί η εξωστρέφεια τους στις διεθνείς αγορές και η ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής οικονομίας. (Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, Μεγύρ 2020)

Όπως αναλύσαμε παραπάνω η Ελλάδα έχει ανάγκες από αλλαγές σε επίπεδο γραφειοκρατίας και διοικητικών διαδικασιών, έχει όμως και αρκετά πλεονεκτήματα τα οποία της δίνουν τη δυνατότητα να γίνει πιο ανταγωνιστική σε διεθνές επίπεδο.

Ένας σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα μπορούν να αποτελέσουν οι νέοι, οι γυναίκες αλλά και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας. (SolidarityNow 2017)

Συνεπώς, ορισμένα κίνητρα προς την ενίσχυση της νεανικής, γυναικείας επιχειρηματικότητάς και αυτής των προσφύγων θα μπορούσαν να επικουρήσουν στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας.

Από το 2015 υπήρξε σημαντική αύξηση των προσφυγικών ροών με αποτέλεσμα ένας σημαντικός αριθμός καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού, να καλείται πλέον να κατοικήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα στην επικράτεια της χώρας και θα ήταν δόκιμο να υπάρξει προσπάθεια αξιοποίησης του.

Αυτό το οποίο καθιστά την Ελλάδα ξεχωριστή σε παγκόσμιο επίπεδο είναι το μεσογειακό της κλίμα που αξιοποιήθηκε αρκετά στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας με χαρακτηριστικό παράδειγμα την βιομηχανία του τουρισμού.

Το κλίμα της Ελλάδας θα μπορούσε επίσης να προσφέρει ευκαιρίες για την ανάπτυξη της πράσινης επιχειρηματικότητάς και να παίξει καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας αξιοποιώντας τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τα τελευταία χρόνια υπάρχουν επιδοτήσεις για τοποθέτηση ηλιακών πάνελ και παρατηρούμε μια κινητικότητα στην τοποθέτηση ανεμογεννητριών σε διάφορα σημεία της Ελληνικής επικράτειας.

Εκτός όμως από τα μορφολογικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας, είναι σημαντική η εύρεση ενός νέου μοντέλου στον τομέα της παραγωγής συμβατό με τα διεθνή δεδομένα. Επιβάλλεται ο μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας ώστε να γίνει πιο προσιτή στην εισροή πληροφοριών και σε ικανότητες υψηλού επιπέδου.

Η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης και η μεταμόρφωση του παραγωγικού μοντέλου της Ελλάδας απαιτεί ένα περιβάλλον που θα διευκολύνει την ανάπτυξη της καινοτομίας και τη συνεργασία των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων με τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις. Οι ελληνικές εταιρείες έχουν ανάγκη από ένα οικοσύστημα νεοφυών επιχειρήσεων που θα προωθή την ανάπτυξη της καινοτομίας με σκοπό την αντιμετώπιση της φυγής των νέων επιστημόνων στο εξωτερικό (σημειώνεται εδώ ότι από το 2010 έως το 2017 ο πληθυσμός της χώρας μειώθηκε κατά 584.000 σε άτομα ηλικίας 20 έως 44 ετών) αλλά και την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων. Οι start-up εταιρείες δίνουν τη δυνατότητα σε τομείς της οικονομίας να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί μέσα από την συνεργασία με τις υφιστάμενες εταιρείες καθώς και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η Ελλάδα έχει ανάγκη την δημιουργία ενός φιλόξενου θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου για τις εταιρείες, να δώσει κίνητρα για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων, να διευκολύνει τις νέες επενδύσεις, να προσελκύσει ανθρώπινο δυναμικό με δεξιότητες υψηλού επιπέδου, να δημιουργήσει πρόσφορες συνθήκες προκειμένου η έρευνα να συμβαδίζει με τις ανάγκες της αγοράς, να υπάρχει η δυνατότητα μετατροπής της έρευνας σε εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και τέλος να οικοδομηθεί ένα καλά οργανωμένο σύστημα που θα προωθή την συνεργασία ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και εταιρειών με στόχο την προώθηση της καινοτομίας. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πρίντσιπας 2018)

Εκτός όμως από τα χαρακτηριστικά της Ελληνικής Οικονομίας και του Ελληνικού Κράτους, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό παρατηρούμε την ύπαρξη διαφορετικών μορφών επιχειρηματικότητας.

2.2 Εξωτερικό Περιβάλλον Επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Αρκετά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι επιχειρηματίες, που προσπαθούν να καινοτομήσουν αναπτύσσοντας καινούργιες ιδέες για να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί, εντοπίζονται στο εξωτερικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Όταν μιλάμε για περιβάλλον εννοούμε τις συνθήκες που επικρατούν και τις δυσκολίες που θα πρέπει να υπερκεράσουν. Οι συνθήκες αυτές έχουν σχέση με εξωτερικούς παράγοντες όπως το κράτος, τους ενδεχόμενους χρηματοδότες και τους δυνητικούς καταναλωτές. Ένα εχθρικό περιβάλλον δρα αρνητικά απέναντι σε μια καινοτόμα ιδέα, ακόμα και μιας καθιερωμένης επιχείρησης. Οι εχθρικές συνθήκες δυσχεραίνουν περισσότερο την κατάσταση για μια νέα εταιρεία που δεν διαθέτει τα διαθέσιμα κεφάλαια τα οποία θα της

δώσουν τη δυνατότητα να επιβιώσει μέχρι την ολοκλήρωση του πλάνου της. Απαραίτητα λοιπόν είναι τα κίνητρα και η υποστήριξη των επιχειρηματιών για την υλοποίηση καινοτόμων ιδεών. Εμπόδια συχνά αποτελούν οι κυβερνητικές πολιτικές ή η απουσία αυτών. «Συνεπώς, οποιαδήποτε ανάλυση σχετικά με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ένα σύστημα καινοτομίας προάγει την επιχειρηματικότητα θα πρέπει να λαμβάνει αυτές τις πολιτικές ως μέρος της εξίσωσης.» (Καλογήρου, Τσακανίκας, Πρωτόγερου, Παναγιωτόπουλος, Σιώκας, Σιώκας, Σταμόπουλος 2021).

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι για την δυνατότητα ανάπτυξης καινοτόμων ιδεών είναι απαραίτητη η στήριξη των επιχειρήσεων. Επιβάλλεται η δημιουργία των κατάλληλων συνθήκων και η παρουσία ενός εξωτερικού περιβάλλοντος που θα ενισχύει την επιχειρηματικότητα αντί να της βάζει εμπόδια. Για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητοι φορείς και οργανισμοί που θα συμβάλλουν στην επώαση των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο και θα συντελούν στην επιτυχημένη υλοποίηση μιας επιχειρηματικής ιδέας και στην «ενηλικίωση» μιας νέας επιχείρησης.

Ένα παράδειγμα κράτους που αρκετές φορές θέτει εμπόδια στην ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας αποτελεί η Ελλάδα. Η χώρα μας θεωρείται ένα σχετικά εχθρικό περιβάλλον απέναντι στην επιχειρηματικότητα με αρκετά πολύπλοκες γραφειοκρατικές και διοικητικές διαδικασίες και χαρακτηρίζεται από την έλλειψη κινήτρων για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων και επενδύσεων για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία. Η Ελλάδα έχει ανάγκη από την δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος για νεοφυείς επιχειρήσεις με σκοπό την προσέλκυση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης. Για να το επιτύχει αυτό θα πρέπει:

- να μειώσει τους φορολογικούς συντελεστές φυσικών και νομικών προσώπων
- να μειώσει τον Φ. Π. Α.
- να απλοποιήσει τις φορολογικές διαδικασίες και το φορολογικό σύστημα
- να μειώσει τις ασφαλιστικές εισφορές και να αυξήσει την ανταποδοτικότητα τους
- να απλοποιήσει τις γραφειοκρατικές και διοικητικές διαδικασίες

Παράλληλα ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων προτείνει 7 μεταρρυθμίσεις που θα μπορούσαν να ενισχύσουν το Ελληνικό οικοσύστημα επιχειρήσεων (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πρίντσιπας 2018):

- Δημιουργία ενός δικτύου καινοτομίας
- Προώθηση σχηματισμών δικτύωσης και συνεργασίας
- Σχηματισμό ενός φιλικού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα
- Άσκηση φορολογικών πολιτικών που θα ενθαρρύνουν την καινοτομία και τη δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων
- Εφαρμογή πολιτικών που θα προσελκύουν ανθρώπινο δυναμικό με υψηλές δυνατότητες
- Ενίσχυση του θεσμού των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Σύνδεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την αγορά εργασίας

Αυτές οι μεταρρυθμίσεις θα βοηθήσουν το ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον κάνοντας το πιο φιλικό για τις επιχειρήσεις, ενισχύοντας έτσι μακροπρόθεσμα την ελληνική οικονομία και την βιωσιμότητα των ελληνικών επιχειρήσεων. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πρίντσιπας 2018)

Παρά το εχθρικό περιβάλλον της Ελλάδας απέναντι στις νεοφυείς επιχειρήσεις, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια κινητικότητα στην ίδρυση αυτής της μορφής των επιχειρήσεων. Ένα θετικό βήμα προς την κατεύθυνση της εξυγίανσης του ελληνικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελεί η προσπάθεια καταγραφής των Ελληνικών start-up επιχειρήσεων.

2.3 Το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων

Η Ελληνική Κυβέρνηση σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης της καινοτομίας των ελληνικών επιχειρήσεων ανέλαβε μια πρωτοβουλία, μέσω του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, και δημιούργησε το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων (elevategreece.gov.gr). Είναι μια κίνηση πολύ σημαντική καθώς πλέον είναι εφικτή η καταγραφή των νεοφυών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια. Μέσω του μητρώου δίνεται η δυνατότητα ελέγχου των Ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων και η παρακολούθηση τους σύμφωνα με ορισμένους δείκτες, δίνοντας έτσι την δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων για την αποτελεσματικότητά τους.

Το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών επιχειρήσεων αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τους επενδυτές, καθώς πλέον μπορούν να κρίνουν με πιο συγκεκριμένα κριτήρια σε ποιες ελληνικές ανερχόμενες εταιρείες θα τοποθετήσουν τα κεφάλαια τους. Παράλληλα, είναι ένας θεσμός που έχει ως στόχο την ανάπτυξη της πληγωμένης Ελληνικής Οικονομίας και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Εκτός όμως από την παρακολούθηση των Ελληνικών νεοφυών εταιρειών από τους επενδυτές, υπάρχουν οφέλη και για τις ίδιες τις start-up που είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο. Το elevategreece προκηρύσσει κάθε χρόνο διαγωνισμούς προσφέροντας βραβεία για τις παρακάτω κατηγορίες:

- Νεοφυής επιχείρηση της χρονιάς
- Ταχύτερα ανερχόμενη νεοφυής επιχείρηση
- Τεχνοβλαστός (Spin-off) της χρονιάς
- Βραβείο Κοινωνικής συνεισφοράς
- Βραβείο Περιβαλλοντικού αντίκτυπου
- Βραβείο Γυναικείας επιχειρηματικότητας
- Βραβείο επιχειρηματικής ανάπτυξης και εξωστρέφειας
- Βραβείο αξιοποίησης τεχνολογιών 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης
- Startup Hero
- Κορυφαία νεοφυής επιχείρηση από το οικοσύστημα

Τα έπαθλα για τις βραβευμένες εταιρείες δεν είναι μόνο χρηματικά. Προσφέρονται εξειδικευμένες υπηρεσίες (όπως εκπαίδευση, καθοδήγηση, συνεργασίες με χρηματοδότες κ.α.) από τους επίσημους υποστηρικτές του μητρώου όπως ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού περιεχομένου, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, την Pfizer, την Siemens, την Τράπεζα Πειραιώς, την Εθνική Τράπεζα, τη Nokia κ.α.

Το σημαντικότερο όμως όφελος των διαγωνιζόμενων είναι η διαφήμιση της επιχείρησης μέσω της οποίας θα έχει την δυνατότητα να προσελκύσει χρηματοδότες.

Τέλος, η Ελληνική Κυβέρνηση, αντιλαμβανομένη τις ανάγκες στήριξης των Νεοφυών Επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού, ανακοίνωσε τον Μάρτιο του 2021 ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης, προϋπολογισμού ύψους 60.000.000 €, για τις νεοφυείς επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο.

Στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων είναι καταγεγραμμένες 533 start-up. Παρακάτω θα δούμε 2 αναλυτικά παραδείγματα ελληνικών start-up επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο. Η Agritrack η οποία έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα επώασης της επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας the egg και η ferryhopper που έχει λάβει επενδυτικά κεφάλαια σποράς από την εταιρεία διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών Metavallon Partners.

2.3.1 Η Start-up Agritrack

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν αναρτηθεί στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο η εταιρεία Agritrack συστάθηκε στις 9/9/2020 με την ονομασία «Agritrack Λύσεις Τεχνολογίας I.K.E.» με αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. 156163001000 και Α.Φ.Μ. 801407567. Η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στο Δήμο Ανοιξέως Αττικής (Λεωφόρος Μαραθώνος 50, Τ.Κ. 14569)

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης είναι 1.500,00 € και εταίροι είναι η Αφροδίτη Τσέζου (7%), η Περσεφώνη Τσέζου (7%) και ο Βλάσης Τσέζος (86%). Διαχειριστής της εταιρείας είναι ο Βλάσης Τσέζος, ο οποίος είχε και την ιδέα δημιουργίας της.

Η εταιρεία αποτελεί ένα εργαλείο για τον αγροτικό τομέα καθώς συλλέγει δεδομένα που αφορούν στην γεωργική αλυσίδα παραγωγής. Μέσω μιας ηλεκτρονικής ιστοσελίδας δίνει τη δυνατότητα σε παραγωγούς, καταναλωτές και βιομηχανίες να έχουν άμεση πληροφόρηση για τις διαδικασίες παραγωγής αγροτικών προϊόντων και να λαμβάνουν με αυτόν τον τρόπο τις βέλτιστες αποφάσεις για την επιλογή τους. Είναι με άλλα λόγια μια μορφή διείσδυσης των ψηφιακών τεχνολογιών στον γεωργικό τομέα.

Βάσει της ιστοσελίδας της εταιρείας (agritrack.io), η Agritrack είναι μια καινοτόμος επιχείρηση που εστιάζει στην αγροτεχνολογία και στόχος της είναι η μείωση της παγκόσμιας σπατάλης φαγητού και η εύρεση τρόπων καλύτερης διανομής των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα από την παραγωγή μέχρι και την κατανάλωση. Χρησιμοποιώντας φορητούς αισθητήρες και τεχνολογίες όπως Internet of Things (δίκτυο επικοινωνίας συσκευών), Machine Learning (τεχνολογία που δίνει τη δυνατότητα σε λογισμικά ή αλγορίθμους να αποκτούν γνώση μέσα από τα δεδομένα που συλλέγουν) και Blockchain / Ledger Technologies (νέα τεχνολογία αποθήκευσης δεδομένων με μεγαλύτερη ασφάλεια) καταφέρνει να πρωτοπορήσει στον πρωτογενή τομέα συνδυάζοντας την παράδοση με το μέλλον.

Σε συνέντευξη του στην ιστοσελίδα startupper.gr, ο συνιδρυτής και διαχειριστής της επιχείρησης Βλάσης Τσέζος αναφέρει πως η αρχική χρηματοδότηση της εταιρείας βασίστηκε σε ίδια κεφάλαια (bootstrapping) και πρόσφατα καταφέραν να επιδοτηθούν

από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Horizon. Η ένταξη τους στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα τους δίνει νέα δυναμική και τις προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη. Σε άλλο κομμάτι της συνέντευξης μνημονεύει τη συμμετοχή της εταιρείας σε πρόγραμμα επώασης του επιχειρηματικού εκκολαπτηρίου EGG της Τράπεζας Eurobank και δηλώνει πόσο σημαντική ήταν η στήριξη που έλαβαν, αναφορικά με τη στρατηγική που έπρεπε να ακολουθήσουν. Συγκεκριμένα δηλώνει πως μέσω του προγράμματος είχαν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με άλλες αντίστοιχες εταιρείες και πως το πρόγραμμα τους προσέφερε συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον τρόπο λειτουργίας και εμπορικής προώθησης του προϊόντος, καθώς και τους κατάλληλους τρόπους προβολής της επιχείρησης με στόχο την προσέλκυση επενδυτών.

Τέλος ένα σημαντικό γεγονός στην πρώτη κιόλας χρονιά λειτουργίας της εταιρείας ήταν η απορρόφηση της εταιρείας «Business Effect Ανώνυμη Εταιρεία Συστημάτων Πληροφορικής Και Τεχνολογικού Εξοπλισμού» με αριθμό ΓΕΜΗ 005631301000 και Α.Φ.Μ. 999827532. Σύμφωνα με το σχέδιο της σύμβασης συγχώνευσης ο λόγος ήταν η προσπάθεια επίτευξης οικονομίων κλίμακας, που θα προσφέρουν περισσότερη ευελιξία στην επίτευξη των στόχων των εταιρειών και υψηλότερες αποδόσεις.

Πηγή : startupper

Εικόνα 2.1
Agritrack

2.3.2 Η Εταιρεία Ferryhopper

Μια αρκετά γνωστή εταιρεία σε όσους ταξιδεύουν το καλοκαίρι με πλοίο σε κάποιο από τα νησιά της Ελλάδας είναι η εταιρεία Ferryhopper. Μια ιστοσελίδα (www.ferryhopper.com) που έκανε την εμφάνισή της τα τελευταία χρόνια στη ζωή μας και προσφέρει τη δυνατότητα εύρεσης οικονομικών ακτοπλοϊκών εισιτηρίων αλλά και συνδυασμούς μετακινήσεων για αγόνους, και όχι μόνο, προορισμούς.

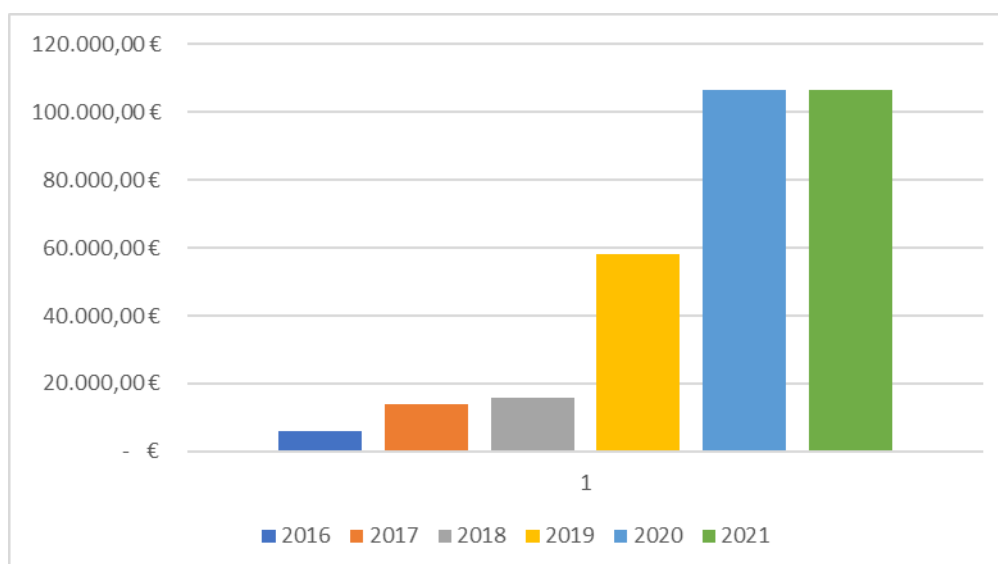

Σύμφωνα με το καταστατικό της, η εταιρεία συστάθηκε στις 18/10/2016 με την επωνυμία «Seasy Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» και αρχική της έδρα ήταν η οδός Αίνου 17 στον Δήμο Νέας Πεντέλης. Στις 2/2/2018 μετονομάστηκε σε «Ferryhopper Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία», ενώ στις 18/3/2019 μετατρέπεται σε Ανώνυμη Εταιρεία λαμβάνοντας την επωνυμία «Ferryhopper Ανώνυμη Εταιρεία» με έδρα την οδό Καλλιρόης 23 στην Αθήνα. Ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. της είναι 140289903000 και το ΑΦΜ της 800769311.

Στο άρθρο 4 του καταστατικού της αναφέρονται οι σκοποί της εταιρείας και ορισμένοι από αυτούς είναι:

- Η Διαχείριση της ιστοσελίδας «ferryhopper.com» που προσφέρει υπηρεσίες αναζήτησης και πώλησης ναύλων για επιβάτες και οχήματα στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό
- Η συνεργασία με τουριστικά πρακτορεία και η παροχή υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
- Η παροχή υπηρεσιών αναζήτησης ξενοδοχειακών καταλυμάτων, ενοικίασης οχημάτων και ταξιδιωτικών ασφαλειών
- Η προώθηση με πληρωμή τουριστικών εταιρειών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Ferryhopper
- Η πώληση οργανωμένων ταξιδιών και κρουαζιέρων

Στο μετοχικό της κεφάλαιο παρατηρούνται πολλές αυξήσεις από τη σύσταση της μέχρι και σήμερα, ενώ σε ορισμένα οικονομικά έτη υπήρξαν και περισσότερες από μία αυξήσεις, επιγραμματικά η πορεία του μετοχικού της κεφαλαίου αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 2.1
Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Ferryhopper

Σημαντικό γεγονός για την επιχείρηση αποτελεί η επένδυση το 2019 (κεφαλαίων σποράς) ύψους 600.000,00 €, που πραγματοποιήθηκε από την ανώνυμη εταιρεία διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών με την επωνυμία «Metavallon Partners». Επίσης, η Ferryhopper κατάφερε μέσα σε λιγότερο από δυο χρόνια να πουλήσει περισσότερα από 200.000 εισιτήρια για παραπάνω από 160 προορισμούς, λαμβάνοντας έτσι ένα μεγάλο μερίδιο της ελληνικής αγοράς. Η επένδυση από την εταιρεία που της παρείχε τα κεφάλαια σποράς έγινε με σκοπό την επέκταση της επιχείρησης σε διεθνείς αγορές. Έτσι από το 2019 η Ferryhopper δραστηριοποιείται και στις αγορές της Ιταλίας και Ισπανίας. Σε δηλώσεις του ο Χρήστος Σπαθαράκης (Διευθύνων Σύμβουλος και συνιδρυτής της) αναφέρει πόσο σημαντική ήταν η επένδυση για την εταιρεία, καθώς της έδωσε τη δυνατότητα να διευρύνει τους ορίζοντες της και να ξεκινήσει τη δραστηριότητα της και σε άλλες ευρωπαϊκές αγορές.(metavallon 2019)

Παρακάτω βλέπουμε ένα πίνακα με τον κύκλο εργασιών της εταιρείας από την αρχή της λειτουργίας μέχρι και το οικονομικό έτος 2020:

Πίνακας 2.1
Κύκλος Εργασιών της Εταιρείας Ferryhopper από το 2016 έως το 2020

Έτος	Κύκλος Εργασιών
2016	0,00 €
2017	12.674,03 €
2018	207.668,74 €
2019	1.043.830,54 €
2020	689.075,75 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Παρατηρώντας την πορεία του κύκλου εργασιών της εταιρείας, βλέπουμε πόσο πολύ επηρεάστηκε η εταιρεία από την περίοδο της καραντίνας το 2020 έχοντας μείωση περίπου 34% στα έσοδα της. Παρατηρούμε όμως μια εκρηκτική άνοδο στον κύκλο εργασιών της από το 2017 στο 2018 περίπου 1.638 % και αντίστοιχα από το 2018 στο 2019 ο κύκλος εργασιών της εταιρείας αυξάνεται κατά 836.161,80 € που αντιστοιχεί περίπου στο 503 %. Η πορεία αυτή αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 2.2

Κύκλος Εργασιών της Εταιρείας Ferryhopper από το 2016 έως το 2020

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως μια νεοφυής επιχείρηση μπορεί μέσα σε λίγα οικονομικά έτη να επιτύχει τρομακτικούς ρυθμούς ανάπτυξης, αυξάνοντας σημαντικά τα έσοδα της. Αυτή η αύξηση των εσόδων, ανοίγει νέους ορίζοντες για την επιχείρηση και με την ορθή διαχείριση τους μπορεί να επιφέρει σημαντικά οφέλη και για την ίδια αλλά και για την Ελληνική οικονομία.

2.3.3 Ελληνικές Νεοφυείς Επιχειρήσεις και Προγράμματα Επώασης

Μια σημαντική προσπάθεια καταγραφής των ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων που έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα επώασης ελληνικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων αποτελεί η έρευνα «Incubated early stage startupper and their initiatives in Athens during the Crisis (2010-2016)» της Ιωάννας Σαπφούς Πεπελάση (ομότιμη καθηγήτρια στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών) και του Ιωάννη Μπέση (Business Analyst στη Διεύθυνση Ανάπτυξης Νέων Αγορών και Διεθνών Δραστηριοτήτων του Χρηματιστηρίου Αθηνών). Η έρευνα δημοσιεύθηκε το 2020 και κατέγραψε 255 ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις από 443 επιχειρηματίες.

Σύμφωνα με την έρευνα, μετά την οικονομική κρίση του 2009, νέες μορφές επιχειρήσεων, περισσότερο εξωστρεφείς και περισσότερο καινοτόμες άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους στην Ελλάδα. Έτσι, το 2016 πήραν την απόφαση να ξεκινήσουν μια προσπάθεια καταγραφής του οικοσυστήματος επωαζόμενων νεοφυών επιχειρήσεων δημιουργώντας 16 κοινωνικοοικονομικούς δείκτες. Σκοπός της έρευνας ήταν να κατανοήσει το οικοσύστημα ως μια ενιαία οντότητα και να αναδείξει και τα συστατικά επιτυχίας που οδηγούν μια start-up στην επιβίωση.

Οι δείκτες χωρίζονται σε 2 κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά στους ιδρυτές των επιχειρήσεων και η δεύτερη στις ίδιες τις start-up. Αναφορικά με τους ιδρυτές εξετάζονται:

- Η ηλικία
- Το φύλλο
- Το επίπεδο σπουδών
- Ο τομέας σπουδών
- Οι ικανότητες
- Η σχέση των σπουδών με τον τομέα δραστηριότητας της start-up
- Η προϋπηρεσία στο εξωτερικό (εφόσον υπάρχει).

Αντίστοιχα για τις νεοφυείς επιχειρήσεις η έρευνα μελετάει:

- Την γεωγραφική περιοχή
- Τον τομέα δραστηριότητας
- Αν η εταιρεία δραστηριοποιείται στον τομέα της τεχνολογίας ή σε παραδοσιακούς τομείς
- Αν η εταιρεία χρησιμοποιεί υψηλή τεχνολογία στην παραγωγική της διαδικασία
- Αν ασχολείται με προϊόντα ή υπηρεσίες
- Αν ασχολείται με την χονδρική ή την λιανική
- Αν έχει διεθνή δραστηριότητα
- Τον αριθμό των ιδρυτών
- Αν υπάρχει συγγένεια μεταξύ των ιδρυτών

Παράλληλα με τους 16 δείκτες, η έρευνα διαχωρίζει τον πληθυσμό των επωαζόμενων start-up σε δυο υποκατηγορίες. Σε start-up που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία προγράμματα επώασης και λειτουργούσαν με επιτυχία μέχρι το 2018 και σε νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν πελάτες στο εξωτερικό, συγκρίνοντας τα αποτελέσματα των 16 δεικτών των 2 υποκατηγοριών με αυτά του συνολικού πληθυσμού.

Στα αποτελέσματα της έρευνας φαίνεται ότι από τις 255 νεοφυείς επιχειρήσεις μέχρι το 2018 είχαν καταφέρει να επιβιώσουν οι 119, ποσοστό περίπου 47 %. Οι καλύτερες χρονιές σε ποσοστό επιτυχίας ήταν το 2010 όπου το 75 % των start-up κατάφερε να επιβιώσει και το 2016 με ποσοστό επιτυχίας 85,71 %

Τα ποσοστά επιτυχίας για την επιβίωση των επωαζόμενων εταιρειών στην Ελλάδα ήταν αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με τις υπόλοιπες δυτικές χώρες. Βέβαια, η περίοδος από το 2010 μέχρι και το 2016 δεν μπορεί να θεωρηθεί ενδεικτική για την ελληνική οικονομία εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης και των μνημονίων. Το Α.Ε.Π. της Ελλάδας είχε μειωθεί δραματικά και δεν διατέθηκαν πολλά κεφάλαια για επενδύσεις.

Παρακάτω θα δούμε τρόπους χρηματοδότησης όταν δεν υπάρχουν κεφάλαια για επενδύσεις και θα κάνουμε μια πρώτη προσέγγιση στα προγράμματα επιχειρηματικής επώασης.

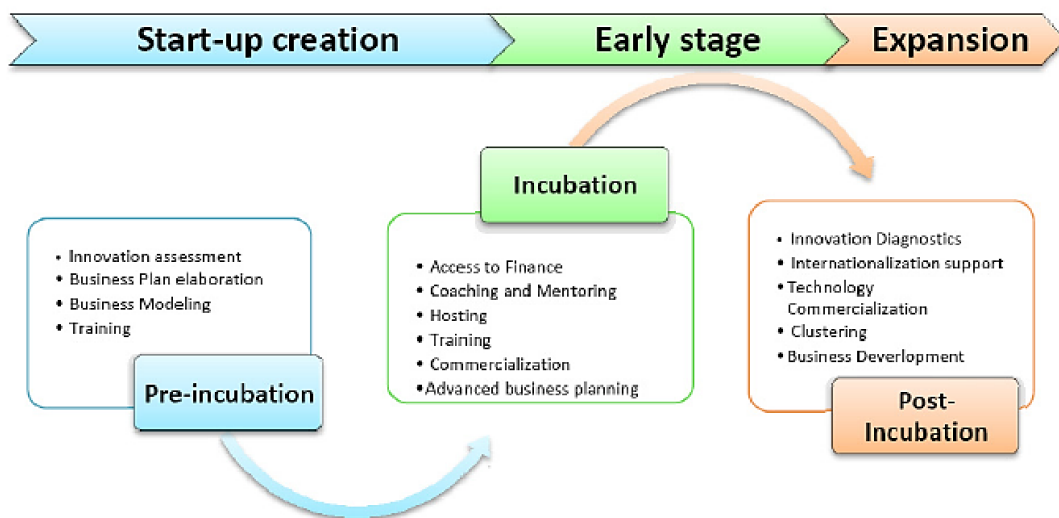
Κεφάλαιο 3

Επιχειρηματική Επώαση και Πηγές Χρηματοδοτήσεων

Κατά την εισαγωγή της παρούσας εργασίας παρουσιάσαμε την επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων και συγκρίναμε τον ανθρώπινο οργανισμό με έναν επιχειρηματικό οργανισμό. Ορισμένες φορές τα νεογέννητα έχουν ανάγκη στήριξης από μια θερμοκοιτίδα προκειμένου να καταφέρουν να επιβιώσουν στα πρώτα βήματα της ζωής τους. Έτσι και σε μια νεοφυή επιχείρηση, εξαιτίας και της πρωτοποριακής της ιδέας, δημιουργείται η ανάγκη στήριξης στα πρώτα της στάδια. Η διαδικασία αυτής της επώασης περιλαμβάνει τρεις (3) φάσεις με στόχο την υποστήριξη των μελλοντικών αυτών επιχειρήσεων. Σκοπός είναι να τους παρέχουμε εκείνα τα εχέγγυα που απαιτούνται προκειμένου αυτή ιδέα να μετουσιωθεί σε επιχειρηματική δραστηριότητα.

Υπάρχουν τρία (3) στάδια επιχειρηματικής επώασης:

1. Προ-επώαση (Pre-incubation)
2. Επώαση (Incubation)
3. Μετά-επώαση (Post-incubation)

Πηγή : Λαγούδης 2015

Σχήμα 3.1
Η διαδικασία της επώασης

Γιατί όμως είναι σημαντική η επώαση στα αρχικά στάδια των επιχειρήσεων; Ένας σημαντικός παράγοντας για την υλοποίηση μιας επιχειρηματικής ιδέας ή για την ευδοκίμηση μιας επιχείρησης που βρίσκεται στα στάδια της δημιουργίας της αποτελούσε πάντα η χρηματοδότηση. Η ανάγκη εύρεσης κεφαλαίων οδηγεί τους νέους επιχειρηματίες στην εξεύρεση λύσεων πέρα από την κλασική, μέσω ενός τραπεζικού ιδρύματος. Ακόμα

και σε αυτόν τον τομέα η εξεύρεση καινοτόμων λύσεων αποκτά σημαντικό χαρακτήρα. Οι ξεπερασμένες μέθοδοι χρηματοδότησης έχουν οδηγήσει μεγάλο κομμάτι των επιχειρήσεων στην ουσιαστική εξάρτηση τους από το τραπεζικό σύστημα. Όπως είπε και ο Marx «Ο κεφαλαιούχος νοικιάζει την ανθρώπινη εργασία για δικό του πλουτισμό». Άρα αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων για πρόσβαση σε χρηματικά κεφάλαια προκειμένου να αποφύγουν το τραπεζικό σύστημα και να καταφέρουν να κάνουν το όραμα τους πραγματικότητα.

3.1 Στάδια Επιχειρηματικής Επώασης

Παρακάτω θα αναλυθούν τα τρία (3) στάδια επιχειρηματικής επώασης που παρέχονται από τα διάφορα προγράμματα που ασχολούνται με την εκκόλαψη νεοφυών αλλά και νέων επιχειρήσεων. Αυτά τα στάδια είναι αναγκαία για την υποστήριξη των επιχειρήσεων που βρίσκονται στην διαδικασία ίδρυσης.

3.1.1 Η προ-επώαση

Η προ-επώαση σχετίζεται με όλες τις διεργασίες εκείνες που είναι αναγκαίες για την ενίσχυση των υποψήφιων επιχειρηματιών στην διαδικασία ανάπτυξης της επιχειρηματικής τους ιδέας, του επιχειρηματικού τους μοντέλου και του επιχειρηματικού τους σχεδίου. Σκοπός της προ-θερμοκοιτίδας είναι η ισχυροποίηση της πιθανότητας επιτυχούς γένεσης νεοφυών επιχειρήσεων. Κατά κανόνα η διαδικασία της προ-επώασης περιλαμβάνει εκτίμηση της επιχειρηματικής ιδέας, εκπαίδευση και προσωπική καθοδήγηση των υποψήφιων επιχειρηματιών, ώστε να δημιουργήσουν ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο. Οι περισσότερες πανεπιστημιακές θερμοκοιτίδες είναι προ-θερμοκοιτίδες. (Λαγούδης 2015)

Μετά τη διαδικασία επιλογής, οι υποψήφιοι καλούνται να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα προ-επώασης (pre-incubation). Κατά τη περίοδο του προγράμματος οι επιχειρηματικές ομάδες θα λάβουν μέρος σε ειδικές δραστηριότητες της Θερμοκοιτίδας, που σκοπό έχουν να διαπιστώσουν κατά πόσο είναι εφικτή η υλοποίηση της ιδέας και να ενδυναμώσουν τις επιχειρηματικές δεξιότητες των μελών τους. Βασικό ορόσημο τη Α' φάσης είναι η δόμηση της Ανάλυσης Τεχνικής Σκοπιμότητας (Technical Feasibility Analysis). (theathensincube 2019).

Αφού ολοκληρωθεί το στάδιο της προ-επώασης, ακολουθεί το στάδιο της επώασης.

3.1.2 Η Επώαση

Η εκκόλαψη επιχειρήσεων έχει ως στόχο την παρότρυνση των επίδοξων επιχειρηματιών να υλοποιήσουν την επιχειρηματική τους ιδέα και να προσφέρει βοήθεια σε νέες καινοτόμες εταιρείες που βρίσκονται στα πρώτα χρονιά λειτουργίας. Ταυτόχρονα προσφέρει τις κατάλληλες συνθήκες σε μια νέα επιχείρηση για να αναπτυχθεί

δημιουργώντας ένα φιλικό εξωτερικό περιβάλλον για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. (Μαντζανάκης 2008)

Κατά τη διάρκεια της επώασης η νεοφυής ή νεοϊδρυόμενη επιχείρηση υποστηρίζεται από τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Συνήθως είναι μια διαδικασία που είναι αναγκαία στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της νέας επιχείρησης, περίοδο κατά την οποία μπορεί να γίνει ορατό κατά πόσο η νέα επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ευδοκιμήσει και να εξελιχθεί σε ώριμο επιχειρηματικό οργανισμό. Οι διαδικασίες που περιλαμβάνει το στάδιο της επώασης είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, η εκπαίδευση από επιχειρηματικούς μέντορες, καθώς και η παροχή εγκαταστάσεων, υποδομών και χώρων γραφείου για τη νέα επιχείρηση. (Λαγούδης 2015)

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το πρόγραμμα επώασης καινοτόμων επιχειρήσεων Invent ICT, που υλοποιείται από τη Δομή Διασύνδεσης Έρευνας και Επιχειρηματικότητας «ΕΠΙΝΟΩ» του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο) και του Industry Disruptors - Game Changers με τη στήριξη της Ένωσης Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας. Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες σχεδιάζονται με σκοπό την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η δράση αφορά σε επιχειρήσεις εντάσεως γνώσης που αξιοποιούν τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος προσφέρονται υπηρεσίες coaching (εκπαίδευση) και mentoring (καθοδήγηση) στις συμμετέχουσες ομάδες, ώστε να υλοποιηθεί η επιχειρηματική τους ιδέα και να προσδιοριστεί το επιχειρηματικό τους μοντέλο, ενώ παράλληλα δίνονται δυνατότητες για δικτύωση τους εντός και εκτός Ελλάδος. (Plan 2017)

Οι επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν με επιτυχία το πρόγραμμα επώασης μπορούν να λάβουν μέρος στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας εκκόλαψης, την μετά-επώαση.

3.1.3 Η Μετά-Επώαση

Η μετά-επώαση αποτελεί το τελικό στάδιο των προγραμμάτων και περιέχει τις δράσεις εκείνες που είναι απαραίτητες στις νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν πλέον φτάσει στο στάδιο της ωριμότητας και συνεπώς έχουν τη ευχέρεια να λειτουργούν ανεξάρτητα. Στη φάση αυτή η επιχείρηση απομακρύνεται από το εκκολαπτήριο. Ορισμένες φορές, διάφορες υπηρεσίες ενδέχεται να είναι απαραίτητες για την επιχείρηση. Οι οργανισμοί που παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες στο στάδιο της μετά-επώασης ονομάζονται επιταχυντές (accelerators) (Λαγούδης 2015)

Πηγή : odyssea AMKE

Εικόνα 3.1
Εικόνα εγκαταστάσεων θερμοκοιτίδας

Σκοπός των επιταχυντών επιχειρήσεων είναι η παροχή υπηρεσιών στις νεοφυείς επιχειρήσεις που αποφοιτούν από ένα πρόγραμμα επώασης για να αναβαθμίσουν τις επιχειρησιακές τους λειτουργίες (scale up) και να επιτύχουν γρηγορότερα την ωρίμανση τους. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των επιταχυντών είναι η εξειδίκευση. Έτσι προσφέρουν εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στους επιχειρηματίες, τους οποίους εκπαιδεύουν στους τομείς που δραστηριοποιούνται και τους προσφέρουν την δυνατότητα εξεύρεσης περισσότερων κεφαλαίων με στόχο την ταχύτερη ωρίμανση των επιχειρήσεων τους. Ορισμένες επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες λειτουργούν και ως επιχειρηματικοί επιταχυντές προσφέροντας με αυτόν τον τρόπο ολοκληρωμένες υπηρεσίες εκκόλαψης.

Παρακάτω παρατίθεται ένας πίνακας με τους επιχειρηματικούς επιταχυντές σε Ελλάδα, Κύπρο και Εξωτερικό:

Πίνακας 3.1
Επιταχυντές Επιχειρήσεων

Επωνυμία	Ιστοσελίδα
ACEin	https://acein.aueb.gr
Invent ICT	http://inventict.gr
Aeuforia	http://www.bluegrowth.gr
Egg – enter•grow•go	http://www.theegg.gr
Endeavor	https://endeavor.org.gr
Excelixi	http://www.excelixi.org
Finnovative	http://befinnovative.com
Found.ation	https://thefoundation.gr
HIGGS	http://higgs3.org

INNOVATHENS	http://www.innovathens.gr
Institute Entrepreneurship Development	http://entre.gr
Metavallon	http://metavallon.vc
NBG Business Seeds	https://www.nbg.gr
OK!Thess	https://okthess.gr
Seed 4 Business	http://www.seed4business.gr
SEV Enteprise	https://www.flashscore.gr
StartupLabs	http://startuplabs.i4g.gr
Venture Garden	https://www.venturegarden.gr

Πηγή : Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Οι επίδοχοι επιχειρηματίες που δεν επιθυμούν να εμπλακούν σε κάποιο πρόγραμμα επιχειρηματικής επώασης θα πρέπει να βρουν τρόπους χρηματοδότησης για να υλοποιήσουν το επιχειρηματικό τους πλάνο.

3.2 Πηγές Χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση αποτελούσε πάντοτε πρόβλημα των επίδοχων επιχειρηματιών στην υλοποίηση μιας επιχειρηματικής ιδέας. Πλέον με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την διάδοση του διαδικτύου νέες μορφές χρηματοδότησης διευκολύνουν την εξεύρεση κεφαλαίων για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Αυτές οι μορφές αναλύονται παρακάτω.

3.2.1 Στήριξη σε ίδιες δυνάμεις (Bootstrapping)

Ένας συνηθισμένος τρόπος εύρεσης χρηματοδότησης και αποφυγής παρέμβασης εξωτερικών παραγόντων είναι η στήριξη σε ίδια κεφάλαια. Αυτό όμως προϋποθέτει την ύπαρξη χρηματικών διαθεσίμων από άλλες οικονομικές δραστηριότητες ή μια ενδεχόμενη και απρόσμενη κληρονομιά.

Είναι ένας σίγουρος τρόπος για τη μη συμμετοχή των επενδυτών στην εταιρεία και σημαντικότερα στη λήψη των αποφάσεων. Στην πραγματικότητα αυτού του είδους η χρηματοδότηση είναι σχεδόν αδύνατη, αποτελεί όμως ένα από τα θεμέλια της επιχειρηματικότητας και αντιπροσωπεύει μια δημιουργική στρατηγική χρηματοδότησης. Αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης είναι εφικτός στην περίπτωση που η επιχειρηματική

επένδυση απαιτεί χαμηλά κεφάλαια για την ανάπτυξη στα αρχικά της στάδια. Το πλεονέκτημα εδώ είναι ο απολυτός έλεγχος του επιχειρηματία. (Λαγούδης 2015)

Όταν ο επίδοξος επιχειρηματίας δεν έχει τη δυνατότητα εύρεσης δικών του κεφαλαίων θα πρέπει να απευθυνθεί σε κάποιον χρηματοδοτικό φορέα. Η παροχή όμως οικονομικών βοηθημάτων προϋποθέτει υποχρεώσεις που αρκετές φορές είναι δυσανάλογες των παροχών. Υπάρχουν όμως τρόποι εύρεσης κεφαλαίων πέρα από τον δανεισμό ή την επιχορήγηση από κάποιον οργανισμό.

3.2.2 Φίλοι, Οικογένεια και Αφελείς (3F – Friends, Family and Fools)

Ένας άλλος τρόπος χρηματοδότησης μια νέας επιχείρησης, με τον οποίο αποφεύγεται η κλασική μέθοδος και ο έλεγχος συνεχίζει να παραμένει στον επιχειρηματία, είναι η αναζήτηση χρηματικού κεφαλαίου από φίλους, μέλη της οικογένειας ή ορισμένα άτομα τα οποία είναι πρόθυμα να αναλάβουν το ρίσκο μια νέας επένδυσης. Η ιδιαίτερη σχέση με τον επιχειρηματία είναι αυτό που οδηγεί τελικά τα άτομα αυτά να επενδύσουν στην επιχειρηματική τους ιδέα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση όμως είναι επισφαλής η σχέση που έχει ο επιχειρηματίας με τους επενδυτές.

Οι ευκολόπιστοι χρηματοδότες αποτελούν μία από τις πρώτες σειρές επενδυτών και συχνά αποκαλούνται αφελείς (fools), καθώς επενδύουν τα χρήματά τους σε νεοφυείς επιχειρήσεις, παρά το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων αυτού του τύπου αποτυγχάνουν μέσα στα 3 πρώτα χρόνια λειτουργίας τους (Λαγούδης 2015).

Ο δανεισμός από φίλους ή την οικογένεια αποτελεί έναν εύκολο τρόπο χρηματοδότησης αποφεύγοντας το κόστος δανεισμού. Είναι όμως και μια επίφοβη διαδικασία, αρκετά συναισθηματική, καθώς ενδεχόμενη αποτυχία της επένδυσης θα οδηγούσε και σε ρήξη της σχέσης μεταξύ του επιχειρηματία και των άτυπων επενδυτών.

Η οικογένεια και οι φίλοι ονομάζονται επίσης άτυποι επενδυτές και συνήθως δεν συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Αποτελούν την εσχάτη λύση για τον επιχειρηματία, όταν δεν έχει τη δυνατότητα εύρεσης κεφαλαίων από κάποιον τραπεζικό οργανισμό είτε επειδή το επιχειρηματικό του σχέδιο δεν είναι πειστικό για την βιωσιμότητα του είτε γιατί ο επιχειρηματίας δεν έχει τη δυνατότητα παροχής εγγυήσεων για την λήψη ενός δάνειου. Σε περιόδους που στην οικονομία παρατηρείται πιστωτική στενότητα, η άτυπη χρηματοδότηση αυξάνεται. Η άτυπη χρηματοδότηση διαδραματίζει ενισχυτικό ρόλο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων, όμως εξαιτίας της στενής σχέσης του επίδοξου επιχειρηματία με την οικογένεια και τους φίλους, αποτελεί αρνητικό παράγοντα για την επιβίωση ή την ανάπτυξη της επιχείρησης. Οι άτυποι επενδυτές δεν χρηματοδοτούν επειδή βλέπουν προοπτικές στην επιχειρηματική ιδέα αλλά επειδή έχουν στενή σχέση με τον επιχειρηματία και κρίνουν με υποκειμενικά κριτήρια. (Τσακανίκας, Γιωτόπουλος, Βαλαβανιώτη, Σταυράκη 2019)

Είναι σημαντικό όμως να γίνονται επενδύσεις σε εταιρείες που έχουν προοπτικές ανάπτυξης καθώς έτσι δεν χάνονται πολύτιμα για την οικονομία και τον επιχειρηματία κεφάλαια. Ταυτόχρονα, η επιτυχημένη πορεία των εταιρειών έχει πολλαπλά οφέλη και για την κοινωνία καθώς δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και για τον επιχειρηματία που αυξάνει τα κέρδη του. Με την πρόοδο της τεχνολογίας και την διάδοση του διαδικτύου νέες καινοτόμες μορφές χρηματοδότησης άρχισαν να αναπτύσσονται και

δόθηκε η ευκαιρία στους επιχειρηματίες να λαμβάνουν κεφάλαια απευθείας από τον κόσμο.

3.2.3 Χρηματοδότηση από το κοινό (Crowdfunding)

Το crowdfunding είναι μια νέα πηγή χρηματοδότησης και δίνει την ευκαιρία στον επίδοξο επιχειρηματία να λάβει τα απαραίτητα κεφάλαια μέσα από ειδικές πλατφόρμες. Η χρηματοδότηση από το κοινό έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια, ειδικά στο εξωτερικό, με την βοήθεια της τεχνολογίας και του διαδικτύου. Το 2012 υπογράφηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες η πράξη νομοθετικού περιεχομένου JOBS. Ο νέος νόμος περιλάμβανε ένα σύνολο διατάξεων γνωστό ως Crowdfunding Act, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις αμερικάνικες επιχειρήσεις να λάβουν χρηματοδότηση από το κοινό με αντάλλαγμα μετοχικό κεφάλαιο (Λαγούδης 2015).

Πηγή : ahmadsb

Εικόνα 3.2
Εικόνα Crowdfunding

Πλέον, υπάρχουν αρκετές πλατφόρμες οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης από το κοινό. Ορισμένες από αυτές είναι οι Kickstarter, Eureeca, Indiegogo, RocketHub, Fundly, Appsplint, GoGetFunding και Peerbackers (excelixi 2019)

Αυτού του είδους οι πλατφόρμες επιτρέπουν τη χρηματοδότηση μέσα από δωρεές κυρίως, αλλά υπάρχουν και άλλες μορφές όπως προσφορά κάποιων προνομίων, πίστωσης ή ακόμα και μετοχών. Είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τρόπος χρηματοδότησης, αρκετά καινοτόμος και στα αρχικά στάδια εξέλιξης του. Είναι μια μορφή συλλογικής συνεργασίας και βασίζεται στην πίστη (όπως όλο το χρηματοπιστωτικό σύστημα) και απαραίτητη προϋπόθεση είναι η χρήση του διαδικτύου.

Η λογική της συμμετοχικής χρηματοδότησης βρίσκεται στην δυνατότητα που δίνεται σε άτομα ανεξαρτήτου ηλικίας, μόρφωσης, οικονομικής επιφάνειας και κοινωνικής τάξης να συμμετέχουν ενεργά στη χρηματοδότηση διάφορων δράσεων. Δράσεις όπως η δημιουργία μιας νέας επιχείρησης, μιας ταινίας ή ενός θεατρικού έργου ή οποιασδήποτε μορφής τέχνης και μιας νέας τεχνολογίας ή ευρεσιτεχνίας. Τα άτομα που ενδιαφέρονται να λάβουν χρηματοδότηση, δημοσιεύουν σε ηλεκτρονικές ιστοσελίδες, όπως αυτές που αναφέραμε παραπάνω, τους λόγους για τους οποίους ζητάνε κεφάλαια και ποιο θα είναι το αναμενόμενο αποτέλεσμα, προσπαθώντας να πείσουν τον κόσμο να τα χρηματοδοτήσει. Όλη η διαδικασία γίνεται ηλεκτρονικά, εδώ συνέβαλε η διάδοση του διαδικτύου, μειώνοντας έτσι το κόστος και δίνοντας τη δυνατότητα εύρεσης επενδυτών από οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη. Όλοι μας πλέον έχουμε τη δυνατότητα να βρούμε χρηματοδότες, αρκεί να έχουμε ένα πειστικό πλάνο για να τους προσελκύσουμε και όλοι μας μπορούμε να γίνουμε επενδυτές, αρκεί να διαθέτουμε τα κεφάλαια που απαιτούνται. (Μολέσκη, Χατηχριστοφής 2021)

Παρά την ευκολία στην εύρεση κεφαλαίων μέσω του crowdfunding, το γεγονός πως δεν είναι ένας επίσημος φορέας ενέχει αρκετούς κινδύνους για την επένδυση και τον επιχειρηματία. Οι κίνδυνοι απορρέουν από την έλλειψη καθοδήγησης και ελέγχου του επιχειρηματία στην τήρηση του πλάνου του. Οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες έχουν την δυνατότητα παροχής χρηματοδότησης σε επίδοξους επιχειρηματίες και να τους προσφέρουν μια ασφάλεια για να υλοποιήσει το σχέδιο του, ενώ ο επιχειρηματίας οφείλει να παρουσιάσει ένα πλάνο με προοπτικές για να γίνει δεκτός από ένα επιχειρηματικό εκκολαπτήριο.

3.2.4 Πηγές Χρηματοδότησης και Θερμοκοιτίδες

Όπως αναλύσαμε παραπάνω, ένα σημαντικό εμπόδιο στους νέους επιχειρηματίες αποτελεί η εύρεση χρηματικών κεφαλαίων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η εκκίνηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Εφόσον ο νέος επιχειρηματίας δεν είναι γόνος αστικής οικογένειας ή δεν ήταν τόσο τυχερός κατά τη διάρκεια της ζωής του ώστε να κερδίσει το λαχείο, είναι αναγκασμένος να αναζητήσει τα κεφάλαια που απαιτούνται για τη δημιουργία της νέας του επιχείρησης.

Αυτό το κενό πλέον υπάρχει η δυνατότητα να καλυφθεί από νέου τύπου επιχειρήσεις, αρκετά καινοτόμες, τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες, με την τεχνογνωσία που διαθέτουν, παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες σε νεοϊδρυόμενες αλλά και νεοφυείς επιχειρήσεις, προσφέρουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση αρχικού σταδίου (early-stage funding), κεφάλαια σποράς (seed-capital funds), δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων (business angels) και πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις διεθνών, κρατικών και τοπικών φορέων. (Λαγούδης 2015)

Τα κεφάλαια σποράς αποτελούν τα απαραίτητα εκείνα κεφάλαια για την υλοποίηση της επιχειρηματικής ιδέας και για την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης. Είναι το πρώτο στάδιο στην χρηματοδότηση μιας επιχείρησης, ενώ η χρηματοδότηση αρχικών σταδίων αναφέρεται στα κεφάλαια που είναι απαραίτητα για την λειτουργία της εταιρείας τα πρώτα χρόνια μετά της ίδρυση της.

Πέρα όμως από την οικονομική χρηματοδότηση οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες παρέχουν στις νέες εταιρείες την χρήση άλλων μορφών κεφαλαίου όπως κτιριακές εγκαταστάσεις, υλικοτεχνικές υποδομές και ανθρώπινο δυναμικό. Η παροχή για χρήση τέτοιων μορφών κεφαλαίου καλύπτει άμεσα τις αρχικές ανάγκες της νέας εταιρείας και με αυτόν τον τρόπο απαιτείται μικρότερο οικονομικό κεφάλαιο για την έναρξη της λειτουργίας της. Παρακάτω θα δούμε τι είναι οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων και τι προσφέρουν.

Κεφάλαιο 4

Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων

Παρατηρήσαμε πως η εξέλιξη οδήγησε τον άνθρωπο να αρχίσει να σκέφτεται καινοτόμα προκειμένου να επιβιώσει. Ο άνθρωπος όμως στην σημερινή κοινωνία είναι ο σημαντικότερος παράγοντας του οικονομικού συστήματος. Αναγκασμένος λοιπόν να βρει νέους τρόπους ανάπτυξης της οικονομίας, που θα του προσφέρει ατομική αλλά και συλλογική ευημερία, κατάφερε να βρει νέους τρόπους ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.

4.1 Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες

Οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων είναι επιχειρήσεις ειδικά σχεδιασμένες προκειμένου να ενισχύουν την ανάπτυξη νεοϊδρυόμενων και νεοφυών επιχειρήσεων παρέχοντας τους υποστηρικτικές εργασίες στα αρχικά τους στάδια. Με την παροχή πόρων και υπηρεσιών επιχειρησιακής υποστήριξης αλλά και μέσα από το δίκτυο επαφών τους για χρηματοδότηση και συνεργασία, βοηθούν τις νεοσύστατες επιχειρήσεις για να καταφέρουν να βγουν στις αγορές. Με την βοήθεια των επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων οι νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν. Υπάρχουν διάφοροι τύποι επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων, οι οποίοι διαφέρουν στις υπηρεσίες και τον τρόπο που τις παρέχουν, στην οργανωτική τους δομή και στους τύπους «πελατών» που εξυπηρετούν.

Εδώ καλό είναι να σημειώσουμε πως μια επιχείρηση που καταφέρνει να ολοκληρώσει το πρόγραμμα μιας θερμοκοιτίδας αυξάνει τις πιθανότητες επιβίωσης της όταν εξέρχεται στην αγορά. Για παράδειγμα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το 50% των νεοϊδρυόμενων εταιρειών που δεν έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα επώασης δεν καταφέρνουν να επιβιώσουν, ενώ το 80% αυτών που λαμβάνουν υποστήριξη από ένα επιχειρηματικό εκκολαπτήριο και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα συνεχίζουν τις δραστηριότητες τους με επιτυχία. (Τσαμής, Μαγκλής, Mallan, Kennard 2015)

Παρόλη την ενίσχυση τους, η επιτυχία μιας νεοϊδρυόμενης και ειδικά μιας νεοφυούς επιχείρησης δεν είναι σίγουρη. Ιστορικά, το 87% των επιχειρήσεων των θερμοκοιτίδων παραμένει στην αγορά. (Μονάδα Καινοτομίας Και Επιχειρηματικότητας (ΜΚΕ) Πανεπιστήμιου Μακεδονίας 2013)

Υπάρχουν όμως και άλλες μορφές προγραμμάτων όπως τα τεχνολογικά πάρκα τα οποία θα εξετάσουμε παρακάτω.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) ενισχύει τα προγράμματα επώασης και στηρίζει τις πρωτοβουλίες των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και των τεχνολογικών πάρκων μέσα από χρηματοδοτικά προγράμματα ερευνάς και τεχνολογικής ανάπτυξης. Υπάρχουν διάφορα είδη επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και διακρίνονται ανάλογα με τον σκοπό λειτουργίας τους, το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται. Έτσι έχουμε (Μαντζανάκης 2008):

- Κρατικές θερμοκοιτίδες
- Ιδιωτικές θερμοκοιτίδες
- Θερμοκοιτίδες στις οποίες συμμετέχει ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα ή ένα ερευνητικό κέντρο
- Θερμοκοιτίδες που λειτουργούν υπό καθεστώς σύμπραξης ιδιωτικού και δημοσίου τομέα
- Εικονικές θερμοκοιτίδες
- Εξειδικευμένες θερμοκοιτίδες σε έναν τομέα της οικονομίας π.χ. τεχνολογία
- Μη εξειδικευμένες θερμοκοιτίδες σε έναν κλάδο δραστηριότητας

Ο διαχωρισμός αυτός βοηθάει στον εντοπισμό του σκοπού δημιουργίας μιας επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας αλλά και τα διαφορετικά είδη υπηρεσιών που προσφέρονται. Για παράδειγμα, οι ιδιωτικές θερμοκοιτίδες δημιουργούνται με κύριο σκοπό τη δημιουργία κέρδους και οι εικονικές θερμοκοιτίδες δεν προσφέρουν υπηρεσίες φιλοξενίας. Με αυτόν τον τρόπο οι επίδοξοι επιχειρηματικές έχουν την δυνατότητα επιλογής του φορέα ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Τα επιχειρηματικά εκκολαπτήρια επίσης διαφέρουν ανάλογα και με τις υπηρεσίες που προσφέρουν στις επωαζόμενες εταιρείες. Οι υπηρεσίες που προσφέρουν είναι (Μαντζανάκης 2008):

- Σχεδιασμό επιχειρηματικού πλάνου
- Εκπαίδευση και καθοδήγηση
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες
- Σχεδιασμό προώθησης της εταιρείας
- Υπηρεσίες πληροφορικής
- Διοικητική υποστήριξη
- Κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Νομικές υπηρεσίες
- Λογιστικές υπηρεσίες
- Γραμματειακή υποστήριξη
- Πρόσβαση στο διαδίκτυο
- Γραφική ύλη
- Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια
- Βοήθεια στη λήψη δανείων και επιχορηγήσεων
- Δυνατότητα συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις, ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα
- Παροχή κτιριακών εγκαταστάσεων
- Παροχή επαγγελματικού εξοπλισμού

Τέλος, οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες απευθύνονται σε επίδοξους επιχειρηματίες, σε νέους επιχειρηματίες, σε εταιρείες που θέλουν να αναπτύξουν ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία, σε νεοϊδρυόμενες ή νεοφυείς επιχειρήσεις και σε εταιρείες τεχνοβλαστούς.

Ο θεσμός των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων λειτουργεί πρόσφατα και στη χώρα μας. Στις αρχές του 21ου αιώνα έγιναν οι πρώτες προσπάθειες δημιουργίας επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων και σε αυτό συνέβαλε το χρηματοδοτικό πρόγραμμα Ελευθώ και Τεχνοκυψέλες Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας.

4.2 Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες στην Ελλάδα

Όπως αναλύσαμε και παραπάνω, οι θερμοκοιτίδες αποτελούν ειδικά διαμορφωμένους χώρους που παρέχουν ένα ειδικό περιβάλλον για την ίδρυση και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Σαν ιδέα είναι αρκετά πρόσφατη και υπάρχουν σχετικά περιορισμένα παραδείγματα τέτοιου είδους επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

Τα τελευταία χρόνια, και ειδικά λόγω των χρηματοδοτήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουν αρχίσει να αναπτύσσονται και να δημιουργούνται όλο και περισσότερες νέες θερμοκοιτίδες. Τα πιο δημοφιλή εγχειρήματα επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων αποτελούν:

Πίνακας 4.1
Επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες

Επωνυμία	Ιστοσελίδα
iMEdD	https://www.imedd.org
ABC Hub	http://abchub.io
ACEin	https://acein.aueb.gr
Athens Incubator	http://www.theathensincube.gr
Blue Growth	http://bluegrowth.gr
Corallia	https://www.corallia.org
Egg – enter•grow•go	http://www.theegg.gr
Found.ation	http://thefoundation.gr
GiSeMi HUB	http://gisemi.gr
H2B HUB	http://htob.gr
HIGGS	http://higgs3.org
i4G	http://i4g.gr
IQbility	http://www.iqbility.com
Lab40 Incubator	http://www.lab40.gr
Orange Grove	http://orangegrove.biz
POS4work	http://www.pos4work.gr
Science Park Patra	http://www.psp.org.gr
Solidarity Mission	http://solidaritymission.org/incubator
Spaces	https://www.spacesworks.com

Star Tech Ventures	https://www.starttech.vc
Technopolis Business Park Thessaloniki	https://www.technopolis.gr
The Fashion Gate	http://www.thefashiongate.gr
THERMI A.E.	http://www.thermi-group.com
ΘΕΑ	http://www.theathensincube.gr

Πηγή : Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Παράλληλα, σχετικά πρόσφατα με πρωτοβουλία της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείου Συνοχής (Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων) δημιουργήθηκε και το Μητρώο Δομών Ενεργού Στήριξης Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας (<http://www.startupincubator.gov.gr>). Στο μητρώο έχουν ξεκινήσει να εγγράφονται Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες, Τεχνολογικά Πάρκα, Χώροι Συνεργασίας, Προγράμματα Επιτάχυνσης και άλλες δομές ή οργανισμοί που ασχολούνται με την στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων, τεχνοβλαστών και καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών και τεχνολογιών.

Σκοπός του μητρώου είναι η συγκεντρωτική καταγραφή όλων των οργανισμών που δραστηριοποιούνται στο χώρο της υποστήριξης της καινοτομίας της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και η δημιουργία ενός εργαλείου πληροφόρησης στους επίδοξους επιχειρηματίες ή ερευνητές. Το μητρώο παρέχει πληροφορίες σχετικά με:

- Τις κτιριακές υποδομές
- Τον υλικοτεχνολογικό εξοπλισμό
- Το ανθρώπινο δυναμικό του οργανισμού
- Τις υπηρεσίες που παρέχονται
- Τις πηγές χρηματοδότησης
- Έναν ενδεικτικό τιμοκατάλογο υπηρεσιών

Το μητρώο είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την ανάπτυξη της καινοτομίας και της έρευνας στην Ελλάδα και υλοποιήθηκε με κονδύλια από χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρέχει σημαντικές πληροφορίες αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς, τις υπηρεσίες που προσφέρονται και το κόστος. Στο μητρώο είναι εγγεγραμμένες 9 επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες οι οποίες προσφέρουν υπηρεσίες σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2.2
Υπηρεσίες Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων

Θερμοκοιτίδες Υπηρεσίες	i4G	THERMI AE	FOUND.ATION	ACEin	Θ.Ε.Α	Impact Hub Labs	POMANTΣO	Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης ΑΕ	Σύλλογος Νεανικής Επιχειρηματικότητας
Γραμματειακή Υποστήριξη	√	√	√	√	√		√	√	√
Λογιστικές Υπηρεσίες	√	√						√	
Πρόσβαση σε ηλεκτρονική επιστημονική βιβλιοθήκη	√			√	√				
Πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων	√		√		√				
Υπηρεσίες Καθοδήγησης	√	√	√	√	√			√	√
Υπηρεσίες Εκπαίδευσης	√	√	√	√	√	√			√
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	√	√	√	√	√	√			√
Συνεργασίες με Επιχειρήσεις και Εκπαιδευτικούς Φορείς	√	√	√	√	√	√	√		√
Συνεργασίες με άλλους Φορείς στην Ελλάδα και το Εξωτερικό	√	√	√	√	√	√	√		√
Πρόσβαση σε Επενδυτικά Κεφάλαια	√	√		√	√	√			√
Διεξαγωγή εξειδικευμένων σεμιναρίων	√	√	√	√	√	√	√		√
Πρόσβαση στο Διαδίκτυο	√	√	√	√	√	√		√	√
Εκμίσθωση Κτιριακών Εγκαταστάσεων	√	√	√	√		√	√		√
Πρόσβαση σε ΑΜΕΑ	√	√	√	√	√	√	√	√	
Συνεργασίες με Δημόσιους Φορείς	√	√	√	√	√	√			

Πηγή : Μητρώο Δομών Ενεργού Στήριξης Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας

4.3 Τα Τεχνολογικά Πάρκα

Μια άλλη μορφή οργανισμού ενίσχυσης της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης αποτελούν τα Επιστημονικά και Τεχνολογικά Πάρκα. Παρατηρούμε αρκετές φορές πως υπάρχει μια σύγχυση ανάμεσα στις έννοιες των θερμοκοιτίδων και των τεχνολογικών πάρκων. Ειδικά στην Ελλάδα, που λόγω του μικρού μεγέθους της οικονομίας, ορισμένες φορές οι εξειδικευμένες υπηρεσίες που παρέχονται σε χώρες όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι δύσκολο να εφαρμοστούν με ακρίβεια στα ελληνικά δεδομένα.

Τα Επιστημονικά και Τεχνολογικά Πάρκα αποτελούν συνήθως μεγάλες γεωγραφικές εκτάσεις, στις οποίες συγκεντρώνονται επιχειρήσεις, με έντονες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, πανεπιστήμια, ερευνητικά ή τεχνολογικά κέντρα. Με τις υποδομές και τους πόρους που έχουν στη διάθεση τους, έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν υπηρεσίες οι οποίες ενισχύουν την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη και προσελκύουν με αυτόν τον τρόπο ομάδες ανθρώπων με καινοτόμες ιδέες, που στοχεύουν περισσότερο στην έρευνα και λιγότερο στη δημιουργία οικονομικού οφέλους.

Η δημιουργία ενός τέτοιου πάρκου οργανωμένων και εξοπλισμένων χώρων υποδομής, συχνά αποτελεί βασική πηγή καινοτομίας μιας πόλης. Παραδείγματα αποτελούν το Τεχνολογικό και Επιστημονικό Πάρκο Αττικής (Λεύκιππος), το Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου, το

Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης, και το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλίας. (Καλογήρου, Τσακανίκας, Πρωτόγερου, Παναγιωτόπουλος, Σιώκας, Σιώκας, Σταμόπουλος 2021)

4.3.1 Το παράδειγμα της PARC XEROX

Το 1970 η XEROX δημιούργησε το τεχνολογικό πάρκο PARC (Palo Alto Research Center) στην Καλιφόρνια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Το PARC ήταν υπεύθυνο για ένα σημαντικό αριθμό τεχνολογικών καινοτομιών: τους ημιαγωγούς, την εκτύπωση με λέιζερ, την τεχνολογία δικτύωσης ethernet και την τεχνολογία ευρετηρίασης και αναζήτησης στον παγκόσμιο ιστό. Είναι επίσης γνωστό καθώς αρκετές καινοτόμες ιδέες, οφείλονταν σε ανθρώπους που παρατήσανε την εταιρεία τους και μεταφέρθηκαν σε επιχειρήσεις που προέκυψαν από το PARC. Για παράδειγμα πολλές από τις επεκτάσεις της διεπαφής χρήστη της Apple ξεκίνησαν στην XEROX, όπως και η βάση του πακέτου word της Microsoft. Το 1998 από το XEROX PARC είχαν γεννηθεί και αυτονομηθεί 24 επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων δέκα επιχειρήσεων εισηγμένων στο χρηματιστήριο όπως οι 3com, adobe, documentum και synoptics. Το 2001 η αξία των εταιρειών τεχνολογικών ήταν διπλάσια από την αξία της ίδιας της XEROX. Οι αιτίες για αυτή την εξέλιξη αποτελούν αντικείμενο διαλόγου και οι περισσότεροι αποδίδουν την αποτυχία διατήρησης της τεχνολογίας εντός της επιχείρησης σε ένα μείγμα αδιαφορίας, άγνοιας και στην «εσωτερική πολιτική» του οργανισμού. Όμως, οι περισσότερες τεχνολογίες δεν διέρρευσαν, απλά δόθηκε η άδεια από την ίδια τη XEROX που παρείχε συχνά μη αποκλειστικές άδειες και μερίδια στους μέτοχους και στις εταιρείες-τεχνολογικούς. (Κουλουριώτης 2018)

4.4 Πανεπιστημιακά ιδρύματα και Επιχειρηματικές Θερμοκοιτίδες

Τα πανεπιστήμια αποτελούν τον πυρήνα της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε μια κοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το πανεπιστήμιο του Stanford, γύρω από το οποίο κατάφερε να δημιουργηθεί ένα πολύ καλό οικοσύστημα και περιβάλλον επιχειρήσεων, έτσι ώστε να καταφέρουν να δημιουργηθούν αρκετές νέες και καινοτόμες επιχειρήσεις οι οποίες είναι πρωτοπόρες στα πεδία με τα οποία ασχολούνται. Τα Πανεπιστήμια πρέπει να συνδυάζουν τη γνώση με την αγορά εργασίας και να πρωτοπορούν σε τεχνολογικό επίπεδο. Αρκετές φορές αποτελούν τη μήτρα νέων τεχνολογιών και καθιστούν τους εαυτούς τους απαραίτητους για την εξέλιξη της κοινωνίας. Σε συνεργασία με τους φοιτητές τους καταφέρνουν να αξιοποιούν επιχειρηματικές ιδέες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Facebook και το Twitter τα οποία ιδρύθηκαν από φοιτητές. Έχουν τη δυνατότητα να εστιάσουν περισσότερο στη δημιουργία αξίας και να ελέγξουν τη πιθανή εφαρμογή τους σε επαγγελματικά περιβάλλοντα και δραστηριότητες, συμπληρώνοντας την εμπειρία θεωρητικής διδασκαλίας. Υπάρχουν παραδείγματα πανεπιστημίων που πειραματίζονται με πανεπιστημιακούς επιταχυντές, επιχειρηματικές εστίες (entrepreneurial dorms) και φοιτητικά επιχειρηματικά κεφάλαια ρίσκου (venture funds). Οι δραστηριότητες αυτές

παρέχουν στους φοιτητές κρίσιμες οργανωτικές ικανότητες και μπορεί να δημιουργήσουν πανεπιστημιακές spin-off εταιρείες. (Λαγούδης 2015)

Μια ενδεχόμενη συνεργασία πανεπιστημίων με επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες και τεχνολογικά πάρκα θα μπορούσε να επιφέρει καινοτόμες ιδέες, μπροστά από την εποχή και ταυτόχρονα εφαρμόσιμες στο σήμερα.

Στην Ελλάδα δυστυχώς παρατηρείται ελλιπής συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων και έτσι βρίσκεται στην 112^η θέση σε διεθνές επίπεδο στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης. Από το 2012 υπήρξε μείωση κατά 10,7% στην συνεργασία μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων, πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων. Βέβαια υπάρχουν και ορισμένες εξαιρέσεις καθώς κάποιες ελληνικές εταιρείες που προσπαθούν να καινοτομήσουν και εταιρείες που δίνουν πρόσβαση στις υποδομές, σε νεοφυείς επιχειρήσεις τους για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πριντσιπιάς 2018)

Η Ελλάδα πρέπει να παραδειγματιστεί από εγχειρήματα του εξωτερικού αναφορικά με την συνεργασία επιχειρήσεων και πανεπιστημίων. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί και η Μασαχουσέτη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

4.4.1 Η ROUTE 128 της Βοστώνης

Στην Βοστώνη βρίσκονται πολύ μεγάλα ακαδημαϊκά ιδρύματα όπως το MIT, το Harvard, το Boston University και άλλα 70 τουλάχιστον κολλέγια και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με μεγάλη παράδοση στη δημιουργία εταιρειών spin-off. Στην περιοχή έχουν δημιουργηθεί πολλές start-up εταιρείες καθώς υπήρξαν επενδύσεις στον τομέα της άμυνας, της τεχνολογίας και της πληροφορικής. Αυτό βοήθησε στην ανάπτυξη επιχειρηματικών φυτωρίων όπως οι Compaq, digital, data general, lucent, lotus, Raytheon και wang τη δεκαετία του 1970. «Πρόσφατα ξεκίνησε και η δημιουργία επιχειρήσεων στη βιοτεχνολογία και τα ιατρικά μηχανήματα. Εδώ και πολλές δεκαετίες ο κλάδος των επενδύσεων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών χρηματοδοτεί σταθερά την δημιουργία και την ανάπτυξη περίπου 200 - 300 νέων επιχειρήσεων κάθε χρόνο με ετήσια χρηματοδότηση περίπου 2 δισεκατομμύρια δολάρια (αυτό το ποσό αυξήθηκε πάνω από το τετραπλάσιο κατά τη διάρκεια της έκρηξης της φούσκας του διαδικτύου 1998-2000). Την πρώτη δεκαετία της νέας χιλιετίας το MIT βοήθησε στη δημιουργία 4.000 νέων επιχειρήσεων παγκοσμίως με συνολικά έσοδα 232 δισεκατομμύρια δολάρια. Από τις επιχειρήσεις αυτές οι περισσότερες από χίλιες είχαν την έδρα τους στη Μασαχουσέτη» (Κουλουριώτης 2018)

Εκτός όμως από τη συνεργασία ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επιχειρηματικών εκκολαπητριών, υπάρχουν αρκετά ακαδημαϊκά ιδρύματα που είτε συμμετέχουν ενεργά σε τέτοιους είδους εγχειρήματα είτε έχουν δημιουργήσει μέσα στις δικές τους εγκαταστάσεις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες για την εμπορική χρήση της έρευνας που παράγεται σε αυτά.

4.5 Ο Ρόλος των Πανεπιστημιακών Θερμοκοιτίδων

Κεντρικό ρόλο ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος αποτελεί η δημιουργία και η διάδοση της διανοητικής ιδιοκτησίας. Όμως αυτού του είδους η ιδιοκτησία είναι δύσκολο να αποδώσει εμπορικό κέρδος και αποτελεί μια πρόκληση. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί οργανισμοί έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν τη χρήση της τεχνογνωσίας. Οι ρόλοι όλων των εμπλεκόμενων μερών, δηλαδή των ακαδημαϊκών, του πανεπιστήμιου και του εμπορικού οργανισμού πρέπει να είναι σαφείς και διακριτοί. Σαφώς ο ακαδημαϊκός θα συνεχίζει κανονικά την έρευνα του, ενώ ταυτόχρονα θα έχει μια συμφωνία για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε μια εμπορική εταιρεία. Η δημιουργία όμως μιας αυτόνομης εταιρείας είναι κάτι το τελείως διαφορετικό. Για αυτόν τον λόγο θα πρέπει να υπάρχει μια συμφωνία μεταξύ πανεπιστημίου και επιστήμονα για τον τρόπο απόσχισης (spin-out) που τελικά να είναι η πιο βιώσιμη λύση για την εμπορική εκμετάλλευση της τεχνολογίας. Αυτή η διαδικασία ενδέχεται να εγείρει ερωτήματα σχετικά με τα κεφάλαια, τις μετοχές, τα δικαιώματα, την ακαδημαϊκή και πανεπιστημιακή επένδυση στο νέο εγχείρημα, την παράλληλη απασχόληση των ακαδημαϊκών, την αποτύπωση και μεταφορά της διανοητικής ιδιοκτησίας και τη χρήση πόρων του πανεπιστήμιου στη φάση της εκκίνησης. Πρόκειται δηλαδή για κάτι αρκετά πολύπλοκο. Όπως λέει ο Chris Evans ιδρυτής της Chiroscience και της Merlin Ventures : «οι ακαδημαϊκοί και τα πανεπιστήμια .... δεν έχουν διοίκηση, δεν έχουν μηχανισμούς, δεν έχουν όραμα, ούτε επιχειρηματικό πλάνο και αυτό αποτελεί το 90% της διαδικασίας της εκμετάλλευσης της επιστήμης και της μεταφοράς της στην αγορά. Στα πανεπιστήμια υπάρχει η τάση να σκέφτονται, έχουμε κάνει την εφεύρεση, άρα κάναμε τον μισό δρόμο». Η αλήθεια είναι ότι αυτός ο δρόμος δεν οδηγεί πουθενά. Η δήλωση αυτή τονίζει το χάσμα ανάμεσα στην έρευνα και την επιτυχημένη εμπορευματοποίηση της. (Κουλουριώτης 2018)

Στην Ελλάδα δυστυχώς δεν αξιοποιείται με εμπορικό τρόπο η έρευνα που παράγεται στα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Τα πανεπιστήμια, στην πλειοψηφία τους, δεν συμμετέχουν ενεργά σε δομές που υποστηρίζουν την επιχειρηματικότητα ούτε και προσπαθούν να δημιουργήσουν επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Τέλος δεν διαθέτουν εκείνους τους μηχανισμούς ή το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό που να αξιολογεί τα αποτελέσματα της έρευνας, να επενδύει στην κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και να τις αξιοποιεί εμπορικά με σκοπό το κέρδος. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πριντσιπιάς 2018)

Η αξιοποίηση της έρευνας έχει ως στόχο της ενίσχυση της καινοτομίας σε μια κοινωνία και την ανάπτυξη της οικονομίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ευημερία ενός κοινωνικού συνόλου αποτελεί η συνεργασία των πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις. Υπάρχουν όμως και άλλες μορφές συνεργασιών που μπορούν να οδηγήσουν στην οικονομική μεγέθυνση με πολλαπλά οφέλη για όλα τα μέλη ενός κοινωνικού συνόλου.

4.6 Οι Επιχειρηματικοί Συνεργατικοί Σχηματισμοί (Clusters)

Με τον όρο Επιχειρηματικοί Συνεργατικοί Σχηματισμοί αναφερόμαστε στην συγκέντρωση παραπλήσιων ή συμπληρωματικών εταιρειών και οικονομικών μονάδων σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, οι οποίοι έρχονται σε συνεργασία μεταξύ

τους, πραγματοποιούν συναλλαγές, επιμερίζονται το κόστος των υλικοτεχνικών υποδομών και του ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τους ενδεχόμενους κινδύνους, να αξιοποιήσουν τις οποιοσδήποτε ευκαιρίες και να επιτύχουν μεγιστοποίηση του κέρδους από τις δραστηριότητες τους. Η έννοια του Cluster παρουσιάστηκε από τον καθηγητή του Χάρβαρντ Michael Porter. Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων είναι μικρές ή μικρομεσαίες. Για αυτόν τον λόγο το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας προχώρησε στη δημιουργία της Μονάδας Καινοτομίας και Συνεργατικών Σχηματισμών, με σκοπό την ενίσχυση των Ελληνικών επιχειρήσεων και την προώθηση της δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών. (Ζυγιάρης 2014)

Αντίστοιχοι σχηματισμοί μπορούν να θεωρηθούν και οι συνεταιρισμοί που ήδη υπάρχουν στην Ελληνική επιχειρηματική σκηνή όπως για παράδειγμα οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών, οι οποίοι δημιουργήθηκαν για να προμηθεύονται φαρμακευτικά ή παραφαρμακευτικά σκευάσματα σε χαμηλότερες τιμές, αλλά και οι γεωργικοί συνεταιρισμοί που έχουν ως στόχο την διάθεση των προϊόντων των παραγωγών σε υψηλότερες τιμές.

Το πιο σύγχρονο παράδειγμα Ελληνικού cluster αποτελεί το Corallia Cluster, το οποίο απαρτίζεται από τον Συνεργατικό Σχηματισμό Τεχνολογιών Παιγνίων και Δημιουργικού Περιεχομένου (gi-Cluster), τον Συνεργατικό Σχηματισμό Συστημάτων και Εφαρμογών Νάνο/Μικροηλεκτρονικής (mi-Cluster), και τον Συνεργατικό Σχηματισμό Διαστημικών Τεχνολογιών και Εφαρμογών (si-Cluster). (Καλογήρου, Τσακανίκας, Πρωτόγερου, Παναγιωτόπουλος, Σιώκας, Σιώκας, Σταμόπουλος 2021)

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα είδη επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη της οικονομίας και της επιχειρηματικότητας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ελληνικό Κράτος και Φορείς του Ελληνικού Δημοσίου αντιλαμβανόμενοι την πολύτιμη προσφορά των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στην ανάπτυξη της οικονομίας, έχουν ξεκινήσει να διαθέτουν κεφάλαια για τη δημιουργία νέων θερμοκοιτίδων ή για στήριξη των υφιστάμενων και όπως θα δούμε παρακάτω υπάρχουν φορείς του Δημοσίου και ακαδημαϊκά ιδρύματα που συμμετέχουν σε εγχειρήματα επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων.

Κεφάλαιο 5

Χρηματοδοτικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση από την αρχή της δημιουργίας της, προσπαθούσε πάντα να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στα κράτη – μέλη και ειδικά σε χώρες όπως η Ελλάδα που ήταν και είναι αρκετά πίσω σε επιχειρηματικό επίπεδο. Αντιλαμβανομένη την ανάγκη ενίσχυση της καινοτομίας για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, άρχισε να χρηματοδοτεί εγχειρήματα που θα ενισχύουν την επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων, με στόχο την υποστήριξη νέων εταιρειών μέσα από την δημιουργία επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων. Στην Ελλάδα η πρώτη προσπάθεια έγινε στις αρχές του 2000 με το πρόγραμμα «Ελευθώ». Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τα εγχειρήματα που εγκρίθηκαν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα:

Πίνακας 3
Εγκεκριμένα έργα προγράμματος «Ελευθώ»

Εγχείρημα	Προϋπολογισμός	Δημόσια Δαπάνη
i4G	5.492.912,50 €	2.746.456,25 €
i-Cube	12.074.000,00 €	6.037.000,00 €
Inqlab	2.591.512,00 €	1.295.756,00 €
Thermi	14.500.000,00 €	7.250.000,00 €
Τεχνόπολη Α.Ε.	4.200.000,00 €	2.100.000,00 €
Inicubator	6.190.423,00 €	3.095.211,50 €
Electronum	2.000.000,00 €	1.000.000,00 €
Velti	5.000.000,00 €	2.500.000,00 €
Σύνολο	52.048.847,50 €	26.024.423,75 €

Πηγή : Μαντζανάκης 2008

Από τις 8 επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες που εγκρίθηκαν για την λήψη χρηματοδότησης μόνο οι 3 συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι και σήμερα (i4G, Thermi και Τεχνόπολη Α.Ε.). Η προσφορά όμως των μηχανισμών υποστήριξης επιχειρήσεων στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας οδηγεί το Ελληνικό Κράτος στην ανάγκη ενίσχυσης του οικοσυστήματος των Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων.

Με αρωγό την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Κράτος άρχισαν τα τελευταία χρόνια να χρηματοδοτούνται όλο και περισσότερες επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Αρκετοί φορείς του Ελληνικού Δημοσίου, εκμεταλλευόμενοι τέτοιου είδους χρηματοδοτικά προγράμματα, έχουν αρχίσει να δημιουργούν μηχανισμούς υποστήριξης της επιχειρηματικότητας ή να συμμετέχουν στην δημιουργία επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων. Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε ποια είναι τα χρηματοδοτικά προγράμματα που μπορούν να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων και ορισμένα παραδείγματα Φορέων και Πανεπιστημίων που συμμετέχουν σε επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες.

5.1 Ο Ευρωπαϊκός Ορίζοντας 2014-2020 και 2021-2027

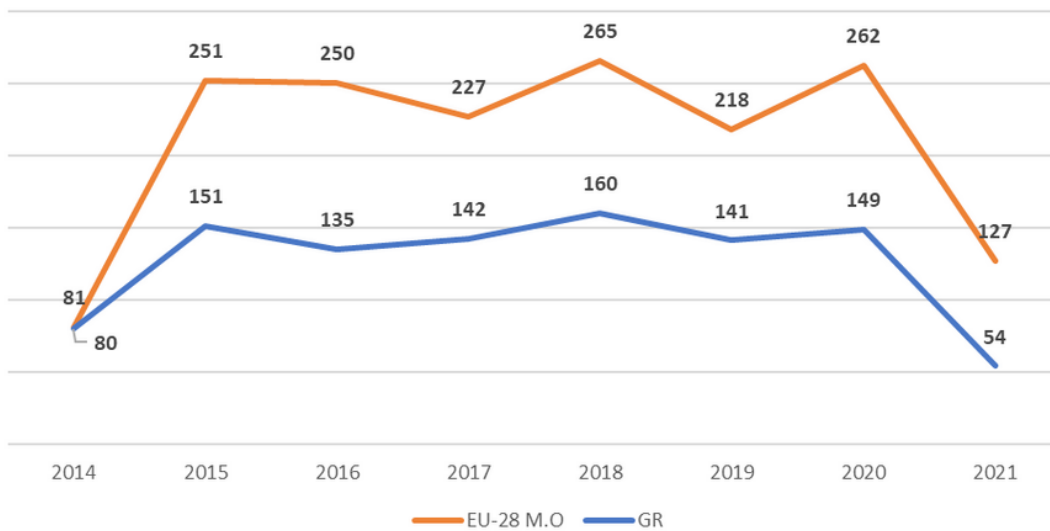
Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιλαμβανομένη την ανάγκη επενδύσεων στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης για την προώθηση της καινοτομίας προκηρύσσει συνεχώς νέα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε για την περίοδο 2014-2020 το πρόγραμμα Horizon 2020 με στόχο την αξιοποίηση της επιστημονικής έρευνας και την σύνδεση της με επιχειρηματικά καινοτόμα εγχειρήματα. Είναι μια αφορμή για τους πολίτες των κρατών μελών στην κατεύθυνση της ανάπτυξης νέων ιδεών και μια ευκαιρία για την ερευνητική και ακαδημαϊκή κοινότητα για την αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων. Οι 3 άξονες του Ορίζοντα 2020 είναι:

- Επιστημονική Αριστεία (δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την προσέλκυση νέων ερευνητών και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών) Excellent Science
- Βιομηχανική Υπεροχή (στοχευμένη επένδυση σε νέες τεχνολογίες όπως η νανοτεχνολογία και η μικροηλεκτρονική με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και προώθηση της καινοτομίας μέσα από την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων) Industrial Leadership
- Κοινωνικές Προκλήσεις (προώθηση βιώσιμων πολιτικών ανάπτυξης με ορίζοντα την αντιμετώπιση φαινομένων όπως η κλιματική αλλαγή και κοινωνικών ζητημάτων όπως η δημογραφική γήρανση) Social Challenges

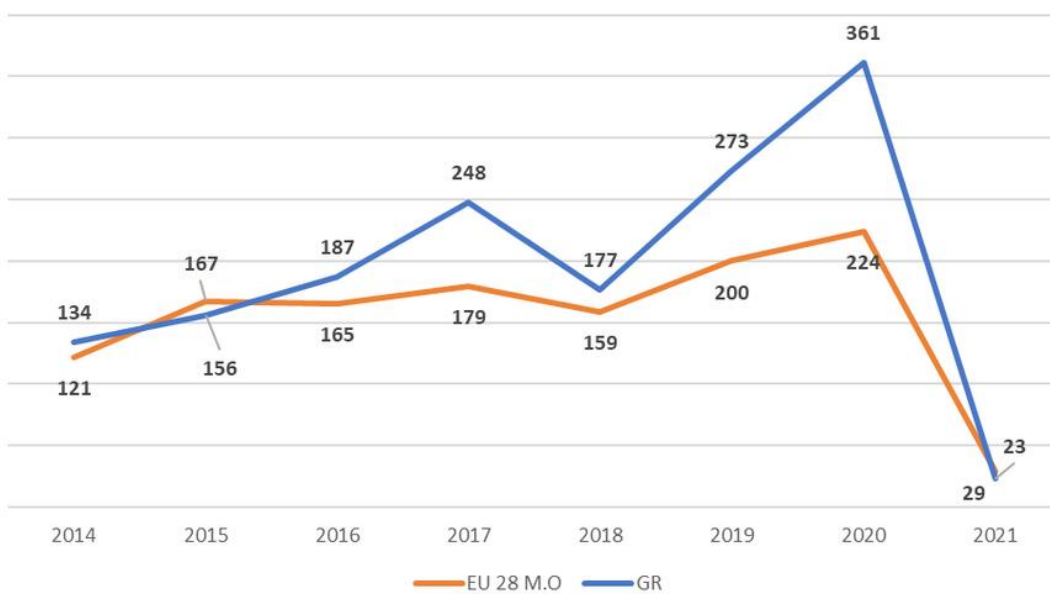
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανήλθε στα 80 δισεκατομμύρια ευρώ και απευθυνόταν σε ερευνητικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου).

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα horizoneurope.gr, στην πρώτη προγραμματική περίοδο η Ελλάδα είχε 5.329 συμμετοχές (ευρισκόμενη στην 8^η θέση από τα 28 κράτη μέλη της Ε. Ε.) με συνολική απορρόφηση κονδυλίων ύψους 1.659.162.471 € (11^η θέση). Στα παρακάτω διαγράμματα αποτυπώνονται οι συμμετοχές της Ελλάδας σε σχέση με τον μέσο όρο των 28 της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά άξονα:

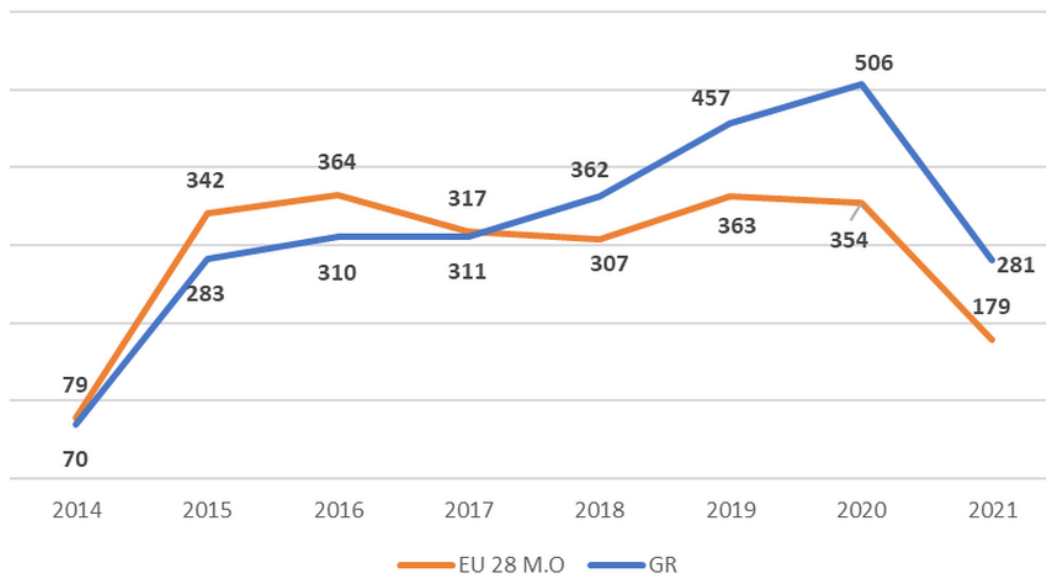
Πηγή : horizoneurope

Διάγραμμα 5.1
Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Επιστημονική Αριστεία

Πηγή : horizoneurope

Διάγραμμα 5.2
Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Βιομηχανική Υπεροχή

Πηγή : horizoneurope

Διάγραμμα 5.3
Οι Ελληνικές Συμμετοχές και ο Μ.Ο της Ε. Ε. στον Άξονα Κοινωνικές Προκλήσεις

Για την προγραμματική περίοδο 2021- 2027, το νέο πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη» έχει προϋπολογιστεί στα 95.500.000.000 €. Οι 3 άξονες παραμένουν οι ίδιοι με την προγραμματική περίοδο 2014-2020 αλλά μετά από την αξιολόγηση της προηγούμενης φάσης έχουν σχεδιαστεί και οι εξής νέες παρεμβάσεις:

- περαιτέρω ενίσχυση της καινοτομίας με σκοπό την δημιουργία καινούριων αγορών
- κατεύθυνση της έρευνας και της καινοτομίας στην αντιμετώπιση διεθνών προκλήσεων
- προώθηση της συνεργασίας με άλλα κράτη στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων
- παρότρυνση της συμμετοχής φορέων από κράτη με χαμηλή επίδοση στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας
- ενεργός συμμετοχή των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- προώθηση της ελεύθερης διάθεσης της γνώσης
- προσδιορισμός εκ νέου των συνεργασιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών, των επιχειρήσεων και της επιστημονικής και πανεπιστημιακής κοινότητας

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως το πρόγραμμα Horizon αποτελεί ένα σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης που έχουν στην διάθεση τους τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει τέτοιου είδους χρηματοδοτικά προγράμματα και να καλύψει τα κενά που δημιουργεί το Ελληνικό Κράτος με την υποχρηματοδότηση των πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων.

5.2 Το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμέτοχων Equifund

Στα τέλη του 2016 η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμέτοχων Equifund και αποτελεί μια προσπάθεια ενίσχυσης της καινοτομίας στα κράτη – μέλη. Το Equifund χρησιμοποιεί κεφάλαια από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΙ-ΑνΕΚ), από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (EIF), από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, από διεθνή πιστωτικά ιδρύματα και από ιδιώτες επενδυτές. Το ταμείο απευθύνεται σε νεοφυείς και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, συνολικά διαθέτει 400 εκατομμύρια ευρώ και χωρίζεται σε 3 επενδυτικά «παράθυρα».

- Το Παράθυρο Καινοτομίας (Innovation window)
- Το Παράθυρο Επιχειρηματικής Εκκίνησης (Early Stage window)
- Το Παράθυρο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης (Growth window)

Το Παράθυρο Καινοτομίας (Innovation window) έχει δυο στόχους. Πρώτος στόχος είναι η μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας από εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα και δεύτερος είναι η επιτάχυνση της ανάπτυξης νεοφυών επιχειρήσεων. Αναφορικά με την μεταφορά της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας από οργανισμούς που ασχολούνται με την έρευνα, το Equifund αποσκοπεί στην εμπορική αξιοποίηση της και την μεταφορά της τεχνολογίας σε επιχειρήσεις. Απευθύνεται σε υφιστάμενες επιχειρήσεις που επιζητούν την ανάπτυξη τους με την κατάρτιση καινοτόμων επιχειρηματικών σχεδίων και σε ακαδημαϊκά ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα ή ερευνητές που σκοπεύουν να ιδρύσουν εταιρείες τεχνοβλαστούς. Η επένδυση γίνεται με κεφάλαια προ-σποράς (pre-seed), επικύρωσης (proof-of-concept) και σποράς (seed). Αναφορικά με την επιτάχυνση νεοφυών επιχειρήσεων, οι επενδύσεις γίνονται μέσω οργανισμών υποστήριξης επιχειρήσεων όπως επιχειρηματικά εκκολαπτήρια, επιχειρηματικά ή τεχνολογικά πάρκα, οργανισμούς επιχειρηματικότητας ακαδημαϊκών ιδρυμάτων ή ερευνητικών κέντρων. Σκοπός της χρηματοδότησης είναι η ενίσχυση των οργανισμών υποστήριξης των επιχειρήσεων για να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες στους «ενοίκους», να συνδεθεί η επιχειρηματικότητα με την έρευνα και να δημιουργηθεί το κατάλληλο περιβάλλον για την ενίσχυση της καινοτομίας των ωφελούμενων επιχειρήσεων.

Το Παράθυρο Επιχειρηματικής Εκκίνησης (Early Stage window) απευθύνεται σε νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις και σε επίδοξους επιχειρηματίες. Προϋπόθεση της λήψης χρηματοδότησης αποτελεί η αξιολόγηση από μεριάς του ταμείου του επιχειρηματικού σχεδίου, αναφορικά με τις προοπτικές επιτυχίας της επιχείρησης. Η επένδυση θα αφορά στην δημιουργία νέων προϊόντων ή υπηρεσιών, την προώθηση τους και την διεύρυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των εταιρειών.

Το Παράθυρο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης (Growth window) αφορά σε υφιστάμενες ή καθιερωμένες επιχειρήσεις με υψηλές προοπτικές ανάπτυξης, που σκοπεύουν να διευρύνουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή να δημιουργήσουν ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία αλλά δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πραγματοποιήσουν νέες επενδύσεις. Αιτήσεις μπορούν να κάνουν κάθε είδους επιχειρήσεις αλλά δίνεται προτεραιότητα σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε στρατηγικούς τομείς για την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας. Οι κλάδοι αυτοί είναι η βιομηχανία του τουρισμού, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η αγροτική παραγωγή και μεταποίηση, η ανακύκλωση, οι μεταφορές προϊόντων, οι νέες τεχνολογίες κυρίως πληροφορικής και επικοινωνίας, η

υγεία και η φαρμακευτική βιομηχανία, η βιομηχανία του θεάματος και του πολιτισμού και τέλος η κατασκευαστική βιομηχανία. Σκοπός είναι η οικονομική στήριξη των εταιρειών προκειμένου να γίνουν πιο ανταγωνιστικές, εξωστρεφείς και καινοτόμες ενισχύοντας έτσι την Ελληνική οικονομία και το Ελληνικό Α.Ε.Π. (Seven Sigma P. C. 2020)

Παρόλο που το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών αποτελεί μια καλή ευκαιρία εισροής χρηματοδοτικών κεφαλαίων, είναι απαραίτητες και άλλες παρεμβάσεις από το Ελληνικό κράτος για να ενισχυθεί το νεοφυές επιχειρηματικό οικοσύστημα στην Ελλάδα. Πρέπει να δοθούν κίνητρα στους νέους να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση, να μειωθεί η φορολογία επιχειρήσεων και εργαζομένων, να τροποποιηθεί το ρυθμιστικό και διοικητικό πλαίσιο, να απλουστευθούν οι διαδικασίες ίδρυσης μιας νέας εταιρείας και να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πριντσιπιάς 2018)

Το Equifund αποτελεί μια καλή ευκαιρία για τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες να αξιοποιήσουν νέα κεφάλαια και να δώσουν την ευκαιρία σε νέες επιχειρήσεις να δημιουργηθούν. Άλλωστε το Παράθυρο Καινοτομίας περιλαμβάνει κεφάλαια που μπορούν να αξιοποιηθούν από οργανισμούς υποστήριξης της επιχειρηματικότητας όπως τα επιχειρηματικά φυτώρια. Επίσης, οι υπηρεσίες που προσφέρουν δίνουν την δυνατότητα σε επίδοξους επιχειρηματίες να ξεπεράσουν άμεσα τα εμπόδια που θέτει το κράτος στο Ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Εκτός όμως από την αξιοποίηση κεφαλαίων με στόχο την ενίσχυση της καινοτομίας, τα επιχειρηματικά εκκολαπτήρια δίνουν την δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας αξιοποιώντας ανθρώπινο δυναμικό το οποίο δεν βρίσκεται στο προσκήνιο και δεν έχει άμεση πρόσβαση σε εργασία.

5.3 Η Καινοτόμα Επιχειρηματικότητα ως Μέσο Αντιμετώπισης του Αποκλεισμού

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, άρχισαν να εισέρχεται και να εγκαθίσταται στην Ελλάδα μεγάλος αριθμός μεταναστών. Η Ελλάδα μεταμορφώθηκε από χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρα υποδοχής. Σημαντικοί παράγοντες που καθόρισαν τον ρυθμό μετανάστευσης αποτέλεσαν οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν στις χώρες από τις οποίες προήλθαν οι μετανάστες και τις συνθήκες εργασίας στην Ελλάδα. Οι μετανάστες στην Ελλάδα εργάζονται εκτός της επίσημης οικονομίας, γεγονός που τους καθιστά φθηνότερο εργατικό δυναμικό, και έτσι βραχυπρόθεσμα αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που τους απασχολούν. (Κανελλόπουλος, Γρέγου, Πετραλιάς 2006)

Αντίστοιχα, από το 2015 υπήρξε νέα εισροή μεταναστών στην Ελλάδα από ανατολικές χώρες αυτή τη φορά. Στην προσπάθειά τους να μεταναστεύσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση εγκλωβίζονται στην Ελληνική Επικράτεια. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, τον Δεκέμβριο του 2021 υπήρχαν 965.749 άδειες διαμονής σε ισχύ. Από αυτές οι 213.016 ανήκαν σε πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ομογενείς, οι 693.517 σε πολίτες τρίτων χωρών και οι 59.216 σε Δικαιούχους Διεθνούς Προστασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Σύνδεσμος Ελλήνων βιομήχανων στο σχέδιο του για την ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος καινοτομίας και νεοφυούς επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, προτείνει την διαμόρφωση νέων πολιτικών υποδοχής μεταναστών με στόχο την προσέλκυση ταλαντούχων νέων με υψηλές δυνατότητες. Πιο συγκεκριμένα σε μια από τις προτάσεις του αναφέρει πως οι ιδρυτές και οι υπάλληλοι ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων, θα έπρεπε να εντάσσονται στο Πρόγραμμα Golden Visa του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ανεξάρτητα από την χώρα προέλευσης τους. (Μασουράκης, Μητσόπουλος, Πριντσιπιάς 2018)

Ένα πολύ καλό παράδειγμα επιταχυντή που ασχολήθηκε με την εκπαίδευση προσφύγων αποτελεί ο επιταχυντής «WISE Edtech Accelerator» με έδρα το Κατάρ. Το 2013 ξεκίνησε από μια Γαλλική Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η δημιουργία κινητών βιβλιοθηκών, οι οποίες ονομάστηκαν «κουτιά ιδεών». Τα «κουτιά ιδεών» είναι κινητά κέντρα πολυμέσων, εξοπλισμένα με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, γραφεία, βιβλιοθήκες, πρόσβαση στο διαδίκτυο και άλλου είδους εκπαιδευτικό εξοπλισμό. Αυτές οι κινητές βιβλιοθήκες στάλθηκαν για πρώτη φορά το 2014 σε στρατόπεδο προσφύγων στο Μπουρούντι. Ως αποτέλεσμα μήνες σε 3 μήνες, περισσότερα από 24.000 άτομα της είχαν επισκεφτεί και το πρόγραμμα θεωρήθηκε απολύτως επιτυχημένο. Η πρωτοβουλία συμμετείχε στον επιταχυντή από το 2014 έως το 2015, ενώ το 2016 κέρδισε στον διαγωνισμό «WISE Awards».

Τα φυτώρια επιχειρήσεων εκτός από την στόχευση σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες, έχουν τη δυνατότητα συνδρομής και στην περιφερειακή ανάπτυξη μιας χώρας.

5.4 Πρωτοβουλίες Χρηματοδότησης από Φορείς Αυτοδιοίκησης

Το Ελληνικό κράτος αντιλαμβανόμενο την ανάγκη για ενίσχυση της καινοτομίας σε περιφερειακό επίπεδο προσπαθεί να σχεδιάσει στρατηγικές ανάπτυξης επιχειρήσεων σε όλη την επικράτεια της χώρας. Με την εκμετάλλευση κονδυλίων και χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσαρμόζει επενδύσεις ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε περιφέρειας ή δήμου, επικεντρώνοντας στα πλεονεκτήματα τους με στόχο την προσέλκυση μεγάλων εταιρειών και την δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων τεχνολογικών.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης το 2018 ανακοίνωσε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την δημιουργία Θερμοκοιτίδων με τίτλο «Δημιουργία Θερμοκοιτίδων Νέων Επιχειρήσεων Εντάσεως Έρευνας και Τεχνολογίας» (ΑΔΑ: Ω4Ω07ΛΒ-Δ7Τ). Η πρόσκληση απευθύνεται σε Δήμους, Ερευνητικά Ιδρύματα, Ιδιωτικές Εταιρείες, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και Συνδέσμους Επιχειρήσεων. Στόχος της δράσης είναι η δημιουργία επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων στην περιφέρεια για την στήριξη νέων επιχειρήσεων, σε μια προσπάθεια τόνωσης της τοπικής οικονομίας. Ο προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται στα 3.000.000,00 € και η ολοκλήρωση του προγράμματος τοποθετείται στις 23/12/2023.

Σε μια αντίστοιχη κίνηση προέβη και η Περιφέρεια Πελοποννήσου το 2020, εκμεταλλευόμενη το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της

ελκυστικότητα και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Ο τίτλος της πρόσκλησης ήταν «Δημιουργία Θερμοκοιτίδων Νέων Επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» (ΑΔΑ: 6Σ237Λ1-3ΡΛ) και απευθυνόταν σε Αστικές Εταιρείες Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα, Ερευνητικά Ιδρύματα, Ιδιωτικές Εταιρείες, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Συνδέσμους Επιχειρήσεων και Δήμους. Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται στα 3 εκατομμύρια ευρώ και στόχος είναι η ενίσχυση τα ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της περιφέρειας, κυρίως στους κλάδους της αγροτικής παραγωγής, της ιχθυοκαλλιέργειας και της αλιείας.

Μια άλλη δράση που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, με ανάδοχο τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας, είναι η «Δημιουργία Θεματικών Μικρό-θερμοκοιτίδων Νέων Επιχειρήσεων στη Δυτική Αθήνα στους «τομείς» της Δημιουργικής και Πολιτιστικής Βιομηχανίας και της Ανάπτυξης των Πόλεων ως Ευφύων και Βιώσιμων Οικοσυστημάτων Διαβίωσης, Απασχόλησης, Επιχειρηματικότητας και Αναψυχής» (ΑΔΑ: Ω9Β6ΟΡΕΓ-ΠΛ7). Η δράση έχει συνολικό προϋπολογισμό 1.027.000,00 € και αφορά στους Δήμους Αγίων Ανάργυρων-Καματερού και Αιγάλεω. Ο στόχος της είναι η δημιουργία 2 επιχειρηματικών φυτωρίων στην Δυτική Αθήνα για την δημιουργία ενός φιλόξενου περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την υποστήριξη νέων ή επίδοξων επιχειρηματιών της περιοχής.

Στις 27/1/2021 Δήμος Αγίων Αναργύρων-Καματερού εντάχθηκε στην δράση που προκήρυξε ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΨΠΕ9ΟΡΕΓ-8ΓΔ). Ο τίτλος της πράξης ένταξης είναι «Δημιουργία Μικρό-θερμοκοιτίδας Νέων Επιχειρήσεων στον Δήμο Αγίων Αναργύρων-Καματερού» και έχει ως στόχο την ενίσχυση νέων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον Δήμο και την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στις 513.500,00 € και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 23/12/2023.

Σε μια αντίστοιχη κίνηση προέβη και ο Δήμος Βριλησίων. Αξιοποιώντας κονδύλια του Τακτικού Προϋπολογισμού και σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας στον Δήμο, αποφάσισε το 2017 να ξεκινήσει μια προσπάθεια δημιουργίας επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας (ΑΔΑ: Ω3ΞΜΩ9Ρ-ΚΣΔ).

Στις 13/2/2020 ένας ακόμα Δήμος έκρινε απαραίτητη την δημιουργία μίας επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας. Ο Δήμος Ηλιούπολης προχώρησε σε υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, προκειμένου να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των δημοτών και των κατοίκων της Ηλιούπολης (ΑΔΑ: ΩΑ77ΩΡΥ-Δ2Η). Το Ε.Β.Ε.Α. έχει την τεχνογνωσία ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρηματικών φυτωρίων, καθώς το 2014 προχώρησε στην δημιουργία της Θερμοκοιτίδας Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων (Θ.Ε.Α.), λαμβάνοντας χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και πλέον στηρίζεται αποκλειστικά από κεφάλαια του Ε.Β.Ε.Α. Η Θ.Ε.Α. επικεντρώνεται στην υποστήριξη νεοφυών επιχειρήσεων με υψηλές

προοπτικές ανάπτυξης και προσφέρει προγράμματα Προ-επώασης, επώασης και Μετά-επώασης.

Αντίστοιχη πρωτοβουλία για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο αποτελεί το κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Πειραιά. Οι εγκαταστάσεις του κέντρου βρίσκονται στην οδό Φίλωνος 64 στο κέντρο του Πειραιά. Ο χώρος είναι συνολικής επιφάνειας 419 τετραγωνικών μέτρων και διαθέτει 2 μεγάλες αίθουσες για συναντήσεις, εκδηλώσεις και σεμινάρια, 20 πλήρως εξοπλισμένα γραφεία, χώρο υποδοχής και διάφορους βοηθητικούς χώρους. Το κέντρο προσφέρει δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε επίδοξους και νέους επιχειρηματίες (εξειδικευμένες στις ανάγκες του εκάστοτε επιχειρηματία), πραγματοποιεί έρευνες για την κατάσταση των καθιερωμένων επιχειρήσεων του Δήμου και στοχεύει στην χάραξη πολιτικών για την ενίσχυση της θαλάσσιας οικονομίας. Τέλος, διαχειριστές του κέντρου είναι 2 εταιρείες με μεγάλη εμπειρία στον κλάδο των συμβουλευτικών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, η ICAP Advisory A.E και η Grant Thornton BS A.E. (Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμου Πειραιά)

Εκτός από οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης υπάρχουν και άλλοι φορείς του Ελληνικού Δημοσίου που προσπαθούν να ενισχύσουν την τοπική επιχειρηματικά, εκμεταλλευόμενοι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Αναπτυξιακή Εταιρεία του Επιμελητηρίου Άρτας (Αμβρακία Αναπτυξιακή) και το επιμελητήριο Ηλείας.

Η Αμβρακία Αναπτυξιακή εκμεταλλευόμενη κεφάλαια από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα Interreg IPA CBC «Greece-Albania 2014-2020», προχώρησε στην προκήρυξη ενός έργου με τίτλο «Τοπικά Πολιτιστικά Clusters & Θερμοκοιτίδες Κοινωνικών Επιχειρήσεων στους Τομείς του Πολιτισμού/Τουρισμού & της Λαϊκής Παράδοσης» (ΑΔΑ: 6ΗΘΘ46Μ16Α-30Γ). Όπως, φαίνεται και από τον τίτλο του έργου, η Αναπτυξιακή Εταιρεία του Επιμελητηρίου της Άρτας στοχεύει στην δημιουργία ενός συνεργατικού σχηματισμού τύπου Cluster και ενός Φυτωρίου για την ενίσχυση των κοινωνικών επιχειρήσεων της περιοχής. Εκτός, από την Αμβρακία Αναπτυξιακή, στο έργο συμμετέχουν και το Τμήμα Αρχαιονομίας Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου, η Κοινωνία Τριών Τρίτων Α.Μ.Κ.Ε., η Auleda - Local Economic Development Agency, ο Δήμος Κορυτσάς και η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΑΔΑ: 6Α7Κ46Μ16Α-ΡΘΡ).

Σε μια αντίστοιχη πρωτοβουλία για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών επιχειρήσεων προχώρησε και το Επιμελητήριο Ηλείας. Με κεφάλαια που προέρχονται από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «(Interreg V-A) Greece-Italy (EL-IT) 2014-2020» προχώρησε στην προκήρυξη διαγωνισμού για την δημιουργία επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγροδιατροφής και της δημιουργικής βιομηχανίας. Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση της καινοτομίας σε αυτούς τους 2 κλάδους της οικονομίας και η ενθάρρυνση των πολιτών για την δημιουργία νέων καινοτόμων επιχειρήσεων. (ΑΔΑ: ΩΖΖΩ469ΗΛΛ-ΒΞΒ)

Όπως είδαμε αρκετοί φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και διάφορα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δίκαιου, αντιλαμβανόμενοι την ανάγκη ενίσχυσης της καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο προχωράνε στην δημιουργία επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων με στόχο την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών. Για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας όμως

σημαντικό ρολό διαδραματίζει και η σύνδεση των επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικούς οργανισμούς. Υπάρχουν αρκετές πρωτοβουλίες από Ελληνικά πανεπιστήμια τα οποία θα δούμε παρακάτω.

5.5 Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια Επιχειρούν

Σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη μιας οικονομίας αποτελεί η σύνδεση της έρευνας, που παράγεται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, με την επιχειρηματικότητα. Έτσι οι επιχειρήσεις θα έχουν την δυνατότητα παραγωγής νέων καινοτόμων προϊόντων. Τα Ελληνικά πανεπιστήμια αντιλαμβάνονται την ανάγκη εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας που παράγουν και τα τελευταία χρόνια έχουν ξεκινήσει να παίρνουν πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση.

Μια τέτοιου είδους πρωτοβουλία αποτελεί η επιχειρηματική θερμοκοιτίδα Acein (Athens Center for Entrepreneurship and Innovation) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η θερμοκοιτίδα ξεκίνησε την λειτουργία της το 2015 και μέχρι σήμερα έχει υποστηρίξει περισσότερες από 300 ομάδες επίδοξων επιχειρηματιών, από τις οποίες οι 90 έχουν φιλοξενηθεί στις εγκαταστάσεις της και οι 12 έχουν λάβει χρηματοδότηση μέσα από το δίκτυο επενδυτών της Acein. Η θερμοκοιτίδα σήμερα φιλοξενεί τις εξής εταιρείες:

- Aisthesis Medical (Εταιρεία πληροφορικής που παράγει εφαρμογές για νοσοκομεία)
- Bluebook (Συμβουλευτική εταιρεία)
- GreekAnalysta (Χρηματιστηριακή εταιρεία)
- Hearthly (Εταιρεία ανακύκλωσης)
- Hobsido (Ψηφιακή πλατφόρμα επενδύσεων ακίνητων)
- Oqullar (Γραφιστική εταιρεία)
- Phasmatic (Γραφιστική εταιρεία)
- Plantee (Ψηφιακή πλατφόρμα για την προστασία του περιβάλλοντος)
- Riveste (Ψηφιακή πλατφόρμα ενοικίασης ρούχων)
- Solar Energy Land (Ψηφιακή πλατφόρμα εύρεσης χώρου για τοποθέτηση ηλιακών πάνελ)
- Startit (Εικονική θερμοκοιτίδα)
- Synsor (Εταιρεία πληροφορικής που παράγει λογισμικά για βιομηχανίες)
- Travel Dash (Εφαρμογή κινητού για οργάνωση ταξιδιών)

Παρατηρούμε πως η θερμοκοιτίδα του Οικονομικού πανεπιστημίου Αθηνών έχει μεγάλη προσφορά στην ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, καθώς όλες οι εταιρείες που φιλοξενεί είναι αποτέλεσμα πρωτοποριακών ιδεών.

Ένα άλλο ακαδημαϊκό ίδρυμα που αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αποτελεί το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Το Δ.Π.Θ. κατάφερε να ενταχθεί στο πρόγραμμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης με σκοπό την δημιουργία Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων. Στόχος του πανεπιστημίου είναι η θερμοκοιτίδα να λειτουργήσει στα τέλη του 2023 και να έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας και υποστήριξης 48 επιχειρήσεων. Οι εγκαταστάσεις της θερμοκοιτίδας θα βρίσκονται στην πανεπιστημιούπολη της Ξάνθης, σε χώρο 617

τετραγωνικών μέτρων και θα παρέχει υλικοτεχνικό εξοπλισμό, λογιστικές υπηρεσίες, νομικές υπηρεσίες, συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση, εκπαίδευση και δικτύωση με επενδυτές και άλλες επιχειρήσεις. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στις 880.452,45 € (ΑΔΑ: Ψ3ΛΕ7ΛΒ-ΧΧ6)

Μια ακόμα πρωτοβουλία, για την ανάπτυξη των ικανοτήτων επίδοξων και νέων επιχειρηματιών, αποτελεί η συμμετοχή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην σύσταση εταιρείας με την Επωνυμία «Building Systems Innovation Centre Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» (ΑΔΑ: Ω8Θ846Ψ8ΧΒ-Ε40). Η εταιρεία συστάθηκε στις 6/12/2021 και η έδρα της βρίσκεται στην οδό Ιατρού Γωγούση 8 στην Ευκαρπία Θεσσαλονίκης. Το Α.Φ.Μ. της είναι 801705720 και ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. της 161852106000. Σύμφωνα με το καταστατικό της, ο σκοπός λειτουργίας της εταιρείας είναι η ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στον κλάδο της παραγωγής αρχιτεκτονικού αλουμίνιου. Είναι μια προσπάθεια εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας που παράγεται στο πανεπιστήμιο με στόχο την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Η εταιρεία θα παρέχει υπηρεσίες εκπαίδευσης και καθοδήγησης, συμβουλευτικές υπηρεσίες, τεχνογνωσία και θα συμβάλει στο ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων του κλάδου της παραγωγής αλουμίνιου. Το συνολικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται στο 1.140.000,00 € και μέτοχοι της εταιρείας είναι:

- Η Αλουμύλ Βιομηχανία Αλουμίνιου ΑΕ (39,50%)
- Η Cft Fiber Technologies Private Company (5%)
- Η Alutrade - Εμπόριο Αλουμίνιου – Ανώνυμη Εταιρεία (5%)
- Η GLM Ελλάς Ανώνυμη Εταιρεία (40%)
- Η D-Cube Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (2%)
- Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1,5%)
- Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (1%)
- Η Αφοί Χ. Δημήτριου Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (5%)
- Η Atlantis Engineering A.E. (1%)

Η πρωτοβουλία αποτελεί μια προσπάθεια σύνδεσης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων με επιχειρήσεις και στοχεύει στην εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και την παροχή τεχνογνωσίας σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Είναι μια σημαντική κίνηση για την ενίσχυση της πληγωμένης οικονομίας της Βορείας Ελλάδας και αναμένουμε να δούμε πως θα εξελιχθεί.

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, αξιοποιώντας το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, χρηματοδοτεί ακόμα ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα για την δημιουργία Επιχειρηματικής Θερμοκοιτίδας. Στην δράση «Ανατολική Μακεδονία Θράκη 2014-2020» εντάχθηκε το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.), με στόχο την δημιουργία επιχειρηματικού εκκολαπτηρίου στην περιοχή της Καβάλας. Η δημιουργία της θερμοκοιτίδας αποτελεί μια προσπάθεια ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας με την υποστήριξη νέων επιχειρήσεων και με τον σχηματισμό ενός φιλικού περιβάλλοντος προς την καινοτομία. Οι εγκαταστάσεις θα έχουν συνολικό εμβαδό 400 τετραγωνικών μέτρων και θα μπορούν να φιλοξενήσουν 36 επιχειρήσεις. Θα παρέχονται υπηρεσίες εκπαίδευσης, καθοδήγησης, νομικές υπηρεσίες, λογιστικές υπηρεσίες, συμβουλευτικές υπηρεσίες, κατάρτιση επιχειρηματικών πλάνων, υλικοτεχνικός εξοπλισμός, θα είναι δυνατή η φιλοξενία των επιχειρήσεων για ορισμένο

χρονικό διάστημα και μέσα από το δίκτυο του πανεπιστημίου θα δίνεται η δυνατότητα εύρεσης επενδυτών. Για την λειτουργία της θερμοκοιτίδας έχει επιλεγεί χώρος στην πανεπιστημιούπολη της Καβάλας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στις 948.719,35 € και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τις 31/12/2023. (ΑΔΑ: Ω5ΤΑ7ΛΒ-7Ε1)

Τέλος, το Πανεπιστήμιο Ιωάννινων σκοπεύει να προχωρήσει στη δημιουργία μιας διασυνοριακής επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας με το Πολυτεχνείο του Μπάρι της Ιταλίας. Η θερμοκοιτίδα χρηματοδοτείται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα Interreg V-A Greece-Italy 2014-2020 (Ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό πρόγραμμα για την περιφερειακή ανάπτυξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και αποτελεί μια προσπάθεια ανάπτυξης της συνεργασίας των 2 χωρών. Το εκκολαπτήριο ονομάζεται «Σχολείο Εκπαίδευσης Νέων Επιχειρηματιών» (YESS), οι εγκαταστάσεις θα βρίσκονται στο Μπάρι της Ιταλίας και στα Ιωάννινα, ενώ θα λειτουργεί και ως εικονική θερμοκοιτίδα με την χρήση ψηφιακής πλατφόρμας. Η θερμοκοιτίδα YESS επικεντρώνεται στους κλάδους του τουρισμού, της γραφιστικής σχεδίασης, στην ψηφιακή υγεία, στην γαλάζια ανάπτυξη και στην κοινωνική καινοτομία. Ο χρόνος επώασης αναμένεται να είναι 12 μήνες, στους οποίους θα προσφέρονται 400 ώρες εκπαίδευσης, και θα έχει την δυνατότητα φιλοξενίας 40 επιχειρήσεων. Κατά την διάρκεια του προγράμματος θα παρέχονται κεφάλαια προσφοράς για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ιδέας, έρευνα αγοράς για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, θα δίνεται η δυνατότητα εύρεσης επενδυτών μέσα από το δίκτυο των πανεπιστημίων, θα παρέχονται υπηρεσίες εκπαίδευσης και καθοδήγησης και τέλος θα προσφέρεται φιλοξενία στις εγκαταστάσεις στην Ιταλία και στην Ελλάδα. (Σχολείο Εκπαίδευσης Νέων Επιχειρηματιών)

Παρατηρούμε πως αρκετά Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα έχουν ήδη ξεκινήσει ή προγραμματίζουν να ξεκινήσουν την λειτουργία επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών. Είναι κινήσεις προς την κατεύθυνση της εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας και της μεταφοράς της τεχνογνωσίας προς τις επιχειρήσεις. Από αυτήν την προσπάθεια δεν θα μπορούσε να λείπει και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Το ΠΑ.Δ.Α. αποτελεί το πρώτο πιστοποιημένο ελληνικό πανεπιστήμιο στα συστήματα μη επανδρωμένων αεροσκαφών (drones) και μέσα στο έτος 2021 υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, που έχει ως στόχο την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στο τομέα της αεροπλοΐας. (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής 2021)

Μια ακόμα σημαντική πρωτοβουλία του πανεπιστημίου στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυτή τη φορά, αποτελεί η τοποθέτηση ενός ηλιακού σταθμού φόρτισης οχημάτων στο νησί της Τήλου το 2019. Στόχος αυτής της κίνησης είναι η εξεύρεση λύσεων στο ενεργειακό πρόβλημα των ελληνικών ακριτικών νησιών και η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στον χώρο της αυτοκινητοβιομηχανίας. (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής 2021)

Οι δυο αυτές κινήσεις αποτελούν παράδειγμα για το πως η εκμετάλλευση κονδυλίων στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης μπορούν να προσφέρουν λύσεις στην καθημερινότητα των πολιτών και την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

Πέρα από τις επενδύσεις στην ασφάλεια και την ενέργεια επιτάσσεται και η ενίσχυση της καινοτομίας στον χώρο του πολιτισμού. Σε κάθε κοινωνία η έκφραση αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στην εξέλιξη της.

Έτσι ακολουθώντας τις ανάγκες της εποχής μας, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής προχώρησε σε μια πολύ σημαντική συνεργασία με τον Δήμο Αγίας Βαρβάρας και την Θερμοκοιτίδα νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας (Θ.Ε.Α.) του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών. Σκοπός του μνημονίου είναι η δημιουργία θερμοκοιτίδας νέων επιχειρήσεων πολιτιστικής καινοτομίας. Η πρωτοβουλία θα χρηματοδοτηθεί από το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Αττικής 2014-2020 και θα στεγαστεί στο παλιό εργοστάσιο της Βιοχρώμ. Ταυτόχρονα στο μνημόνιο αναφέρεται η πρόθεση των μερών για σύνδεση της έρευνας με την επιχειρηματικότητα, η προσπάθεια αξιοποίησης επενδυτικών εργαλείων και άλλες δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη της καινοτομίας. (Δήμος Αγίας Βαρβάρας 2019)

Η πρωτοβουλία των τριών φορέων φαίνεται να είναι προς την σωστή κατεύθυνση καθώς είναι σημαντική η ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών στον χώρο του πολιτισμού. Μια αντίστοιχη δράση σχετική με αυτή του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, του Δήμου Αγίας Βαρβάρας και της Θερμοκοιτίδας νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας, αποτελεί η επιχειρηματική θερμοκοιτίδα με την επωνυμία «Ρομάντσο Εμπορικές Δραστηριότητες Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης». Βάσει του καταστατικού της, η εταιρεία συστάθηκε το 2013 με έδρα στο κέντρο της Αθήνας (Αναξαγόρα 3-5, Δήμος Αθηναίων). Σκοπός της εταιρείας είναι η προώθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων και λειτουργία θερμοκοιτίδας επιχειρήσεων στον χώρο του πολιτισμού.

Παρατηρώντας τα αποτελέσματα χρήσεως της εταιρείας για τα οικονομικά έτη από το 2014 έως το 2019, ορισμένα από τα οποία παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα, βλέπουμε ότι για όλες τις χρήσεις έχει θετικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως. Αυτό το γεγονός μπορεί να μας οδηγήσει στο συμπέρασμα πως πέρα από την προσφορά της στην κοινωνία, έχει και τις δυνατότητες να προσελκύει εγχειρήματα. Βέβαια το γεγονός του αρνητικού αποτελέσματος προ φόρων αποτυπώνει την ανάγκη οικονομικής στήριξης από έναν άλλον φορέα.

Πίνακας 4
Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Ρομάντσο 2014 - 2019

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2014	189.045,69 €	27.215,68 €	161.830,01 €	1.274,35 €
2015	209.040,90 €	104.381,99 €	104.658,91 €	-79.827,58 €
2016	235.512,75 €	60.541,51 €	174.971,24 €	-16.243,16 €
2017	239.512,75 €	50.116,96 €	189.561,23 €	40.946,33 €
2018	177.558,83 €	41.812,28 €	135.746,55 €	-27.100,90 €
2019	285.922,19 €	77.515,50 €	208.406,69 €	27.285,42 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Το ΠΑ.Δ.Α. μέσα από αυτές τις πρωτοβουλίες του δείχνει τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει η πανεπιστημιακή κοινότητα στην χώρα μας. Αντιλαμβανόμαστε πόσο σημαντική είναι η προώθηση πρωτοβουλιών στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης στην Ελλάδα προκειμένου να καταφέρουμε να ξεπεράσουμε την οικονομική δυστοκία των τελευταίων χρόνων εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας του κορονοϊού.

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάστηκαν οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ελληνικού Δημοσίου και Φορέων τους Ελληνικού Κράτους για την ενίσχυση των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και πως αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν βοηθήσει στην ανάπτυξη της οικονομίας και της επιχειρηματικότητας. Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους είναι απαραίτητη η έρευνα για τον κλάδο των επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων και πως θα γίνει η προσέγγιση γύρω από το συγκεκριμένο θέμα.

Κεφάλαιο 6

Ερευνητική Μεθοδολογία

Την περίοδο που διανύουμε, βιώνουμε μια πρωτοφανή παγκόσμια οικονομική ύφεση αποτέλεσμα της Πανδημίας του νέου κορονοϊού, η οποία είναι και γνωστή ως ύφεση του covid-19. Παράλληλα, η παγκόσμια οικονομία αν και έχει ξεπεράσει την κρίση των στεγαστικών δανείων του 2007, προσπαθεί ακόμα να ξεπεράσει ορισμένες συνέπειες της. Σε συνδυασμό με τις δυο περιόδους ύφεσης έχουμε και την αποχώρηση της μεγάλης Βρετανίας από την «Ενωμένη Ευρώπη» (BREXIT), που είναι ένα ρήγμα στο οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ένα πιασμάρισμα για την απελευθέρωση των αγορών και του διεθνούς εμπορίου.

Για να αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειες του ιού και να διαφυλαχτεί η υγεία των πολιτών, τα περισσότερα κράτη σε παγκόσμιο επίπεδο αποφάσισαν να θέσουν σχέδια απομόνωσης και καραντίνας του πληθυσμού. Σαν άμεσο αποτέλεσμα είχαμε την τρομακτική μείωση του παγκόσμιου Α.Ε.Π. αλλά και τη δραματική αύξηση της ανεργίας.

Προκειμένου να καταφέρουμε να ξεφύγουμε από την πρωτοφανή οικονομική καταστροφή, κρίνεται απαραίτητο να βρεθούν καινοτόμες λύσεις οι οποίες θα δώσουν περαιτέρω ώθηση στην παγκόσμια οικονομία.

Για αυτό τον λόγο στην παρούσα εργασία θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε το κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες μπορούν να ενισχύσουν την επιχειρηματικότητα (δομικό στοιχείο του οικονομικού μας συστήματος) συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας με παράλληλα οφέλη στην μείωση της ανεργίας αλλά και την στήριξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων.

Εξετάζοντας την Ελληνική πραγματικότητα και την οικονομική πορεία των ιδιωτικών θερμοκοιτίδων ως επιχειρήσεις, θα πρέπει να παρατηρήσουμε εάν τέτοιου είδους εγχειρήματα έχουν τη δυνατότητα να επιβιώσουν ως ανεξάρτητες οικονομικές οντότητες και να αποτυπώσουμε τις βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ιδιωτικών θερμοκοιτίδων. Η βιωσιμότητα των ιδιωτικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στην Ελλάδα θεωρείται δύσκολο να επιτευχθεί.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως εξαιτίας της εξάρτησης της Ελληνικής οικονομίας από τη βιομηχανία του τουρισμού, η Ελλάδα έχει δεχθεί σοβαρότερο πλήγμα από τις υπόλοιπες χώρες λόγω της απαγόρευσης διακρατικών μετακινήσεων. Έτσι το Ελληνικό Κράτος, οι φορείς του δημοσίου και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα ακολουθούν πολιτικές για τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων ή για την ενίσχυση των υφισταμένων, καθώς οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην στήριξη της επιχειρηματικότητας ευπαθών ομάδων.

Κατά την προσπάθεια να εντοπιστεί η κατάλληλη βιβλιογραφία προκειμένου να εκπονηθεί η παρούσα διπλωματική εργασία παρατηρήθηκε το φαινόμενο της έλλειψης αρκετών στοιχείων και διαθέσιμης βιβλιογραφίας. Το γεγονός αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως θετικό από τη μία καθώς αναδεικνύει την ανάγκη συμβολής σε αυτό πεδίο έρευνας

αλλά από την άλλη καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό δεδομένων που θα οδηγήσει στην παραγωγή αξιόπιστου αποτελέσματος. Κάτι το οποίο ήταν αναμενόμενο κατά την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, καθώς ο αριθμός των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων είναι αρκετά μικρός και αποτελούν μια σχετικά αναπτυσσόμενη πρακτική για τα Ελληνικά δεδομένα.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση ανέδειξε μια απροθυμία αρκετών επιχειρήσεων για συνεργασία προκειμένου να υπάρξει εσωτερική πληροφόρηση, αναφορικά με την λειτουργία αυτών των μορφωμάτων, και να εντοπιστούν τα καταλληλά μοντέλα τα οποία θα μπορούσαν να επιτύχουν στην Ελληνική πραγματικότητα.

Ταυτόχρονα, η έξαρση της πανδημίας και η αύξηση των κρουσμάτων δυσχέρανε ακόμη περισσότερο την επαφή με στελέχη επιχειρηματικοτήτων θερμοκοιτίδων, πάρα τη χρήση νέων μορφών ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Η ψηφιοποίηση όμως πολλών διαδικασιών και η υποχρέωση δημοσίευσης οικονομικών στοιχείων (η οποία επικαιροποιήθηκε με το Ν. 4635/2019 υιοθετώντας την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) όπως ισολογισμοί, αποτελέσματα χρήσης και εγγράφων όπως καταστατικά εταιρειών και αποφάσεις γενικών συνελεύσεων, ανέδειξε μια ευκαιρία στην εύρεση δεδομένων μέσω του διαδικτύου και ειδικότερα από την ιστοσελίδα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου και της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Αποφασίσθηκε λοιπόν η αναλυτική παρουσίαση των ιδιωτικών κερδοσκοπικών Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων μέσω της αξιοποίησης των οικονομικών δεδομένων και των επίσημων εγγράφων που έχουν δημοσιευθεί.

Σκοπός της έρευνας είναι να εξεταστεί η βιωσιμότητα των ιδιωτικών Ελληνικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και η προσφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Η συγκυρία εκπόνησης της έρευνας θεωρείται ιδανική καθώς εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης της πανδημίας δημιουργείται η ανάγκη εξεύρεσης καινοτόμων λύσεων σε τομείς όπως της χρηματοδότησης νέων εγχειρημάτων. Επειδή η ύφεση είχε παγκόσμιο χαρακτήρα, υπήρξαν και υπάρχουν ευκαιρίες με χρηματοδοτικά προγράμματα από διεθνείς οργανισμούς. Επομένως θεωρείται απαραίτητη η εκμετάλλευση κεφαλαίων σε έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη από το Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα.

Αναφορικά με τα χρηματοδοτικά προγράμματα και τις πολιτικές του Ελληνικού Κράτους για την ανάπτυξη και στήριξη των Ελληνικών Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων αποφασίσθηκε (για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω) να εντοπιστούν και παρουσιαστούν έγγραφα που αναρτήθηκαν στο πρόγραμμα διαύγεια και στις ιστοσελίδες φορέων που υπάγονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων και οργανισμούς της Ελληνικής ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Τα έγγραφα αυτά αφορούν σε επενδυτικά κεφάλαια προς αξιοποίηση από επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες προκειμένου να επιτευχθούν γοργοί ρυθμοί ανάπτυξης για να ξεπεραστεί η οικονομική δυσπραγία της Ελληνικής οικονομίας και να καταπολεμηθεί η αύξηση της ανεργίας. Θεωρείται πως οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες συμβάλλουν στην μείωση της ανεργίας και ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Έτσι, το Ελληνικό Κράτος και διάφοροι Φορείς του Ελληνικού Δημοσίου προσπαθούν να διαθέσουν κεφάλαια για τη δημιουργία νέων θερμοκοιτίδων ή για στήριξη των υφιστάμενων επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων.

Κεφάλαιο 7

Ανάλυση Μελετών Περίπτωσης Ελληνικών Ιδιωτικών Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων

Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 κάνουν την εμφάνιση τους στις δυτικές κοινωνίες οι πρώτες επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες. Σκοπός τους ήταν η αντιμετώπιση της αυξανόμενης ανεργίας εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης, που ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Ως αποτέλεσμα τα δυτικά κράτη αποφάσισαν να αναπτύξουν νέες στρατηγικές και πολιτικές ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, προκειμένου να ενισχυθούν οι τομείς της οικονομίας και οι περιφέρειες που είχαν πληγεί.

Στην Ελλάδα ο θεσμός είναι αρκετά νέος και ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 2000 με την βοήθεια ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Η πρώτη προσπάθεια έγινε με την δράση Ελευθώ & Τεχνοκυψέλες, στην οποία έκαναν αίτηση 12 εγχειρήματα (6 στην Αττική, 5 στην Κεντρική Μακεδονία και 1 στο Βόρειο Αιγαίο), από αυτές τις προτάσεις εγκρίθηκαν οι 11 (6 στην Αττική, 4 στην Κεντρική Μακεδονία και 1 στο Βόρειο Αιγαίο) και τελικά οι 9 (5 στην Αττική, 3 στην Κεντρική Μακεδονία και 1 στο Βόρειο Αιγαίο) κατάφεραν να ολοκληρώσουν με επιτυχία το πρόγραμμα (Τσαμής, Μαγκλής, Mallan, Kennard 2015)

Δυστυχώς στην Ελλάδα έχουμε ακόμα πολύ μικρό ιδιωτικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων, τις οποίες θα αναλύσουμε παρακάτω.

7.1 Η Θερμοκοιτίδα i4G

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα την εταιρείας, η i4G είναι μια Ελληνική ιδιωτική θερμοκοιτίδα με έδρα την Θεσσαλονίκη και εστιάζει σε νεοφυείς επιχειρήσεις τεχνολογίας και επιστημών. Είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει τη δυνατότητα σε νέους επιχειρηματίες να δημιουργήσουν ευκαιρίες, να διαμοιράσει γνώσεις και εμπειρίες, να προσφέρει διατμηματικές επιχειρηματικές ευκαιρίες και να εμπνεύσει τους θερμοκοιτιζόμενους της. Η αποστολή της είναι να δημιουργήσει ένα δομικό σύστημα νεοφυών επιχειρήσεων στην Ελλάδα και να συνδέσει την επιχειρηματικότητα με την τεχνολογία και την καινοτομία. Όραμα των στελεχών της είναι η δημιουργία ενός πρότυπου εκκολαπτηρίου για νεοφυείς επιχειρήσεις στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η θερμοκοιτίδα έχει φιλοξενήσει από την αρχή της λειτουργίας της μέχρι σήμερα 45 επιχειρήσεις και έχει συμβάλει στη δημιουργία 1.500 επιχειρηματικών πλάνων. Αυτή τη στιγμή στην επιχείρηση εργάζονται 125 άτομα.

Βάσει καταστατικού η εταιρεία συστάθηκε στις 27/12/2002 και η αρχική της ονομασία ήταν «Ευρωσύμβουλοι Διαχείριση Θερμοκοιτίδας Ανώνυμος Εταιρεία». Εν συνεχεία με απόφαση της γενικής της συνέλευσης στις 29/6/2007 μετονομάστηκε σε «Ευφυείς Καινοτομικές Θερμοκοιτίδες Ανάπτυξης Επιχειρήσεων Ανώνυμη Εταιρεία». Τελικά στις 29/6/2009 αποφασίστηκε η εκ νέου μετονομασία της σε «Θερμοκοιτίδες Ανάπτυξης

Επιχειρήσεων Ανώνυμη Εταιρεία». Τα αρχικά i4G προέρχονται από την μετάφραση της επωνυμίας της στην αγγλική γλώσσα «Incubation For Growth S.A.».

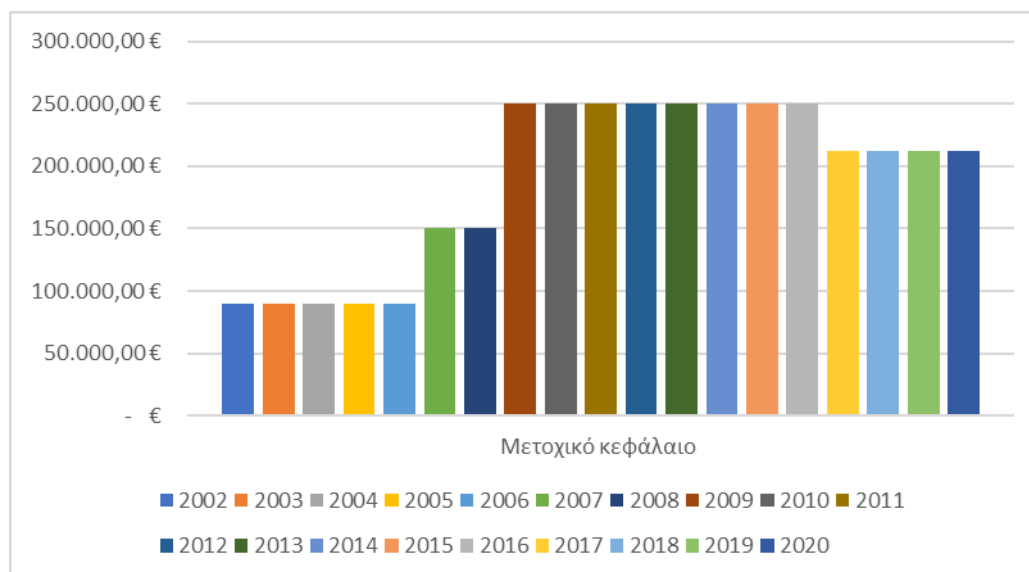
Η θερμοκοιτίδα βρίσκεται στην οδό Αντώνη Τρίτση 21, με Τ.Κ. 57001 στη Θεσσαλονίκη. Ο Αριθμός Γ.Ε.ΜΗ της είναι 043791206000 και το ΑΦΜ της 999717042.

Σκοπός της επιχείρησης είναι η δημιουργία επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων με την παροχή κτιριακών υποδομών, υλικοτεχνικού εξοπλισμού, υπηρεσιών οργάνωσης, η ανεύρεση επενδυτών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγχρόνως προσπαθεί να προωθήσει την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Ειδικεύεται στην εκκόλαψη εταιρειών έντασης γνώσης και προηγμένης τεχνολογίας. Προσφέρει επιμορφωτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ανάπτυξης ανθρωπίνου δυναμικού, νομικές υπηρεσίες και λογιστικές υπηρεσίες σε νέες εταιρείες. Επιπλέον, επιδιώκει να συνδέσει τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια με την αγορά εργασίας.

Η i4G αποβλέπει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα επιτρέψει σε επίδοξους επιχειρηματίες να αναπτύξουν τις ιδέες τους μέσα από την παροχή άρτια εξοπλισμένων εγκαταστάσεων με τεχνολογίες αιχμής, σύγχρονους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Επίσης παρέχει πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων με στοιχεία για διάφορα προϊόντα ή υπηρεσίες και αναλύσεις για τις συνθήκες των αγορών που απευθύνονται οι εκκολαπτόμενες εταιρείες. Τέλος, οι επιχειρήσεις που εισέρχονται στη θερμοκοιτίδα έχουν τη δυνατότητα να κατοχυρώσουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ήταν 90.000,00 €. Το 2007 αποφασίσθηκε η αύξηση του κατά 60.000,00 €, το 2009 αυξήθηκε κατά 100.000,00 € και τέλος το 2017 μειώθηκε κατά 37.502,00 €. Σήμερα το μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης είναι 212.498,00 €.

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.1
Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας i4G

Παρατηρώντας τα αποτελέσματα χρήσης της εταιρείας από το 2003 έως και το 2020, βλέπουμε πως η εταιρεία έχει θετικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως σε όλες τις οικονομικές χρήσεις εκτός από το 2003 (έτος έναρξης) και το 2006, στοιχείο πολύ θετικό για την επιχείρηση που αποδεικνύει την ικανότητα της να συνεχίσει να δραστηριοποιείται στον χώρο της εκκόλαψης επιχειρήσεων. Αντιθέτως τα αποτελέσματα προ φόρων σε 9 οικονομικά έτη είναι αρνητικά και σε 11 είναι θετικά. Γεγονός που δικαιολογείται από τα υψηλά λειτουργικά της έξοδα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι αποσβέσεις. Ανησυχητικό όμως είναι το γεγονός ότι από το 2016 και μετά τα αποτελέσματα προ φόρων είναι μόνο αρνητικά.

Πίνακας 7.1
Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης i4G 2003 - 2020

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2003	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-7.470,08 €
2004	87.457,62 €	42.531,62 €	44.926,00 €	12.378,49 €
2005	93.968,49 €	70.067,70 €	23.900,79 €	-5.546,01 €
2006	0,00 €	450,00 €	-450,00 €	19.230,01 €
2007	117.955,00 €	65.011,10 €	52.943,90 €	4.355,33 €
2008	340.820,83 €	207.300,36 €	133.520,47 €	17.372,81 €
2009	233.609,89 €	129.385,22 €	104.224,67 €	2.140,07 €
2010	322.609,89 €	234.229,25 €	88.380,64 €	3.497,11 €
2011	367.529,61 €	258.645,83 €	108.883,78 €	2.627,20 €
2012	270.585,77 €	211.801,76 €	58.784,01 €	-64.555,88 €
2013	191.328,66 €	150.375,45 €	40.953,21 €	-49.173,73 €
2014	253.890,72 €	194.372,74 €	59.517,98 €	37.154,66 €
2015	268.332,55 €	202.126,13 €	66.206,42 €	11.326,48 €
2016	200.686,18 €	154.267,55 €	46.418,63 €	-45.231,00 €
2017	268.498,42 €	207.254,37 €	61.244,05 €	-19.777,86 €
2018	248.213,75 €	200.439,28 €	47.774,47 €	-68.822,19 €
2019	231.495,82 €	171.447,33 €	60.048,49 €	-25.765,94 €
2020	102.831,68 €	77.160,62 €	25.671,06 €	-15.533,63 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Στο παρακάτω διάγραμμα αποτυπώνονται οι επιχορηγήσεις της εταιρείας, μαζί με τις αποσβέσεις, από το 2011 μέχρι και το 2020 (σύμφωνα με τους ισολογισμούς της):

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.2
Επιχορηγήσεις Εταιρείας i4G

Συμπερασματικά μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η θερμοκοιτίδα i4G αν και δεν έχει άμεσο κίνδυνο βιωσιμότητας, απαραίτητη θεωρείται η παροχή επιχορηγήσεων από το κράτος ή άλλους φορείς για να συνεχίσει να λειτουργεί και να προσφέρει τις υπηρεσίες της σε επίδοξους επιχειρηματίες. Επίσης έχει συμβάλει αρκετά στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων και θέσεων απασχόλησης.

7.2 Η Θερμοκοιτίδα Thermi

Σύμφωνα με το καταστατικό της, η εταιρεία συστάθηκε με το ΦΕΚ 8314/31-07-2003 και στις 23/7/2003 καταχωρήθηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών λαμβάνοντας τον αριθμό μητρώου 54864/62/B/03/0137.

Η αρχική της ονομασία ήταν «Bird Ανώνυμη Εταιρεία Τεχνολογίας, Καινοτομίας, Έρευνας, Ανάπτυξης, Βιοτεχνίας και Βιομηχανίας». Την σημερινή της επωνυμία «Thermi Ανώνυμη Εταιρεία Τεχνολογίας, Καινοτομίας, Έρευνας, Ανάπτυξης, Βιοτεχνίας Και Βιομηχανίας» την έλαβε στις 19/12/2003 ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της.

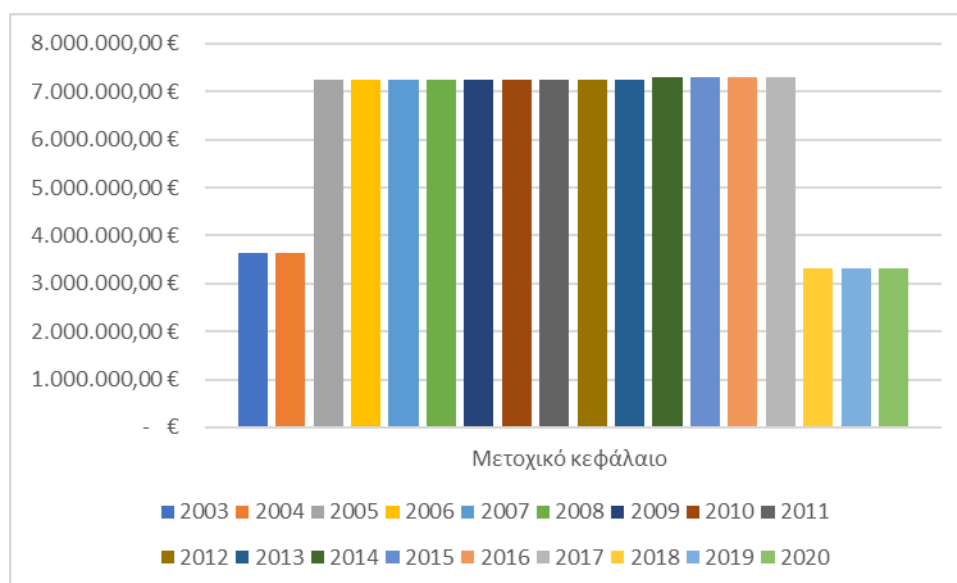
Ο Αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. της είναι 58662604000, το ΑΦΜ της 999718327 και η έδρα της βρίσκεται στο 9ο χλμ Θεσσαλονίκης - Θέρμης (θέση παλαιομονάστηρο) στον Δήμο Πυλαίας του Νομού Θεσσαλονίκης (Τ. Κ. 57001).

Στο άρθρο 3 του καταστατικού αναφέρονται οι σκοποί της εταιρείας και ορισμένοι από αυτούς είναι οι εξής:

- Η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σε διάφορα χρηματοοικονομικά θέματα, η παροχή υπηρεσιών μηχανοργάνωσης και η οργάνωση σεμιναρίων
- Η παροχή τεχνολογίας και τεχνογνωσίας αναφορικά με την εκμετάλλευση και την διαχείριση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και διαχείρισης ανθρωπίνου δυναμικού
- Η δικτύωση πανεπιστημίων με επιχειρήσεις και η αναζήτηση εταιρειών spin-off και καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων
- Η λειτουργία θερμοκοιτίδας επιχειρήσεων
- Η ενοικίαση επαγγελματικών χώρων και εγκαταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από τους Βασίλειο Τάκα (Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος) , Ιωάννη Βεργίνη, Βασίλειο Εμμανουηλίδη και Παύλο Κατσούλη.

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας τον Ιούλιο του 2003 ανερχόταν στις 60.000,00 €. Στις 16/8/2003 ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της εταιρείας αποφασίσθηκε η αύξηση του στα 3.625.000,00 €. Στις 22/7/2005 έφτασε στα 7.250.000,00 € και στις 10/3/2014 αυξήθηκε στα 7.303.570,00 €. Τέλος στις 31/12/2017 αποφασίσθηκε η μείωση του κατά 4.000.000,00 € με αποτέλεσμα από το 2018 και μετά το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται στα 3.303.570,00 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.3
Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Thermi

Οι επιχορηγήσεις της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των αποσβέσεων, από το 2003 έως και το 2020 αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα (σύμφωνα με τους ισολογισμούς της):

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.4
Επιχορηγήσεις Εταιρείας Thermi

Βάσει της έκθεσης αποτίμησης για τα πεπραγμένα της Οικονομικής Χρήσης του έτους 2020, η Thermi A.E. επιλέγει νεοφυείς επιχειρήσεις σε αρχικό στάδιο με σκοπό την υποστήριξη τους αξιοποιώντας στο έπακρο τις δυνατότητες τους. Στις 31/12/2020 στην θερμοκοιτίδα συμμετείχαν σε προγράμματα επώασης οι παρακάτω επιχειρήσεις:

1. Metricsense O.E. (Τεχνολογίες αισθητήρων)
2. K.T. Nuevo Pharma I.K.E. (Εταιρεία Βιολογικών Φαρμάκων)
3. Cosmos Business Solutions A.E.B.E. (Ανάπτυξη και υποστήριξη λογισμικού για τη διαχείριση εταιρικών διαδικασιών)
4. Trinity Systems O.E. (Έρευνα και ανάπτυξη ασύρματων φορητών συσκευών για την καταγραφή και αποστολή ιατρικών παραμέτρων και σχεδιασμός ενσωματωμένων κεραιών)
5. Βιοτεχ Α.Ε. (Εταιρεία βιολογικών καθαρισμών και επεξεργασίας νερού)
6. The Second Method A.E. (Ανάπτυξη λογισμικού και γραφικών για την αύξηση της προσβασιμότητας σε Η/Υ και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Α.Μ.Ε.Α.)
7. Hellabio O.E. (Ανάπτυξη και εφαρμογή προηγμένων μεθόδων ηλεκτροφόρησης πρωτεϊνών)
8. Byte Computer A.E.B.E. (Εταιρεία Παροχής Ολοκληρωμένων Λύσεων Πληροφορικής)
9. Innovate A.E. (Έρευνα και ανάπτυξη για την εξέλιξη και εμπορία παραφαρμακευτικών προϊόντων)
10. Vista Medical S.A. (Φαρμακευτικά προϊόντα)
11. Innovis Pharma A.E.B.E. (Ανάπτυξη μεθόδων παραγωγής δραστικών ουσιών φαρμάκων)

12. Pharmaten Hellas A.E.B.E. (Ανάπτυξη μεθόδων παραγωγής δραστικών ουσιών φαρμάκων)
13. Intersys A.E. (Αντιπροσωπεία και εμπορία προϊόντων και υπηρεσιών μηχανών γραφείου, φωτοαντιγραφικών και εκτυπωτικών συσκευών, συστημάτων ήχου και εικόνας, κάθε είδους οικιακών)
14. Healthink I.K.E. (Έρευνα και Ανάπτυξη της Ιατρικής επιστήμης)
15. Echarts I.K.E. (Παροχή υπηρεσιών πληροφορικής)

Από τη σύσταση της έως και τις 31/12/2020, οι επιχειρήσεις που αποφοίτησαν επιτυχώς από προγράμματα της θερμοκοιτίδας είναι οι εξής:

1. Eutrek E.Π.Ε.
2. Link Technologies A.E.
3. Navinext A.E.
4. RFID Technology A.E.
5. Αναγεννητική Κυτταρική Ε.Π.Ε.
6. Rethink A.E.
7. Metron Ariston O.E.
8. Bioinsecta E.E.
9. Hisoft A.E.
10. A.I.T. A.E.
11. Novasoft Focus M.E.Π.Ε.
12. PSE E.Π.Ε.
13. Onisis O.E.
14. Sigmaplan E.Π.Ε.
15. Hellastat A.E.
16. Solar System A.E.
17. Nilos A.E.
18. Ampheon E.Π.Ε.
19. Diversa A.E.
20. MBM M.E.Π.Ε.
21. Helic A.E.
22. Neuropublic A.E.
23. Field Telecom Solutions A.E.
24. Information Technologies "Omnicon" A.E.
25. Apix Automation E.Π.Ε.
26. Mechatron A.E.B.E.
27. Fig Leaf Media A.E.
28. Liaison Biomatrix E.Π.Ε.
29. Vidavo A.E.
30. Motor Press
31. Capital Market Systems
32. TOYMANIΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
33. Κοινωνία Κυριακού-Ηλιάδης
34. Q Agriculture A.E.
35. Bioprotein O.E.
36. Bluestream E.Π.Ε.

37. Frontal Farma O.E.
38. Gas System Int. A.E.
39. Libytec A.E.
40. HDL Design House I.K.E.
41. Delivery Hero
42. Intralot A.E.
43. Adam Pack
44. MIXΟΣ Ν. & ΣΙΑ ΟΕ
45. MEDICAL TRANS SER A.E.
46. Blockchain I.K.E.
47. Bioimerosin Laboratories A.E.

Τέλος, στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται ορισμένα στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της εταιρείας για τις οικονομικές χρήσεις από το 2004 έως και το 2020 (σημείωση για το οικονομικό έτος 2016 συμπεριλαμβάνεται στα λειτουργικά έξοδα της εταιρείας εγγραφή «Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων» ποσού ύψους - 1.845.890,38 € για αυτό και παρατηρείται τόσο μεγάλη απόκλιση στα αποτελέσματα προ φόρων):

Πίνακας 7.2
Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Thermi 2004 - 2020

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2004	13.023 €	618.046,27 €	-605.023,28 €	-233.626,11 €
2005	13.002,00 €	716.663,32 €	-703.661,32 €	-352.707,67 €
2006	1.201.776,65 €	1.987.995,73 €	-786.219,08 €	-160.777,48 €
2007	1.189.572,00 €	1.100.557,50 €	89.104,50 €	409.084,60 €
2008	253.782,21 €	961.000,10 €	-707.217,89 €	7.872,56 €
2009	603.816,51 €	1.203.613,13 €	-599.796,62 €	9.674,16 €
2010	455.619,38 €	1.324.150,38 €	-868.531,00 €	-151.894,59 €
2011	393.858,25 €	1.048.135,70 €	-654.277,45 €	-511.335,17 €
2012	399.823,25 €	848.677,22 €	-448.853,97 €	-470.667,33 €
2013	341.243,88 €	759.743,77 €	-418.499,89 €	-452.256,17 €
2014	339.995,64 €	733.794,47 €	-393.798,83 €	-215.404,92 €
2015	518.496,35 €	672.771,99 €	-154.275,64 €	65.336,71 €
2016	378.244,56 €	589.945,76 €	-211.701,20 €	-2.003.096,74 €
2017	308.995,04 €	394.377,08 €	-85.382,04 €	-105.629,65 €
2018	283.856,05 €	418.771,37 €	-134.915,32 €	-76.342,13 €
2019	358.868,07 €	433.988,18 €	-75.120,11 €	-152.162,09 €
2020	356.455,34 €	448.590,84 €	-92.135,50 €	-142.497,36 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Παρατηρώντας τον πίνακα διαπιστώνουμε πως σχεδόν σε όλες τις οικονομικές χρήσεις η εταιρεία παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως και αρνητικά αποτελέσματα προ φόρων. Γεγονός που μας οδηγεί στην διαπίστωση πως η εταιρεία δεν

μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμη και είναι απαραίτητη η οικονομική στήριξη για την συνέχιση της λειτουργίας της.

Το θετικό γεγονός για την εταιρεία είναι η ένταξη της στο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Horizon2020», σύμφωνα με την έκθεση του Διοικητικού της Συμβουλίου για το οικονομικό έτος 2020.

Η θερμοκοιτίδα φαίνεται πως στηρίζει ενεργά την ελληνική κοινωνία και μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής η μέχρι τώρα πορεία της, αναφορικά με τον σκοπό της, καθώς είδαμε παραπάνω πως έχει συμβάλλει στη δημιουργία 47 νέων επιχειρήσεων από το 2004 έως το 2020. Με αυτό τον τρόπο η εταιρεία έχει προσφέρει σημαντική βοήθεια στην ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας αλλά και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οπότε η συνέχιση της λειτουργίας είναι ιδιαίτερα σημαντική για το Ελληνικό Κράτος ούτως ώστε να συνεχίσει την συνεισφορά της στην οικονομία και την κοινωνία.

7.3 Η Θερμοκοιτίδα Τεχνόπολη Α.Ε.

Η εταιρεία συστάθηκε στις 2/3/2004 με την επωνυμία «Θερμοκοιτίδα Τεχνόπολης Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία» με διακριτό τίτλο «Αριστοτέλης» (ΦΕΚ 2496/24-3-2004) και έλαβε αριθμό Μητρώου Ανώνυμων Εταιρειών 56292/62/B/04/0045. Στη συνέχεια στις 17/10/2014 η «Θερμοκοιτίδα Τεχνόπολης Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία» απορρόφησε την επιχείρηση με επωνυμία «Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας – Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία» (ΦΕΚ 11062/21-10-2014) και μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της στις 10-12-2014 έλαβε την σημερινή της ονομασία «Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία». Η έδρα της βρίσκεται στην Βιομηχανική Επιχειρηματική Περιοχή ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΣ στην Δημοτική Ενότητα Πυλαίας του Δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη του Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης με Τ.Κ. 55535. Ο αριθμός Γ.Ε.Μ.Η. της είναι 058708304000 και το Α.Φ.Μ. της είναι 999719926.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού της, αναμεσά τους σκοπούς της εταιρείας είναι:

- Η σύσταση και η διαχείριση επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων
- Η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης
- Η συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και επιχειρήσεις για την ενίσχυση της καινοτομίας και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών
- Η υποβολή αιτήσεων για χρηματοδοτήσεις
- Η εύρεση νέων εταιρειών με σκοπό την υποστήριξη τους από το εκκολαπτήριο
- Η προώθηση της έρευνας για την δημιουργία νέων καινοτόμων προϊόντων
- Η μεταφορά τεχνογνωσίας από τα πανεπιστήμια προς τις επιχειρήσεις
- Η παροχή υπηρεσιών επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων
- Η παροχή κτιριακών εγκαταστάσεων
- Η παροχή υλικοτεχνικού εξοπλισμού
- Η παροχή εξοπλισμού πληροφορικής
- Η παροχή πρόσβασης στο διαδίκτυο

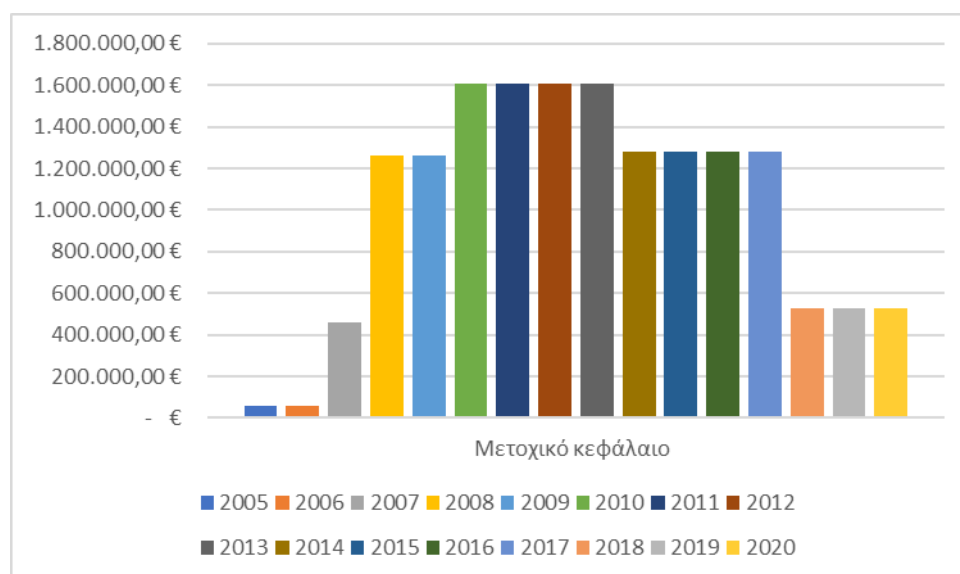
- Η διενέργεια αναλύσεων της αγοράς για την δημιουργία νέων προϊόντων
- Η υποστήριξη για την απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Η υποστήριξη στη κατάρτιση επιχειρηματικών πλάνων και προώθησης πωλήσεων
- Η παροχή συμβουλευτικής σε οικονομικά ζητήματα
- Η αναζήτηση επίδοξων επιχειρηματιών με σκοπό την ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων
- Η συμμετοχή σε συνεργατικά σχήματα (Cluster)

Στο καταστατικό της αναφέρονται και άλλοι σκοποί της εταιρείας αλλά οι σημαντικότεροι και σχετικοί με το θέμα της εργασίας ήταν οι παραπάνω. Στα πλαίσια του τελευταίου σκοπού, το 2019 η Τεχνόπολης Α.Ε. συμμετείχε στην δημιουργία της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας με την επωνυμία Technopolis Artificial Intelligence Cluster.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από τους:

- Τζήκας Αναστάσιος (Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος)
- Γιαλαμαΐδης Αντώνιος (Αντιπρόεδρος)
- Αναστασόπουλος Δοξάκης (Μέλος)
- Καραμόσχος Παναγιώτης (Μέλος)
- Κεφαλάς Κωνσταντίνος (Μέλος)

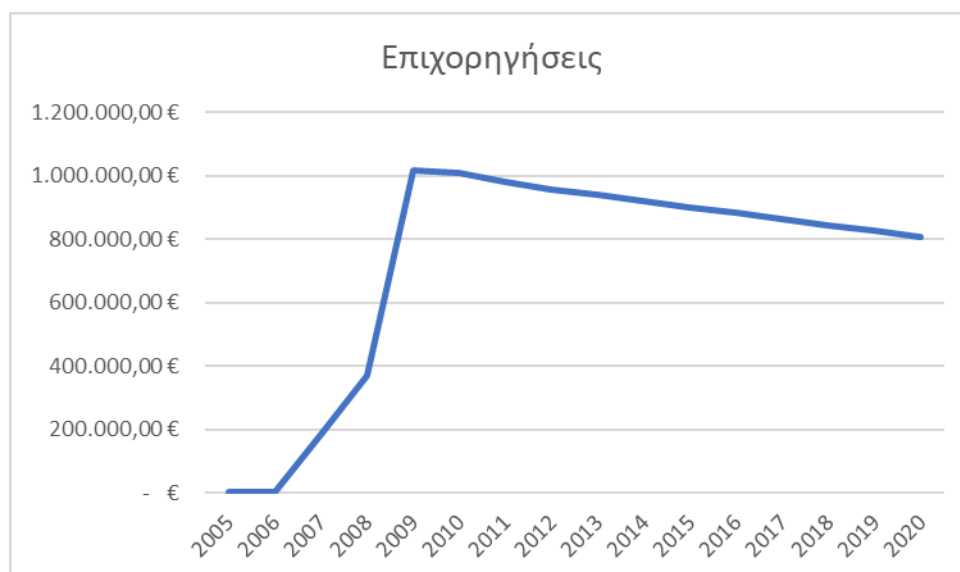
Το αρχικό Μετοχικό Κεφάλαιο της εταιρείας ανερχόταν στις 60.000,00 €. Με αποφάσεις Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων, το Μετοχικό Κεφάλαιο είχε πολλές διακυμάνσεις από την αρχή της λειτουργίας της μέχρι και σήμερα. Στις 25/4/2007 αυξήθηκε στις 462.000,00 €, στη συνέχεια στις 29/6/2008 αυξήθηκε στα 1.263.000,00 €, έπειτα στις 20/7/2010 αυξήθηκε στα 1.608.000,00 €. Μετά την απορρόφηση της εταιρείας «Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας - Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρία» στις 10/12/2014, το νέο Μετοχικό Κεφάλαιο διαμορφώθηκε στα 1.279.291,50 € και τέλος από τις 16/07/2018 ανέρχεται στις 529.291,50 €.

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.5
Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Τεχνόπολη Α.Ε.

Σύμφωνα με τους ισολογισμούς της εταιρείας, η Τεχνόπολη Α.Ε. το 2007, το 2008 και το 2009 έλαβε κρατικές επιχορηγήσεις, οι οποίες αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα μαζί με τις αποσβέσεις τους:

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Διάγραμμα 7.6
Επιχορηγήσεις Εταιρείας Τεχνόπολη Α.Ε.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται ορισμένα στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της εταιρείας για τα οικονομικά έτη από το 2005 έως και το 2020:

Πίνακας 5.3
Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Τεχνόπολη Α.Ε. 2005 - 2020

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2005	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-13.804,97 €
2006	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-12.267,35 €
2007	27.310,66 €	281.320,34 €	-254.009,68 €	-104.333,75 €
2008	340.866,79 €	330.788,30 €	10.078,49 €	-641.984,93 €
2009	145.178,25 €	84.774,57 €	60.403,68 €	53.361,50 €
2010	33.863,87 €	49.631,82 €	-15.767,95 €	-112.079,39 €
2011	191.742,33 €	157.970,38 €	33.771,95 €	-77.999,64 €
2012	85.430,88 €	73.342,58 €	12.088,30 €	-50.501,90 €
2013	72.203,85 €	61.721,40 €	10.482,45 €	-46.692,72 €
2014	86.465,40 €	110.981,10 €	-24.515,70 €	-271.005,28 €
2015	93.057,31 €	104.491,12 €	-11.433,81 €	-174.166,13 €

2016	107.863,49 €	0,00 €	107.863,49 €	-57.891,37 €
2017	149.275,65 €	665,66 €	148.609,99 €	-200.441,56 €
2018	130.025,21 €	17.848,35 €	112.176,86 €	-9.292,64 €
2019	160.004,91 €	22.854,56 €	137.150,35 €	-37.446,68 €
2020	119.523,82 €	8.707,98 €	110.815,84 €	-9.284,20 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο και Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε πως σε όλες σχεδόν τις χρήσεις, η εταιρεία παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως, αλλά δυστυχώς το αποτέλεσμα προφορών σε όλα τα έτη είναι αρνητικό. Γεγονός που οφείλεται μερικώς στις αποσβέσεις και σύμφωνα με τις Εκθέσεις Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου οι ζημιές ορισμένων ετών οφείλονται και σε επενδύσεις σε εταιρείες οι οποίες έχουν πτωχεύσει. Συμπερασματικά μπορούμε να θεωρήσουμε πως η εταιρεία δεν διατρέχει κάποιον άμεσο κίνδυνο βιωσιμότητας, καθώς οι κρατικές επιχορηγήσεις έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επιβίωση της εταιρείας. Κρίνεται αναγκαία η στήριξη της από το κράτος για να συνεχίσει την λειτουργία της αφού συμβάλει ενεργά στην δημιουργία ενός φιλικού οικοσυστήματος για νεοφυείς επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της εταιρείας στην επιχειρηματική θερμοκοιτίδα φιλοξενούνται 14 εταιρείες:

- Vilabs (πληροφορική και νέες τεχνολογίες)
- THESS S.A. (υπολογιστικό ηλεκτρομαγνητισμό, βιοιατρικές εφαρμογές και τηλεπικοινωνιακές συσκευές)
- mSensis (εφαρμογές συσκευών κινητής τηλεφωνίας)
- Νανότυπος (κυλινδρική νανοτυπωτική λιθογραφική)
- ARMOSIS (Συμβουλευτική εταιρεία με εξειδίκευση στον τομέα των κλινικών ερευνών)
- Econnect (παροχή υπηρεσιών πληροφορικής)
- ΙΝΦΟΛΕΞ (εκτυπωτικά προϊόντα)
- VaasaETT (συμβουλευτική εταιρεία στον χώρο της ενέργειας)
- INFALIA (spin-off εταιρεία του Ινστιτούτου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών)
- EXEO (εφαρμογές ηλεκτρονικών υπολογιστών)
- ΟικοΝομοΤεχνική (συμβουλευτική εταιρεία)
- WiseTech (εφαρμογές ηλεκτρονικών υπολογιστών)
- SV/Projects (εφαρμογές ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου)
- DIKTYO (πώληση και επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών)

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, πως η Τεχνόπολη Α.Ε. συμμετέχει ενεργά στην ενίσχυση της καινοτομίας στην Ελλάδα. Φιλοξενεί εταιρείες που ασχολούνται με τεχνολογίες αιχμής και οι περισσότερες δραστηριοποιούνται στον τομέα της πληροφορικής. Συμβάλει επίσης στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς οι περισσότερες εταιρείες που φιλοξενεί έχουν καλές προοπτικές ανάπτυξης. Η προσφορά της στην Ελληνική κοινωνία καθιστά σημαντική την συνέχιση της λειτουργίας και καλό θα είναι το Ελληνικό Κράτος να συνεχίσει να στηρίζει τέτοιου είδους εγχειρήματα.

7.4 Η Θερμοκοιτίδα FOUND.ATION

Στις 29/08/2013 ιδρύεται η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία με επωνυμία «Found.ation Maker's Place Private Company» και διακριτό τίτλο «Found.ation M.P.». Η έδρα της Θερμοκοιτίδας βρίσκεται στην οδό Πειραιώς με αριθμό 123 στον Δήμο Αθηναίων της Περιφέρειας Αττικής και Τ.Κ. 11854. Ο αριθμός Γ.Ε.Μ.Η. της είναι 126688501000 και το Α.Φ.Μ. της 800514074. Οι εταίροι της Ι.Κ.Ε. είναι οι εξής:

- Ο Καλαβρός – Γουσίου Δημήτριος
- Ο Πολίτης Κωνσταντίνος
- Ο Σκλάβος Ιωάννης
- Ο Σωτηρόπουλος Κωνσταντίνος
- Ο Ζακόπουλος Φίλιππος
- Ο Ανδρεΐκος Χρήστος
- Η Ανώνυμη Τεχνική Εταιρεία «CONSTO»

και διαχειριστής της εταιρείας είναι ο Πολίτης Κωνσταντίνος

Στο άρθρο 3 του καταστατικού της εταιρείας αναφέρονται οι σκοποί της οι οποίοι είναι οι εξής:

- Η αρωγή σε εταιρείες για την λήψη χρηματοδοτήσεων
- Γραμματειακή υποστήριξη
- Διοικητική υποστήριξη
- Υπηρεσίες IT
- Ενοικίαση αίθουσας εκδηλώσεων
- Πληροφοριακά συστήματα
- Η ενοικίαση εγκαταστάσεων
- Η διοργάνωση συνεδριών και σεμιναρίων
- Λογιστικές υπηρεσίες
- Υπηρεσίες κοστολόγησης
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες
- Υπηρεσίες εκπαίδευσης και καθοδήγησης

Το αρχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανερχόταν στα 1.000,00 €, στις 26/11/2014 αποφασίσθηκε από την συνέλευση των εταίρων η αύξηση του στις 10.000,00 € και στις 28/09/2018 αυξήθηκε στις 10.500,00 € όπως απεικονίζεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 7.7
Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας Found.ation M.P.

Σύμφωνα με τους ισολογισμούς της επιχείρησης, η Found.ation M.P. δεν έχει λάβει καθόλου κρατικές επιχορηγήσεις. Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται ορισμένα στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της εταιρείας από την αρχή της λειτουργίας μέχρι και το οικονομικό έτος 2019

Πίνακας 7.4
Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης Found.ation M.P. 2014 - 2019

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2014	96.105,15 €	10.512,37 €	85.592,78 €	-6.432,46 €
2015	42.352,48 €	118.093,60 €	-75.741,12 €	-48.982,55 €
2016	130.940,10 €	172.348,26 €	-41.408,16 €	-44.301,54 €
2017	104.453,85 €	145.345,46 €	-40.891,61 €	17.338,23 €
2018	259.136,18 €	225.272,29 €	33.863,89 €	106.063,92 €
2019	290.883,61 €	296.095,14 €	-5.211,53 €	35.769,67 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Στις περισσότερες χρήσεις η εταιρεία παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως (εκτός από το 1^ο και το 5^ο έτος) και στα 3 πρώτα χρόνια λειτουργίας της παρουσιάζει αρνητικό αποτέλεσμα προ φόρων. Από το 2017 μέχρι και το 2019 η εταιρεία παρουσιάζει θετικό αποτέλεσμα προ φόρων από διάφορα άλλα έσοδα (εγγραφή «Λοιπά συνήθη έσοδα»). Οπότε δεν μπορούμε να θεωρήσουμε πως η δραστηριότητα της ως επιχειρηματική θερμοκοιτίδα είναι επικερδής. Όμως η εταιρεία έχει βοηθήσει σημαντικά στην ανάπτυξη νέων εταιρειών και έτσι αντιλαμβανόμαστε πως η εταιρεία έχει

προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της εταιρείας στη Θερμοκοιτίδα φιλοξενούνται οι κάτωθι επιχειρήσεις:

- AnyStore (ηλεκτρονικό κατάστημα)
- Aphetor (διοργάνωση νέας γενιάς αθλητικών εκδηλώσεων)
- Cubicast (λογισμικό ιστοσελίδων)
- Enforge (ψηφιακές λύσεις για βιοτεχνίες)
- Finloup (υπηρεσίες τραπεζικών συναλλαγών)
- Fourpillars (σχεδίαση ιστοσελίδων)
- Good News Services (υπηρεσίες πληροφορικής)
- GrekAddict (ταξιδιωτικές υπηρεσίες)
- Helvia (λογισμικά τεχνητής νοημοσύνης)
- JNBC (εταιρεία συμμετοχών και συμβουλευτικές υπηρεσίες επενδύσεων)
- Libra (λογισμικά τεχνητής νοημοσύνης)
- Pixelocracy (Διεπαφή προγραμματισμού εφαρμογών)
- Rentthis2me (ιστοσελίδα ενοικίασης προϊόντων)
- SimpleApps (εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας)
- Tech Talent Jobs (ιστοσελίδα εύρεσης εργασίας)
- Tech Talent School (επιμορφωτικές υπηρεσίες για νέους από 15 έως 25)
- TEDxAthens (διοργάνωση εκδηλώσεων και σεμιναρίων για επιχειρηματίες)
- Tourismart (εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας για ξενοδοχειακές υπηρεσίες)
- Universal Avenue (συμβουλευτικές υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων)
- WeCommerce (πώληση, διαχείριση και τεχνική υποστήριξη ηλεκτρονικών καταστημάτων)

Επίσης στη θερμοκοιτίδα έχουν φιλοξενηθεί οι εξής εταιρείες:

- Wowmind
- SciDronew
- Plantee
- Energy Shift
- Deepconomy
- Argos Project
- Roofrate
- RevApp
- Ozzie robotics
- Omnio
- Oliveex
- Captain Coach
- Arkris
- Discoveroom
- Easydoc
- Eliminatore
- Embiots embedded internet of things systems
- Epsilon native engagement

- Fighthoax
- Hireflows
- Iqrate
- Morphe
- orderstate
- parkaround
- placeme
- pollfish
- quarioo
- radiojar
- ramp
- real chain
- scoop
- summarly

Η Foundation M.P. είναι μια νέα εταιρεία στον χώρο των επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων αλλά παρόλα αυτά έχει καταφέρει να δημιουργήσει ένα οικοσύστημα καινοτομίας, καθώς έχει φιλοξενήσει αρκετές νεοφυείς επιχειρήσεις. Η πορεία της μέχρι τώρα δείχνει πως έχει πολλά να προσφέρει για την ενίσχυση της καινοτομίας στην Ελλάδα και το κράτος οφείλει να ενισχύσει την προσπάθεια της.

7.5 Η Θερμοκοιτίδα Starttech

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της επιχείρησης η Starttech ιδρύθηκε το 2012 με έδρα την Αθήνα. Εξειδικεύεται σε επιχειρήσεις αρχικών σταδίων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πληροφορικής και με την παραγωγή εφαρμογών και λογισμικού. Οι εταιρείες που φιλοξενεί προέρχονται από την Ελλάδα, την Ανατολική Μεσόγειο και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε εταιρικούς πελάτες του εξωτερικού. Πέρα από την λειτουργία ως επιχειρηματική θερμοκοιτίδα, συμμετέχει με επενδυτικά κεφάλαια σε νεοφυείς επιχειρήσεις με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Ως επιχειρηματικός επιταχυντής έχει επιτυχώς συνεισφέρει στην ανάπτυξη των εξής νεοφυών επιχειρήσεων:

- ScienceTraining (εφαρμογές που συνεισφέρουν στην προπόνηση αθλητών)
- Testil.io (ψηφιακή πλατφόρμα που επεξεργάζεται ψυχομετρικά δεδομένα για την προώθηση πωλήσεων των επιχειρήσεων)
- Cycleops (ψηφιακή πλατφόρμα δικτυακής αποθήκευσης δεδομένων)
- Veturilo (εφαρμογή παρακολούθησης εταιρικών οχημάτων)
- DreamClass (εφαρμογή διαχείρισης μαθημάτων και διαδικασιών για εκπαιδευτικά ιδρύματα)
- Eriagnosis (εφαρμογές εκπαίδευσης εργαζομένων)
- Yodeck (εφαρμογή ψηφιοποίησης συμβόλων και πινακίδων)
- AbZorba Games (ψηφιακή πλατφόρμα τυχρών παιγνίων)

Παράλληλα η θερμοκοιτίδα έχει επιτυχημένα επενδύσει με την μορφή κεφαλαίων σποράς στις κάτωθι νεοφυείς επιχειρήσεις:

- Tolstoy (εφαρμογή που βοηθάει στην δημιουργία διαδραστικών βίντεο)
- ORamaVR (εφαρμογή εικονικής πραγματικότητας για την εκπαίδευση ιατρών)
- Lifebit (εφαρμογή επεξεργασίας και ανάλυσης ιατρικών δεδομένων)
- Outgage (ψηφιακή πλατφόρμα που διευκολύνει τον στρατηγικό σχεδιασμό προώθησης πωλήσεων των εταιρειών)
- Elorus (ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα λογιστικής διαχείρισης εταιρειών)
- Nomi Health (εφαρμογές διαχείρισης ιατρικών δεδομένων και πληροφοριακά συστήματα λογιστικής παρακολούθησης νοσοκομείων και ασφαλιστικών εταιρειών)

Παρατηρούμε πως όλες οι εταιρείες που έχουν συμμετέχει σε προγράμματα της Starttech είναι αρκετά καινοτόμες και έχουν καταφέρει να ξεφύγουν από τα ελληνικά δεδομένα απευθυνόμενες σε ένα διεθνές κοινό. Επιπλέον, παρά τα λίγα χρόνια λειτουργίας της έχει καταφέρει να ενισχύσει ήδη αρκετές νεοφυείς επιχειρήσεις, οπότε η μέχρι τώρα πορεία της μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένη.

Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρείας η επίσημη ονομασία της είναι «Starttech Ventures Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης». Η επιχείρηση καταχωρήθηκε στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο στις 8/4/2014 και έλαβε αριθμό 129844001000. Το Α.Φ.Μ. της είναι 800570312 και η έδρα της βρίσκεται στην οδό Σταδίου με αριθμό 48 στον Δήμο Αθηναίων Τ.Κ. 10564.

Η Starttech ανήκει στην Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης «Entrepreneurial Ecosystem L.L.C.» με έδρα στο San Francisco των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Το Ελληνικό της Α.Φ.Μ. είναι 800558138 και η έδρα της στην Ελλάδα βρίσκεται στην οδό Σαλαμίνας 46 στον Ασπρόπυργο Αττικής. Διαχειριστής και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας έχει ορισθεί ο Τσίγκος Δημήτριος.

Στο άρθρο 3 του καταστατικού της αναφέρονται οι σκοποί για τους οποίους ιδρύθηκε η εταιρεία και είναι οι κάτωθι:

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες οικονομικής διαχείρισης
- Υποστήριξη νεοφυών επιχειρήσεων
- Υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης
- Υπηρεσίες πληροφορικής
- Λογιστικές υπηρεσίες
- Νομικές υπηρεσίες
- Υπηρεσίες γραμματειακής υποστήριξης
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων
- Υπηρεσίες διαχείρισης προσωπικού
- Κατάρτιση επιχειρηματικών πλάνων
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την λήψη χρηματοδοτήσεων
- Η παροχή τεχνολογικού εξοπλισμού
- Η παροχή κτιριακών εγκαταστάσεων
- Η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και καθοδήγησης
- Η διοργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών δράσεων
- Η υποστήριξη τεχνοβλαστών
- Η έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών

- Η σύνδεση των επιχειρήσεων ενοίκων με εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα
- Η συμμετοχή σε επενδυτικά προγράμματα
- Η επένδυση κεφαλαίων σε νεοφυείς επιχειρήσεις
- Η επένδυση κεφαλαίων σε εταιρείες τεχνοβλαστούς
- Η προώθηση των εταιρειών ενοίκων σε δίκτυα επενδυτών

Σύμφωνα με το άρθρο 5 το αρχικό κεφάλαιο της επιχείρησης ήταν 4.500,00 € και αντιστοιχούσε σε 150 εταιρικά μερίδια αξίας 30,00 €. Στις 1/4/2020 αποφασίσθηκε η αύξηση του κατά 496.500,00 € με αποτέλεσμα το κεφάλαιο της να ανέλθει στις 501.000,00 € και αντιστοιχεί σε 16.700 εταιρικά μερίδια με αξία 30,00 € το καθένα και ανήκουν όλα στην αλλοδαπή εταιρεία με επωνυμία «Starttech Ventures LLC» (πρώην Entrepreneurial Ecosystem LLC).

Σύμφωνα με τους ισολογισμούς της τα κεφάλαια και τα αποθεματικά ακολουθούν πορεία σύμφωνα με το παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 7.5
Κεφάλαια και Αποθεματικά Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.

Έτος	Κεφάλαια και Αποθεματικά
2014	17.327,84 €
2015	484.686,17 €
2016	426.561,88 €
2017	270.762,17 €
2018	-8.349,06 €
2019	-5.705,66 €
2020	1.522.907,40 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Και αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα:

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 7.8
Κεφάλαια και Αποθεματικά Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.

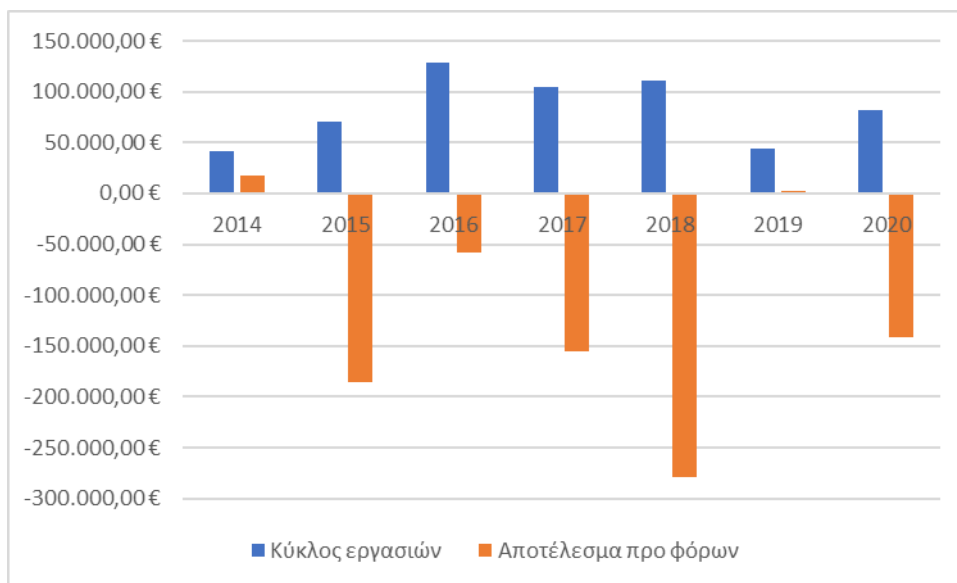
Η εταιρεία από την αρχή της λειτουργίας της μέχρι και το 2020 δεν είχε λάβει καμία κρατική ενίσχυση. Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται ο κύκλος εργασιών της εταιρείας και το αποτέλεσμα προ φόρων για τα οικονομικά έτη από 2014 έως 2020 βάσει των αποτελέσματα χρήσεως της:

Πίνακας 7.6
Κύκλος Εργασιών και Αποτέλεσμα προ Φόρων Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Αποτέλεσμα προ Φόρων
2014	41.300,00 €	17.334,91 €
2015	70.829,73 €	-185.841,67 €
2016	128.266,28 €	-58.124,29 €
2017	104.310,00 €	-155.799,71 €
2018	111.351,11 €	-279.111,23 €
2019	43.530,00 €	2.643,40 €
2020	82.270,86 €	-141.450,03 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Και αποτυπώνονται διαγραμματικά ως εξής:

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 7.9

Κύκλος Εργασιών και Αποτέλεσμα προ Φόρων Εταιρείας Starttech Ventures Μ.Ε.Π.Ε.

Παρατηρώντας τον πίνακα και το διάγραμμα βλέπουμε πως η εταιρεία σε όλες τις οικονομικές χρήσεις εκτός από τα έτη 2014 και 2019 παρουσιάζει αρνητικό αποτέλεσμα προ φόρων και έτσι δεν μπορούμε να θεωρήσουμε πως είναι κερδοφόρα. Αντίστοιχα αναφορικά με τον κύκλο εργασιών παρατηρούμε πως ενώ τα 3 πρώτα χρόνια λειτουργία της παρουσίασε ανοδική πορεία, το 2019 συρρικνώθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Συμπερασματικά η εταιρεία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κερδοφόρα και έχει την ανάγκη στήριξης για να συνεχίσει την λειτουργία της. Θετικό θεωρείται το γεγονός της αύξησης των κεφαλαίων και αποθεματικών την χρόνια 2020 το οποίο και θα της δώσει την δυνατότητα να προσφέρει τις υπηρεσίες σε νεοφυείς επιχειρήσεις και εταιρείες τεχνοβλαστούς με στόχο την ενίσχυση της καινοτομίας στην Ελλάδα. Η προσφορά της στον χώρο της τεχνολογίας θεωρείται σημαντική αφού μέσα σε λίγα χρόνια έχει καταφέρει να συμβάλει στην δημιουργία και ανάπτυξη 14 καινοτόμων εταιρειών. Το γεγονός ότι βρίσκεται στην Ελληνική επικράτεια και στοχεύει να φιλοξενεί και να επενδύει σε εταιρείες με σκοπό την προώθηση τους σε ξένες αγορές, μπορεί να δώσει αρκετές ευκαιρίες ανάδειξης σε Έλληνες και Ελληνίδες επίδοξους επιχειρηματίες ή ερευνητές και ερευνήτριες. Τέλος, συμμετέχει ενεργά στην ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και με την προώθηση των Ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων στο εξωτερικό δίνει την δυνατότητα αύξησης των εξαγωγών.

7.6 Η Θερμοκοιτίδα IQbility

Η IQbility σύμφωνα με την ιστοσελίδα της είναι μια εταιρεία που ανήκει στον όμιλο εταιρειών Quest που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Τεχνολογίας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των μεταφορών. Στόχος της IQbility είναι ο

εντοπισμός, η επώαση και η επιτάχυνση Ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδους της τεχνολογίας και της πληροφορικής. Μέχρι σήμερα έχει ενισχύσει τις εξής start-up:

- Flexfin (ηλεκτρονική τράπεζα που απευθύνεται σε ελληνικές και κυπριακές μικρομεσαίες εταιρείες)
- Nonoville (ηλεκτρονική πλατφόρμα διαχείρισης διαδικασιών και απευθύνεται σε δημόσιους φορείς)
- Accusonus (παράγει λογισμικά για επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον χώρο της μουσικής και της ηχοληψίας)
- Mist.io (Ψηφιακή πλατφόρμα αποθήκευσης και διαχείρισης δεδομένων)
- Reembed (εφαρμογή που συνδέεται με λογισμικά προβολής βίντεο και διαχειρίζεται τις προτιμήσεις του χρήστη)
- Blendo (ψηφιακή πλατφόρμα διαχείρισης δεδομένων)
- Roadcube (ηλεκτρονικό πορτοφόλι)
- Allcancode (ψηφιακή πλατφόρμα εκπαίδευσης παιδιών)
- e-Nios (εφαρμογές ανάλυσης και διαχείρισης δεδομένων για τους κλάδους της βιοτεχνολογίας, φαρμακευτικής και ιατρικής)
- Pollfish (εφαρμογές ανάλυσης των προτιμήσεων των καταναλωτών)
- CaptainWise (ψηφιακός τουριστικός πράκτορας)
- Panelsensor (εφαρμογή διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων για διοργανωτές εκδηλώσεων)
- Offerial (εφαρμογή διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων για την προώθηση ιστοσελίδων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων)

Παρατηρούμε ότι αυτές οι 13 νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν φιλοξενηθεί στην θερμοκοιτίδα IQbility έχουν υλοποιήσει καινοτόμες και πρωτοποριακές ιδέες στον χώρο της πληροφορικής.

Σύμφωνα με το καταστατικό της, η θερμοκοιτίδα συστάθηκε στις 3/7/2013 και η επίσημη ονομασία της είναι «IQbility Ανάπτυξη Λογισμικού Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης». Το Α.Φ.Μ. της εταιρείας είναι 800503858 και ο αριθμός Γ.Ε.Μ.Η. της είναι 126108601000. Η έδρα της εταιρείας βρίσκεται στην οδό Αλ. Πάντου με αριθμό 25 του Δήμου Καλλιθέας της Περιφέρειας Αττικής. Μοναδικός εταίρος της θερμοκοιτίδας είναι η εταιρεία με την επωνυμία «ISquare Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών» με Α.Φ.Μ. 998182242, αριθμό Γ.Ε.Μ.Η. 121788301000 και η έδρα βρίσκεται στην οδό Αλ. Πάντου 27 στην Καλλιθέα Αττικής (θυγατρική της εταιρείας «Quest Συμμετοχών Α.Ε.»).

Το αρχικό εταιρικό κεφάλαιο της IQbility ανερχόταν στις 70.200,00 €. Στις 18/6/2014 προήλθε αύξηση του κεφαλαίου κατά 100.050,00 € και έφτασε στις 170.250,00 €, στις 22/9/2015 η εταιρεία αύξησε εκ νέου το κεφάλαιο της για να ανέλθει στις 320.250,00 €, όπως και στις 10/10/2016 οπότε και έφτασε στις 680.250,00 €. Στις 16/5/2017 η IQbility πραγματοποίησε νέα αύξηση κεφαλαίου κατά 100.500,00 € με αποτέλεσμα το νέο κεφάλαιο της να είναι 780.300,00 €, στις 15/5/2018 επήλθε άλλη μια αύξηση κεφαλαίου και έφτασε στις 990.300,00 €. Το 2019 πραγματοποιήθηκαν 2 αυξήσεις κεφαλαίου μία στις 21/2/2019 κατά 200.010,00 € και μία στις 5/9/2019 κατά 250.020,00 € και έτσι διαμορφώθηκε στο 1.440.330,00 €. Τέλος σήμερα το κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται

στο 1.600.350,00 αφού στις 28/12/2021 αποφασίσθηκε εκ νέου η αύξηση του κατά 160.020,00 €, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20/1/2022. Ακολουθεί πίνακας και διάγραμμα με την πορεία του εταιρικού κεφαλαίου της επιχείρησης:

Πίνακας 7.7
Κεφάλαιο της Εταιρείας IQbility Μ.Ε.Π.Ε.

Έτος	Εταιρικό Κεφάλαιο
2013	70.200,00 €
2014	170.250,00 €
2015	320.250,00 €
2016	680.250,00 €
2017	780.300,00 €
2018	990.300,00 €
2019	1.440.330,00 €
2020	1.440.330,00 €
2021	1.440.330,00 €
2022	1.600.350,00 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Διάγραμμα 7.10
Κεφάλαιο της Εταιρείας IQbility Μ.Ε.Π.Ε.

Οι σκοποί της εταιρείας, σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού της είναι οι εξής:

- Επενδύσεις σε νεοϊδρυόμενες ή καθιερωμένες επιχειρήσεις του κλάδου της τεχνολογίας
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Κατάρτιση επιχειρηματικών πλάνων
- Σχεδιασμός προώθησης πωλήσεων
- Ανάλυση αγορών για την δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών
- Καθοδήγηση και εκπαίδευση
- Παροχή υπηρεσιών πληροφορικής
- Παροχή εξοπλισμού γραφείων
- Παροχή υλικοτεχνολογικού εξοπλισμού
- Φιλοξενία σε κτιριακές εγκαταστάσεις
- Λογιστικές υπηρεσίες
- Νομικές υπηρεσίες
- Εύρεση χρηματοδότησης για την υλοποίηση επιχειρηματικών ιδεών
- Εύρεση χρηματοδότησης σε νεοϊδρυόμενες ή καθιερωμένες επιχειρήσεις
- Διοργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών δράσεων
- Διοργάνωση διαγωνισμών για εταιρείες τεχνολογίας

Η εταιρεία φαίνεται μέχρι τώρα να λειτουργεί κυρίως ως επενδυτικός φορέας, καθώς όπως θα δούμε στον παρακάτω πίνακα από την αρχή της λειτουργίας έως και το 2020 δεν είχε καθόλου έσοδα από την επιχειρηματική της δραστηριότητα. Ακολουθεί πίνακας με στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της:

Πίνακας 7.8

Στοιχεία από τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης IQbility Μ.Ε.Π.Ε. 2014 - 2020

Έτος	Κύκλος Εργασιών	Κόστος Πωλήσεων	Έξοδα Διοίκησης	Λοιπά Έσοδα	Λοιπά Κέρδη	Αποτελέσματα Εκμεταλ.	Αποτέλεσμα προ φόρων
2014	0,00 €	0,00 €	-81.291 €	2.100 €	1.798 €	-77.393 €	-76.836 €
2015	0,00 €	0,00 €	-54.366 €	4.200 €	1.897 €	-48.269 €	-46.723 €
2016	0,00 €	0,00 €	-39.415 €	5.200 €	-85.019 €	-119.243 €	-116.609 €
2017	0,00 €	0,00 €	-38.321 €	5.400 €	-284.344 €	-317.265 €	-320.190 €
2018	0,00 €	0,00 €	-40.843 €	7.670 €	-48.571 €	-81.744 €	-82.206 €
2019	0,00 €	0,00 €	-36.265 €	6.300 €	5.632 €	-24.333 €	-26.838 €
2020	0,00 €	0,00 €	-31.964 €	4.500 €	-154.142 €	-181.606 €	-182.184 €

Πηγή : Γενικό Εμπορικό Μητρώο

Παρατηρούμε πως η επιχείρηση έχει αρνητικά αποτελέσματα χρήσεως και αρνητικό αποτέλεσμα προ φόρων, οπότε αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως δεν μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμη. Παράλληλα, η εταιρεία δεν έχει λάβει καμία επιδότηση από κάποιον οικονομικό φορέα. Για να καλύψει τις ζημιές που δημιουργεί σε κάθε οικονομική χρήση, η μητρική της εταιρεία αναγκάζεται να προσφεύγει σε αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου της IQbility, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνέχιση της λειτουργίας της. Παρά το γεγονός της κακής οικονομικής της πορείας, η επιχείρηση έχει συμβάλει στη δημιουργία 13 νεοφυών επιχειρήσεων στον κλάδο της τεχνολογίας, ενισχύοντας την καινοτομία στην

Ελλάδα. Οι τόσες πολλές αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου δημιουργεί την εντύπωση πως η μητρική εταιρεία θεωρεί πως η IQbility έχει προοπτικές ανάκαμψης.

Όπως είδαμε στο κεφάλαιο αυτό, οι περισσότερες κερδοσκοπικές θερμοκοιτίδες δυσκολεύονται να παράξουν κέρδη, γεγονός που απειλεί την βιωσιμότητα τους. Η προσφορά τους όμως στην Ελληνική οικονομία φαίνεται να είναι σημαντική, καθώς έχουν συμβάλει στην δημιουργία αρκετών νεοφυών και νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων δημιουργώντας έτσι νέες θέσεις εργασίας.

Κεφάλαιο 8

Συμπεράσματα και Προτάσεις

Οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες ενισχύουν την επιχειρηματικότητα, καθώς παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες σε νεοϊδρύμενες επιχειρήσεις, αυξάνοντας έτσι τις πιθανότητες επιτυχία τους. Η εξειδίκευση διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα της αποτελεσματικότητας τους στην δημιουργία ικανών επιχειρήσεων που μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις της εποχής μας. Δυστυχώς, στην Ελλάδα υπάρχουν μια σειρά από ζητήματα που λειτουργούν ανασταλτικά ώστε τα ιδιωτικά επιχειρηματικά φυτώρια να ευδοκιμήσουν.

8.1 Συμπεράσματα

Η αναλυτική παρουσίαση των ιδιωτικών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων μας βοήθησε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως στην χώρα μας τέτοιου είδους επιχειρήσεις δυσκολεύονται να καταστούν κερδοφόρες και έχουν την ανάγκη οικονομικής στήριξης από κάποιον οικονομικό φορέα. Βέβαια οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες προσφέρουν αρκετά στην κοινωνία και στην οικονομία, καθώς όπως αποδείξαμε συμβάλουν στην μείωση της ανεργίας, στην στήριξη των νέων επιχειρήσεων, στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης, δημιουργούν ένα φιλικό περιβάλλον για την καινοτομία και έχουν την δυνατότητα να προσελκύσουν ανθρώπινο δυναμικό υψηλών δυνατοτήτων. Τα επιχειρηματικά εκκολαπτήρια ενισχύουν την ανάπτυξη τοπικών οικονομιών και δημιουργούν τις βάσεις για την αύξηση του Α.Ε.Π. της χώρας. Αν εξαιρέσουμε την ζημιογόνο λειτουργία τους, οι ελληνικές ιδιωτικές επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες έχουν συμβάλει αρκετά στην δημιουργία και στην επιτυχημένη πορεία αρκετών νεοφυών επιχειρήσεων με παρουσία και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Όπως φαίνεται και από τη παρούσα εργασία οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για βελτίωση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην χώρα μας. Τα οφέλη για τις φιλοξενούμενες επιχειρήσεις είναι η φιλοξενία σε σύγχρονες εγκαταστάσεις με καταλληλά διαμορφωμένες θέσεις εργασίας, η παροχή υλικοτεχνικού εξοπλισμού, η παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης και εκπαίδευσης, η συμβουλευτική υποστήριξη σε νομικά θέματα, η παροχή λογιστικών υπηρεσιών, η δικτύωση με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου και εν δυνάμει επενδυτές, η κατάρτιση επιχειρηματικών πλάνων, η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε ζητήματα προώθησης πωλήσεων και διοίκησης και τέλος η συμμετοχή σε επιμορφωτικές εκδηλώσεις και σεμινάρια. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται αρκετά το κόστος για τις νεοϊδρύμενες επιχειρήσεις και αποκτούν την δυνατότητα να εισέλθουν σε ένα φιλικό περιβάλλον για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Παράλληλα, οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες θέτουν τις βάσεις για την εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων στο παγκόσμιο οικονομικό, επιχειρηματικό και τεχνολογικό περιβάλλον με στόχο την πρόοδο και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Θετικό γεγονός αποτελεί ο αυξανόμενος ρυθμός δημιουργίας νεοφυών

επιχειρήσεων στην χώρα μας και σε αυτό έχουν συμβάλει αρκετά οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς που λειτουργούν ως μηχανισμοί υποστήριξης της επιχειρηματικότητας. Ταυτόχρονα, αρκετά επιχειρηματικά εκκολαπτήρια αποβλέπουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων που δεν βρίσκονται στο προσκήνιο. Είδαμε πως υπάρχουν μηχανισμοί υποστήριξης που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και διεθνείς οργανισμοί που επενδύουν στην επιμόρφωση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Οι διεθνείς οικονομικές συνθήκες επιβάλλουν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών επιχειρήσεων και την αξιοποίηση περισσότερο καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να γίνονται προσπάθειες προς την κατεύθυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων από δημοσίους φορείς, από μη κυβερνητικές οργανώσεις, από ακαδημαϊκά ιδρύματα, από ερευνητικά κέντρα, από ιδιωτικούς φορείς και από συμπράξεις του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν συμβάλει αρκετά σε αυτόν τον τομέα, καθώς οι Ελληνικοί φορείς αξιοποιούν Ευρωπαϊκές δράσεις όπως το πρόγραμμα Horizon και το πρόγραμμα Equifund καθώς και κονδύλια από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, με τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, η Ελλάδα άρχισε να αποκτά την τεχνογνωσία για την αξιοποίηση επιχειρησιακών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μετά τα 3 μηνόμια των τελευταίων ετών, καθίσταται ικανή να διαχειριστεί και να αξιοποιήσει περισσότερα νέα Ευρωπαϊκά κονδύλια. Έτσι, η χώρα μας έχει πλέον την δυνατότητα να πετύχει την εισροή ξένων κεφαλαίων, τα οποία επενδύει σε τομείς της Έρευνας και της Τεχνολογικής Ανάπτυξης για να μπορεί να επιτύχει τα επιθυμητά αποτελέσματα στην προώθηση της επιχειρηματικότητας. Συγχρόνως, το Ελληνικό Κράτος οφείλει να αυξήσει το ποσοστό των κρατικών δαπανών για την παιδεία και με τη χρηματοδότηση των πανεπιστημίων, να καταφέρει την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και την δημιουργία νέων επιχειρήσεων τεχνολογικών. Υπάρχουν αρκετά Ελληνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που έγιναν γνωστά λόγω της Έρευνας τους, όπως το Πανεπιστήμιο Κρήτης στον κλάδο της βιοτεχνολογίας και όπως είδαμε αρκετά Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα έχουν ξεκινήσει διαδικασίες για την δημιουργία και λειτουργία επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων με σκοπό την αξιοποίηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων. Η στρατηγική των Ελληνικών πανεπιστημίων στοχεύει στην ανάδειξη των επιστημονικών τους επιτευγμάτων και την μεταφορά της τεχνογνωσίας τους προς τις Ελληνικές επιχειρήσεις. Επιτυγχάνεται έτσι η σύνδεση πανεπιστημίων και επιχειρήσεων και θέτονται τα θεμέλια για την δημιουργία νέων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Κλείνοντας μπορούμε να θεωρήσουμε πως οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες προωθούν την επιχειρηματικότητα και με τις κατάλληλες παρεμβάσεις από το ελληνικό κράτος, μπορούν να συντελέσουν στην εκτόξευση της ελληνικής οικονομίας. Οι δημόσιοι φορείς στην προσπάθεια ενίσχυσης των τοπικών οικονομιών εκμεταλλεύονται χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας μας. Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τα ερευνητικά κέντρα αντιλαμβάνονται την ανάγκη εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας και κινούνται προς μια κατεύθυνση αρωγής στην υλοποίηση επιχειρηματικών ιδεών από φοιτητές και

καθηγητές. Όλα τα παραπάνω συντελούν στο συμπέρασμα πως η ενίσχυση της καινοτομίας και τη επιχειρηματικότητας θα διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο στην προσπάθεια ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

8.2 Προτάσεις περαιτέρω έρευνας

Αναφορικά με τις προτάσεις, ορισμένες πολιτικές που θα μπορούσε να ακολουθήσει το Ελληνικό κράτος για την λύση ορισμένων προβλημάτων που ταλανίζουν την ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Αρχικά, για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος και την εκμετάλλευση ανθρώπινου δυναμικού που συγχρωτίζεται σε κέντρα φιλοξενίας, προτείνεται αντί για την παροχή οικονομικών επιδομάτων, να εκμεταλλευτούμε αυτούς τους πόρους για την δημιουργία επιχειρηματικής θερμοκοιτίδας για προσφυγές και μετανάστες με στόχο την αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους.

Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, την αυτοματοποίηση των διαδικασιών και την ανάπτυξη της ρομποτικής και μπορεί να αποκτηθεί πλεονέκτημα για την συγκέντρωση των επενδύσεων στη χώρα. Για να αναπτύξει η Ελλάδα την οικονομία της θα μπορούσαν οι Ελληνικές επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες να επικεντρωθούν σε νεοφυείς επιχειρήσεις που θα ασχοληθούν στον τομέα της ρομποτικής, η συμβολή της οποίας θα μπορούσε να καταστήσει τα Ελληνικά προϊόντα περισσότερο ανταγωνιστικά στις διεθνείς αγορές.

Τέλος, ένας τομέας που θα μπορούσε να ευδοκιμήσει στην Ελλάδα είναι αυτός των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με το κλείσιμο των λιγνιτικών μονάδων στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας, αυξάνεται η ανεργία στην περιοχή και δημιουργείται ένα κεφάλαιο από το ανεκμετάλλευτο ανθρώπινο δυναμικό. Αυτό το κεφάλαιο, με την βοήθεια των επιχειρηματικών εκκολαπτηρίων θα μπορούσε να εξειδικευτεί στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να μειωθεί η ανεργία με την απορρόφηση αυτών εργαζομένων σε νέες επιχειρήσεις.

Ένα θέμα προς διερεύνηση που θα μπορούσε να συμβάλει στην συζήτηση γύρω από τις επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες και αρκετά επίκαιρο είναι τα κρυπτονομίσματα. Θα μπορούσε να ελεγχθεί αν οι επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες και η διάδοση των κρυπτονομισμάτων, έχουν την δυνατότητα να συμβάλουν στην δημιουργία ψηφιακών τραπεζικών ιδρυμάτων.

8.3 Περιορισμοί της Έρευνας

Η έξαρση της πανδημίας και η αύξηση των κρουσμάτων διαδραμάτισε αρνητικό ρόλο στην επαφή με στελέχη επιχειρηματικότητας θερμοκοιτίδων και νεοφυών επιχειρήσεων και πάρα τη διάδοση νέων μορφών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ήταν δύσκολη η προσέγγιση τους για διενέργεια συνεντεύξεων.

Ταυτόχρονα, κατά την προσπάθεια εντοπισμού της κατάλληλης βιβλιογραφίας προκειμένου να εκπονηθεί η παρούσα διπλωματική εργασία παρατηρήθηκε το φαινόμενο της έλλειψης αρκετών στοιχείων και διαθέσιμης βιβλιογραφίας. Το γεγονός αυτό κατέστησε δύσκολο τον εντοπισμό δεδομένων. Επίσης ο μικρός αριθμός επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων στην Ελλάδα δεν δίνει την δυνατότητα παραγωγής αξιόπιστου αποτελέσματος.

Τέλος, η βιβλιογραφική ανασκόπηση ανέδειξε μια απροθυμία αρκετών επιχειρήσεων για συνεργασία προκειμένου να υπάρξει εσωτερική πληροφόρηση, αναφορικά με την λειτουργία αυτών των μορφωμάτων, και να εντοπιστούν τα καταλληλά μοντέλα τα οποία θα μπορούσαν να επιτύχουν στην Ελληνική πραγματικότητα.

Βιβλιογραφία

- Βασιλειάδης Λ. (2017) Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία - Βασικές Έννοιες και Σύγχρονες Τάσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρας
- Κουλουριώτης Δ. (2018) Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα - Bessant J. & Tidd J. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλας
- Schumpeter, J.A. (1934) The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle, Oxford University Press, London.
- Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α. IOBE (2007) Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2006-2007 σελ. 3-6
- Κανελλόπουλος Κ. Γρέγου Μ. Πετραλιάς Α. (2006) Παράνομοι μετανάστες στην Ελλάδα Κρατικές πολιτικές, τα χαρακτηριστικά και η κοινωνική τους θέση. Αθήνα Εκδόσεις Κ.Ε.Π.Ε.
- Γαγλιάς Κ. (2012) Τι είναι Θερμοκοιτίδες Καινοτόμων Επιχειρήσεων; <https://www.ikariamag.gr>
- Λαγούδης Δ. (2015) Η Εξέλιξη Των Νεοφυών (Startup) Επιχειρήσεων καθώς και του Οικοσυστήματος τους στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Οικονομικής Κρίσης σελ. 12-67
- Μονάδα Καινοτομίας Και Επιχειρηματικότητας (ΜΚΕ) Πανεπιστήμιου Μακεδονίας (2013) ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΕΣ σελ. 3
- Καλογήρου Γ., Τσακανίκας Α., Πρωτόγερου Α., Παναγιωτόπουλος Π, Σιώκας Ε., Σιώκας Γ., Σταμόπουλος Δ. (2021) Η Ελλάδα που Μαθαίνει, Ερευνά, Καινοτομεί και Επιχειρεί σελ. 120-183
- Τσαμής Α., Μαγκλής Α., Mallan J., Kennard C. (2015) Αποτίμηση των Δράσεων ΕΛΕΥΘΩ & ΤΕΧΝΟΚΥΨΕΛΕΣ σελ. 4-24
- Κοντόλαιμου Α., Κόρρα Ε., Σκίντζη Γ. (2021) Τεχνολογίες Πληροφόρησης Και Επικοινωνίας Και Ηλεκτρονικό Εμπόριο Στην Ελλάδα σελ. 11-56
- Ζυγιάρης Σ. (2014) Οδηγός Συνεργατικών Σχηματισμών Για Μικρές Επιχειρήσεις σελ. 7-26
- Πεπελάση Ι., Μπέσης Ι. (2020) Incubated early stage startupperes and their initiatives in Athens during the Crisis (2010-2016) σελ. 3-41
- Πισσαρίδης Π., Βαγιανός Δ., Βέττας Ν., Μεγίρη Κ. (2020) Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία σελ. 134-156

Μασουράκης Μ., Μητσόπουλος Μ., Πριντσιπιάς Θ. (2018) Οδηγός δημιουργίας οικοσυστήματος με 2.100 startups και 20.000 νέες θέσεις απασχόλησης σε 5 χρόνια σελ.1-14

Μακρή Η. (2005) Χρηματοδότηση σχεδίων ανάπτυξης καινοτομίας νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων από τον Ελληνικό τραπεζικό κλάδο σελ. 55-59

Τσακανίκας Α., Γιωτόπουλος Γ., Βαλαβανιώτη Ε., Σταυράκη Σ. (2019) Ετήσια Έκθεση Επιχειρηματικότητας 2018-2019: Η νέα επιχειρηματικότητα ενισχύεται σελ.10-25

Seven Sigma P. C. (2020) Προτάσεις επίλυσης των εμποδίων για την ανάπτυξη και τη διάχυση καινοτομίας σελ. 8-11

Μπουρλετίδης Κ., Κατελάνου Χ., Μπουρλετίδης Δ. Επιχειρηματικότητα Καινοτομία & Διδακτική Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής Και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σελ. 42-44

Μαντζανάκης Σ. (2008) Μηχανισμοί εκκόλαψης σε θερμοκοιτίδες έντασης γνώσης σελ. 4-68

Μολέσκη Μ., Χατηχριστοφής Σ. (2021) CROWDFUNDING: Χρηματοδότηση από το πλήθος για το πλήθος <https://www.philenews.com/>

Κάσδαγλη Σ., Θεοδωρακάκου Π., Πολάτογλου (Κ. 2021) Το Έμφυλο Χρηματοδοτικό Χάσμα στη Χρηματοδότηση σελ. 4-39

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 2496/24-3-2004

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 11062/21-10-2014

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 8314/31-7-2003

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 3004/26-3-2014

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 9789/19-9-2014

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης Αρ. Φύλου 9295/29-8-2006

Ιστότοποι

Ιστοσελίδα 4economist, <https://4economist.wordpress.com> (19/07/2021)

Πανεπιστήμιο Πατρών, <https://openup.upatras.gr> (19/07/2021)

Ιστοσελίδα epixeirein, <https://epixeirein.gr> (19/07/2021)

Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών, <http://iobe.gr> (19/07/2021)

Ηλεκτρονική εφημερίδα reliefweb, <https://reliefweb.int> (20/07/2021)

Ηλεκτρονική εφημερίδα huffingtonpost, <https://www.huffingtonpost.gr> (20/07/2021)

Ιστοσελίδα ikariamag, <https://www.ikariamag.gr> (20/07/2021)

Ιστοσελίδα worktime, <https://worktime.gr> (20/07/2021)

Ιστοσελίδα businessrev, <https://businessrev.gr> (24/07/2021)

Θερμοκοιτίδα Επιχειρήσεων Αθήνας <http://www.theathensincube.gr> (24/07/2021)

Ιστοσελίδα plan, <https://plan.gr> (24/07/2021)

Θερμοκοιτίδα odyssea, <https://odyssea.com> (24/07/2021)

Ιστοσελίδα ahmadsb, <https://ahmadsb.com> (27/07/2021)

Ιστοσελίδα excelixi, <http://www.excelixi.org> (30/07/2021)

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, <https://epixeireite.duth.gr> (01/08/2021)

Ιστοσελίδα wikipedia, <https://en.wikipedia.org> (02/08/2021)

Ελληνικό Οικοσύστημα Νεοφυών Επιχειρήσεων, <https://elevategreece.gov.gr> (03/08/2021)

Γενικό Εμπορικό Μητρώο, <https://www.businessregistry.gr/publicity> (30/10/2021)

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, <http://www.et.gr> (30/10/2021)

Ιστοσελίδα lawnet, <https://lawnet.gr> (07/11/2021)

Start-up Agritrack, <https://agritrack.io> (11/11/2021)

Ιστοσελίδα Startupper, <https://startupper.gr> (13/11/2021)

Μητρώο Δομών Στήριξης Επιχειρηματικότητας, <http://www.startupincubator.gov.gr> (01/12/2021)

Start-up Ferryhopper, <https://www.ferryhopper.com> (17/11/2021)

Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών metavallon, <https://metavallon.vc> (15/11/2021)

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, <https://www.uniwa.gr> (20/11/2021)

Δήμος Αγίας Βαρβάρας <https://agiavarvara.gr> (20/11/2021)

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου <http://www.ekt.gr> (17/10/2021)

Ιστοσελίδα προγράμματος Ορίζοντας, <https://horizoneurope.gr> (15/12/2021)

Ιστοσελίδα ανταγωνιστικότητα, <http://www.antagonistikotita.gr/> (11/12/2021)

Θερμοκοιτίδα foundation, <https://thefoundation.gr> (17/12/2021)

Θερμοκοιτίδα I4g, <https://i4g.gr> (19/12/2021)

Θερμοκοιτίδα Τεχνόπολη Α.Ε., <https://www.technopolis.gr> (03/01/2022)

Θερμοκοιτίδα Θέρμη, <https://thermi-group.com> (05/01/2022)

Θερμοκοιτίδα Starttech, <https://www.starttech.vc> (10/01/2022)

Θερμοκοιτίδα iqbility, <https://www.iqbility.com> (12/01/2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, <https://migration.gov.gr> (15/01/2022)

Επιταχυντής wise, <https://www.wise-qatar.org> (17/01/2022)

Εταιρεία icap, <https://dir.icap.gr> (17/01/2022)

Διάγνεια, <https://diavgeia.gov.gr> (21/12/2021)

Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμου Πειραιά, <https://piraeusbsc.gr> (05/01/2022)

Κέντρο Επιχειρηματικότητας & Καινοτομίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, <https://acein.aueb.gr> (17/01/2022)

Young Entrepreneurs Startup School, <https://yessincubation.eu> (13/01/2022)